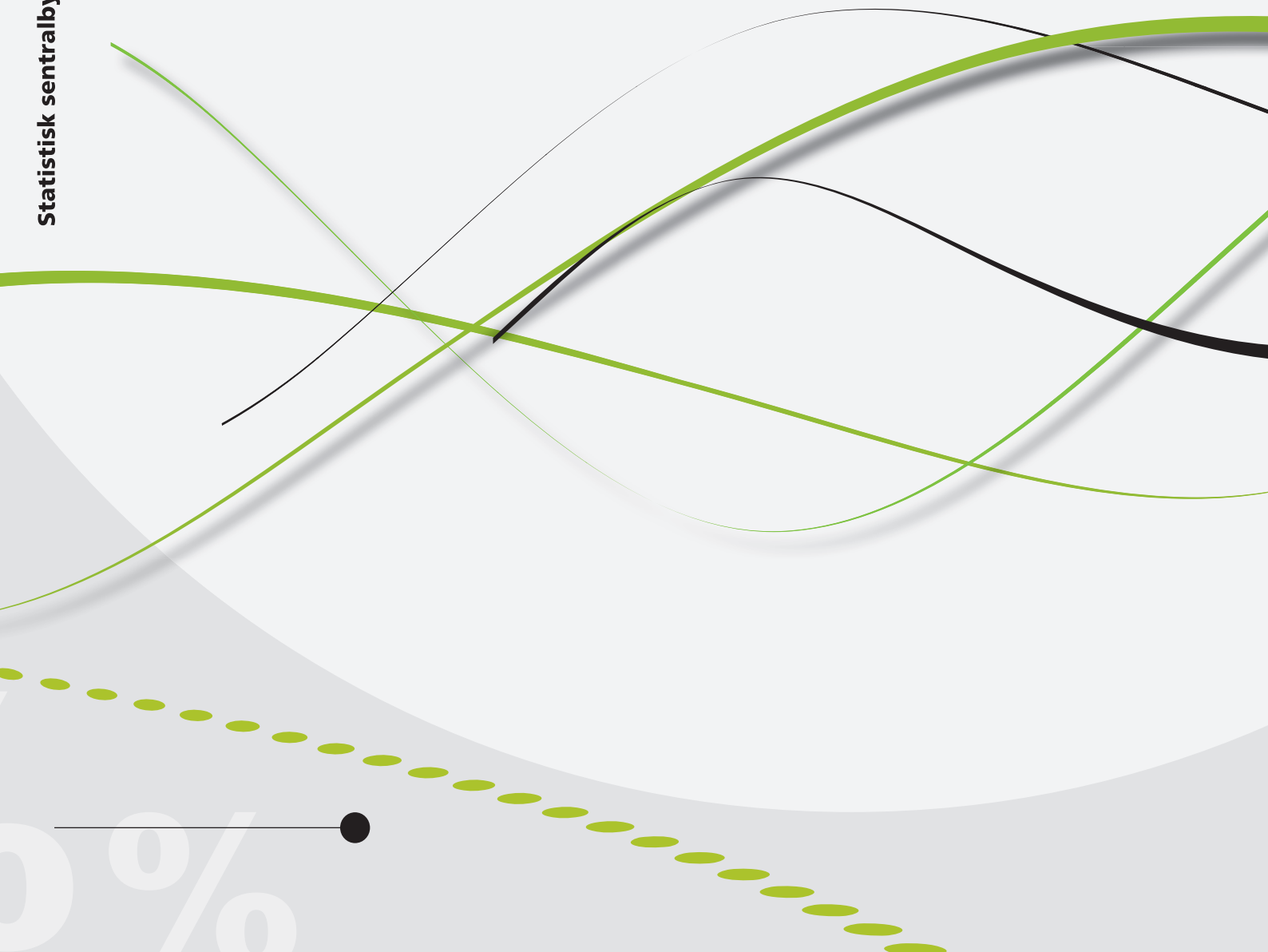

Harald Lunde og Jinghui G. Lysen

**Tidligere deltakere i
introduksjonsordningen 2011-2015**

Harald Lunde og Jinghui G. Lysen

**Tidligere deltakere i
introduksjonsordningen 2011-2015**

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 4. desember 2018
Rettet 6. desember 2018 side 53

ISBN 978-82-537-9846-2
ISBN 978-82-537-9847-9
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Intrroduksjonsprogram og -stønad til nyankomne innvandrere har vært en obligatorisk ordning for kommunene fra og med 1. september 2004.

I Statistisk sentralbyrås rapport for introduksjonsordningen følger vi deltakerne som har avsluttet introduksjonsprogrammet, og ser hvilken tilknytning de har til arbeid og utdanning i november årene etter at de gikk ut av programmet. Dette er den åttende rapporten Statistisk sentralbyrå publiserer om emnet.

I denne rapporten følger vi i hovedsak deltakerne som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015, men i kapittel 4 og 5 tar vi også et blikk på alle årgangene fra 2011. I tillegg til å se på tilknytning til arbeid og utdanning, ser vi også på inntekter i årene etter endt program.

Rapporten er utarbeidet av Harald Lunde og Jinghui G. Lysen. Lars Østby, Kari Kraakenes, Paul Inge Severeide, Tonje Køber, Christoffer Berge og Nataszha Sandbu har bidratt med faglige innspill og korrektur.

Rapporten, og tidligere utgaver av denne er tilgjengelig i PDF-format på Statistisk sentralbyrås internettsider under adressen:

<http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/monitor-for-introduksjonsordningen>

Kunnskapsdepartementet har finansiert rapporten.

Statistisk sentralbyrå, 13. november 2018

Torstein Bye

Sammendrag

Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere er et integreringspolitisk tiltak som alle norske kommuner har plikt til å tilby nyankomne flyktninger i henhold til introduksjonsloven (lov av 4. juli 2003 nr. 80). Som nyankommet regnes den som har vært bosatt i en kommune i mindre enn to år når vedtak om deltakelse i introduksjonsordning skal treffes. Store bevilgninger gis til kommunene for gjennomføring av programmet. Undervisning i norsk språk og samfunnskunnskap står sentralt, sammen med arbeidspraksis og andre tiltak som skal føre til arbeid eller utdanning. Introduksjonsordningen er et viktig verktøy for kommunene i deres integreringsarbeid med nyankomne flyktninger. Siden 2010 har det fra myndighetenes side vært en uttrykt målsetting at 70 prosent av tidligere deltakere skal være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program.

Rapporten følger personene som har gått ut av introduksjonsprogrammet i 2011 til 2015 fra og med ett år etter endt introduksjonsprogram, fram til 2016. Vi ser på deltakelse i arbeid og utdanning, samt inntektssituasjonen til de tidligere deltakerne.

I 2016 var 61 prosent av deltakerne som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 i arbeid eller utdanning. 58 prosent var i arbeid eller utdanning i 2015 blant dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014. Når vi ser på alle årgangene tilbake til 2011, er andelen i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program mellom 58 og 63 prosent. For de fleste årgangene går andelen i arbeid eller utdanning for menn noe opp fra ett år til to år etter avsluttet introduksjonsprogram, og deretter flater det ut eller går ned. For kvinner som gikk ut av introduksjonsprogrammet i perioden går andelen derimot noe opp i alle årene.

Andelen kvinner i arbeid og utdanning er betydelig lavere enn for menn. Blant kvinner som gikk ut av programmet i 2014 eller 2015, var 49 prosent i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program. Blant mennene i de samme årgangene var andelen i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program henholdsvis 66 og 71 prosent.

Yrkesinntekt gir en indikasjon på grad av tilhørighet til arbeidslivet og sier noe om hvorvidt husholdningene klarer å underholde seg selv. Andel yrkesinntekt av samlet inntekt øker fra om lag 50 til over 60 prosent for alle avgangskullene i årene etter avsluttet introduksjonsprogram. Mottak av sosiale stønader som sosialhjelp, bostøtte og kvalifiseringsstønad, går samtidig ned fra om lag 25 til under 15 prosent i årene etter endt program.

Abstract

The Introduction programme for new immigrants is an integration policy initiative that all Norwegian municipalities are obliged to offer newly arrived refugees according to the Introduction Act (Act no. 80 of 4 July 2003). Refugees who has been resident in a municipality for less than two years since decision about attending the programme was made are considered as newly arrivals. The main activities in the programme are Norwegian language training and social studies, along with work experience and vocational guidance. The Introduction programme for is an important tool for municipalities in their work to integrate newly arrived refugees. Since 2010, the government's target has been for a minimum of 70 per cent of all previous participants of the programme to be employed or in education one year after the end of the programme.

This report describes the activities of those who completed out of the Introduction programme in the years 2011–2015. We describe their participation in employment and further education, as well as their income situation one year after completing or dropping out of the Introduction programme, and then annually until 2016.

In 2016, 61 per cent of those who completed or dropped out of the programme in 2015 were employed or in education. This share is 58 per cent in 2015 for those who left the Introduction programme in 2014. For all years dating back to 2011, the share in work or education one year after completing the programme is between 58-63 per cent. The share for men in employment or education slightly increases from the first to the second year after the end of the Introduction programme, and then flattens out or goes down. However, for women who left the Introduction programme in this period increases the share in work or education in all years.

The proportion of women in employment and education is significantly lower than for men. Among women who completed or dropped out of the programme in both 2014 and 2015, 49 per cent were employed or in education one year later. However, the corresponding figures for men in the same years were 66 and 61 per cent.

Income from work gives an indication of attachment to the labour market and shows whether households manage to support themselves. Income from work increases for all groups in the years after the end of the Introduction programme. There is some decrease in social support such as social assistance, housing benefit and qualification benefits in the years after the end of the programme.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Introduksjonsordningen	7
1.2. Datagrunnlaget.....	9
1.3. Om bruk av System for persondata (SFP)	11
1.4. Populasjonen	12
1.5. Begreper og definisjoner	12
1.6. Innhold i rapporten	14
2. Husholdningsinntekt for deltakere i introduksjonsordningen i 2014 og 2015	16
2.1. Deltakere i 2014 og 2015	16
2.2. Introduksjonsstønnad og andre inntekter	17
2.3. 52 prosent av inntektsnivået for hele befolkningen	18
2.4. Lav andel yrkesinntekt for introduksjonsprogramdeltakere	19
2.5. Introduksjonsstønnad utgjør mer enn fire av ti inntektskroner.....	21
2.6. Mange mottar supplerende økonomisk sosialhjelp	22
2.7. Oppsummering.....	23
3. Deltakelse i arbeid og utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram	24
3.1. Beskrivelse av dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015	24
3.2. Gjennomstrømning i introduksjonsprogrammet.....	27
3.3. Tilknytning til arbeid og utdanning ett år etter	29
3.4. Forskjeller mellom menn og kvinner.....	31
3.5. Flest i arbeid og utdanning blant de yngste.....	32
3.6. Variasjoner etter landbakgrunn	34
3.7. Betydningen av utdanningsnivå	36
3.8. Tiltak i programmet	38
3.9. De fleste som sluttet for å jobbe er fremdeles i jobb	39
3.10. Andel i arbeid og utdanning i de ulike fylkene	41
3.11. Variasjon mellom kommunene.....	42
3.12. Om dem som er under utdanning.....	45
3.13. I hvilke næringer jobber de tidligere deltakerne?.....	46
3.14. I hvilke yrker finner vi de tidligere deltakerne?	47
3.15. Arbeidstid	50
3.16. Oppsummering.....	53
4. Status på arbeidsmarkedet for tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet ..	55
4.1. Deltakere som avsluttet i 2011	55
4.2. Deltakere som avsluttet i 2012.....	57
4.3. Deltakere som avsluttet i 2013.....	59
4.4. Oppsummering.....	61
5. Inntekt for tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet	63
5.1. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2011	64
5.2. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2012	65
5.3. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2013	67
5.4. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014	68
5.5. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015	69
5.6. Oppsummering.....	71
Referanser	73
Vedlegg A: Mer om KOSTRA og NIR	76
Vedlegg B: Vedleggstabeller kapittel 2	77
Vedlegg C: Vedleggstabeller kapittel 3	80
Vedlegg D: Vedleggstabeller kapittel 5	84
Figurregister	87
Tabellregister	90

1. Innledning

«Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere» er et integreringspolitisk tiltak som alle norske kommuner har plikt til å tilby nyankomne innvandrere i henhold til lov 4. juli 2003 nr. 80 «Lov om introduksjonsordning og norsk-opplæring for nyankomne innvandrere», heretter kalt Introduksjonsloven. Undervisning i norsk språk og samfunnskunnskap står sentralt, sammen med arbeidspraksis og andre tiltak som skal føre til arbeid eller utdanning. Introduksjonsordningen er et viktig verktøy for kommunene i deres integreringsarbeid med nyankomne innvandrere. Introduksjonsloven stiller klare krav til kommunene og gir samtidig den nyankomne innvandreren rettigheter og plikter til deltakelse i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Formålet med ordningen, er ifølge introduksjonsloven «å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet». Med andre ord er formålet med introduksjonsordningen at nyankomne innvandrere etter endt program kommer raskt i arbeid eller utdanning, enten direkte, eller via andre kvalifiseringstiltak. Fra og med 2010 har den politisk fastsatte målsettingen vært at minst 70 prosent av de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet skulle være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program.¹

Hovedformålet med denne rapporten er å følge deltakere i introduksjonsordningen etter avsluttet introduksjonsprogram og beskrive deres grad av deltakelse i arbeidsliv og utdanning. Denne rapporten er den åttende rapporten i rekken.² Datagrunnlaget er basert på Statistisk sentralbyrås statistikk for overgang til arbeid og utdanning for tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet. Statistikken finnes på www.ssb.no/introinnv.

1.1. Introduksjonsordningen

Introduksjonsordningen er en samlebetegnelse for introduksjonsprogrammet og introduksjonsstønad. Gjennom introduksjonsloven ble introduksjonsprogram og -stønad til nyankomne innvandrere innført som obligatorisk ordning for kommunene fra og med 1. september 2004.³ Før introduksjonsordningen ble gjort obligatorisk, hadde et økende antall kommuner ulike former for integreringstiltak som prøveordninger. Alle kommuner som bosetter flyktninger, har nå plikt til å tilby introduksjonsprogram.

Introduksjonsprogrammet skal tilpasses den enkeltes behov for kvalifisering, både når det gjelder innhold og lengde. Programmet kan vare i inntil to år, og i særlige tilfeller inntil tre år. Målet med introduksjonsprogrammet er å gi nyankomne innvandrere grunnleggende ferdigheter i norsk, innsikt i norsk samfunnsliv, samt å forberede for deltakelse i yrkesliv og/eller utdanning. Alle deltakerne har krav på en individuell plan som skal utformes etter personens opplæringsbehov og hvilke tiltak som kan være nyttige for vedkommende. Programmet skal være helårig og på full tid, og skal minst inneholde opplæring i norsk og samfunnskunnskap og tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til arbeidslivet.

Oppstart i introduksjonsprogram foregår kontinuerlig gjennom året. Noen personer får godkjent permisjonstid fra programmet, for eksempel ved langvarig sykefravær

¹ Resultatkravet er gitt IMDi i det årlige tildelingsbrevet fra Barne- og likestillingsdepartementet.

² For tidligere utgaver, se Mathisen (2007); Mathisen (2008); Henriksen og Kraakenes (2010); Enes og Kraakenes (2011); Enes og Henriksen (2012); Enes (2014) og Enes og Wiggen (2016).

³ Introduksjonsloven trådte i kraft 1. september 2003. I det første året var dette en frivillig ordning for kommunene.

eller omsorgspermisjon ved fødsel. Programtiden fryses i permisjonstiden. Dette betyr at en person kan bruke mer enn to år på å gjennomføre introduksjonsprogrammet, dersom programdeltaker får forlenget programtiden på grunn av ulike permisjoner. Nye regler gir også rett til permisjon fra introduksjonsprogrammet ved tilbud om arbeid.⁴

Arbeids- og velferdsetaten (NAV) og voksenopplæringen er viktige samarbeidspartnere med kommunene i gjennomføringen av introduksjonsordningen. Introduksjonsordningen er i mange kommuner lagt under NAV, mens i andre kommuner er den organisert under voksenopplæringen i kommunen.

Hvem inkluderes i programmet?

Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder for flyktninger mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering og som har fått oppholdstillatelse som kvoteflyktning, på humanitært grunnlag og familie-gjenforente til disse gruppene. Det gjelder også for personer som har fått kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon. I tillegg kan utlending med fornybar oppholdstillatelse etter samlivsbrudd ha rett og plikt dersom hun eller han har behov for grunnleggende kvalifisering (Introduksjonsloven § 2).

Det er også noen grupper kommunen *kan tilby* introduksjonsprogram selv om de ikke har rett og plikt. Dette gjelder familiemedlemmer til andre personer enn de som har rett og plikt etter loven, til personer som er nevnt over, men som er over 55 år, og til personer som er bosatt i kommunen uten særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen, herunder personer som har flyttet fra den opprinnelige bosettingskommunen (Introduksjonsloven § 3). Det er et vilkår også for disse at de er nyankomne og at de har behov for grunnleggende kvalifisering.

Noen innvandrergupper er ikke omfattet av introduksjonsordningen. Dette gjelder blant annet nordiske borgere, EØS-borgere og deres familiemedlemmer med oppholdsrett etter utlendingslovens EØS-kapittel og personer som har fått oppholdstillatelse for å ta en utdanning.

De som omfattes av introduksjonsloven har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet. Dersom noen velger å avbryte underveis, mister de retten til å delta i programmet. Kommunen kan likevel velge å tilby programmet til personer som ikke tidligere har deltatt eller som på et tidspunkt har avbrutt programmet.

Introduksjonsloven regulerer to ordninger: Introduksjonsordningen og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. De som har rett og plikt til å delta i introduksjonsprogrammet inngår som hovedregel også i gruppen som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

For statistikk over opplæring i norsk og samfunnskunnskap, se Statistisk sentralbyrå 2016a (Norskopplæring for voksne innvandrere). Hele gruppen som får opplæring i norsk og samfunnskunnskap, vil ikke bli omtalt i denne rapporten.

Introduksjonsstønad

Deltakerne i introduksjonsprogrammet har rett til å motta introduksjonsstønad som tilsvarer to ganger grunnbeløpet i folketrygden. Pr 1. mai 2018 utgjorde dette 193 766 kroner. Deltakere under 25 år mottar kun to tredjedels stønad (129 177 kroner). Dette er for å motivere de unge til senere å studere og å motta studiefinansiering. Stønaden skal bidra til at færrest mulig nyankomne innvandrere skal bli avhengig av sosialhjelp fra første dag i Norge.

⁴ Regelendring vedtatt i Stortinget 1. desember 2015.

Introduksjonsstønaden er skattepliktig. Introduksjonsstønaden reduseres ikke på grunn av lønnsinntekter eller som følge av formue. I den grad lønnet arbeid inngår i programmet, reduseres derimot stønaden tilsvarende den tid arbeidet tar. Stønaden reduseres heller ikke på grunn av mottatt barnebidrag, barnetrygd og kontantstøtte.

I motsetning til en del andre ytelser, som for eksempel dagpenger ved arbeidsløshet og individstønad ved deltakelse på arbeidsmarkedstiltak, mottar ikke deltakere i introduksjonsprogrammet barnetillegg sammen med ytelsen. Kommunen har anledning til å gjøre trekk i stønaden ved ugyldig fravær.

Deltakere i fødsels- og omsorgspermisjon

Deltakere i introduksjonsprogrammet har rett til omsorgspermisjon ved fødsel og adopsjon. Reglene er i hovedsak grunnet på reglene som gjelder i arbeidslivet.

I perioden med omsorgspermisjon etter fødsel eller adopsjon mottar deltakerne ikke introduksjonsstønad, men får engangsstønad ved fødsel eller eventuelt foreldrepenger dersom de har opptjent rett til dette. Videre blir de henvist til å søke om økonomisk sosialhjelp som inntektskilde. De beholder retten og/eller plikten til å komme tilbake igjen til introduksjonsprogrammet.

1.2. Datagrunnlaget

Datagrunnlaget i denne rapporten omfatter personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden fra 2011 til 2015. Vi benytter data fra Statistisk sentralbyrås egne registre, og følger inntektssituasjon og arbeidsmarkedsstatus for de ulike kullene fram til og med 2016. Det er ikke gjort noen egen datainnsamling i forkant av rapporten. Det meste av tallene i denne rapportens kapittel 3 og 4 er tilgjengelig i SSBs statistikk om tidligere deltakere av introduksjonsordningen (Statistisk sentralbyrå 2015a), mens blant annet inntektsdata i kapittel 2 og 5 er laget spesielt for denne rapporten.

Det kan oppstå feil ved innsamling og bearbeiding av data. Det kan være kodefeil, revisjonsfeil og feil i datakjøringer, osv. Det er utført et betydelig arbeid for å minimalisere feil i produksjonen og analysen av statistikken.

Eventuelle avvik mellom SSBs offisielle tall og tall fra datagrunnlaget for deler av denne rapporten skyldes i all hovedsak bearbeiding, korrigerings og tilrettelegging av data for analytiske formål etter at den offisielle statistikken er publisert.

Her er en oversikt over datakildene som er benyttet i rapporten:

KOSTRA

Data om deltakelse i introduksjonsprogrammet innhentes gjennom Kommune-stat-rapportering (KOSTRA). Informasjon om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike områder registreres og sammenstilles gjennom databasen. Informasjonen skal tjene som grunnlag for analyse, planlegging og styring, og herunder gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål oppnås. Kommuner som har deltakere i introduksjonsprogram, rapporterer dette hvert år.⁵

Skjemaet kartlegger blant annet demografiske bakgrunnsvariabler for hver deltaker, start- og stoppdato for deltakelse, tiltak i programmet og status ved utgangen av året. I de tilfeller der deltakere er registrert i to kommuner, vil den siste kommunen deltakeren er registrert bosatt i legges til grunn. Med utgangspunkt i dette datamaterialet publiseres årlig statistikk over deltakelse i introduksjonsordningen (Statistisk sentralbyrå 2016b og Statistisk sentralbyrå 2015b).

⁵ Skjema 11b, *Registreringsskjema for introduksjonsstønad*.

System for persondata (SFP)

Data om utdanning og sysselsetting blir hentet fra System for persondata (SFP) i Statistisk sentralbyrå, der informasjon fra en rekke registre er sammenstilt. SFP omfatter alle bosatte i alderen 15 år og over. Registerdata er per november hvert år, og inneholder opplysninger om hvorvidt en person er sysselsatt, registrert arbeidsledig, på sysselsettingstiltak, eller under utdanning, og kan knyttes til noen typer offentlige ytelser eller tiltak som for eksempel arbeidsavklaringspenger og mottak av sosialhjelp. Fra SFP får vi også informasjon om type næring for dem som er sysselsatt. For mer om System for persondata, se Nerland, Aurdal og Horgen (2011).

En person kan på tellingstidspunktet være registrert med flere av de nevnte statusene samtidig, for eksempel både sysselsatt og mottaker av en ytelse.

SFP henter opplysninger om sysselsetting gjennom sysselsettingsstatistikken. Dataene er registerbasert (fulltelling) og er innhentet fra ulike registre. Fra og med 2015 er registerbasert sysselsettingsstatistikk basert på data fra A-ordningen. For mer informasjon, se Statistisk sentralbyrå 2016c.

Opplysninger i SFP om utdanning er hentet fra Statistisk sentralbyrås utdanningsstatistikk som presenterer individbasert statistikk over befolkningens høyeste utdanningsnivå. Datagrunnlaget omfatter personer som er registrert bosatt i Norge per 1.oktober hvert år. Datagrunnlaget for befolkningens utdanningsnivå hentes direkte fra Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB) og suppleres med data fra Helsepersonellregisteret og Datasystem for flyktning- og utlendingssaker (DUF) i Utlendingsdirektoratet (UDI). NUDB omfatter all utdanningsstatistikk over avsluttet utdanning. Den utdanningsaktiviteten som har høyest nivå i Standard for utdanningsgruppering (NUS2000) som er registrert i NUDB, gir status for utdanningsnivået til den enkelte person. For mer informasjon, se Statistisk sentralbyrå 2016d.

Personer i grunnskoleopplæring blir i denne rapporten *ikke* regnet med i tallene for personer som er under utdanning. Det finnes per i dag ikke noe register på individnivå for personer som deltar i grunnskolen. Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) samler inn en omfattende mengde data om grunnskolen i Norge, men enheten er hver enkelt grunnskole.

A-ordningen

Fra og med 2015 ble rapportering fra arbeidsgiverne til NAV Aa-registeret og noen rapporteringer til Skatteetaten og SSB samlet i en ny felles rapporteringsløsning kalt A-ordningen. Dette er en samordnet digital innsamling av opplysninger om arbeidsforhold, inntekt og skattetrekk til Skatteetaten, NAV og SSB. Ordningen innebærer at SSB får opplysninger om lønn og ansatte direkte fra a-meldingen, som er den elektroniske meldingen med alle opplysningene som samles inn, i stedet for flere ulike kilder som tidligere. I tillegg til A-ordningen benyttes andre registre, der de viktigste er selvangivelsesregisteret (dekker selvstendig næringsdrivende) administrert av Skattedirektoratet, registeret over vernepliktige fra Vernepliktsverket og Enhetsregisteret.

På grunn av denne omleggingen er 2015- og 2016-årgangene ikke helt sammenliknbare med foregående år med hensyn til sysselsetting. Mer informasjon om A-ordningen kontra tidligere datakilder kan fås her:

<http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/naermere-om-forholdet-mellom-gammel-og-ny-statistikk>

Inntektsstatistikk

Inntektsstatistikk for husholdninger omfatter alle registrerte kontante inntekter som husholdningene mottar. Inntektsopplysninger er fremkommet ved å sammenstille ulike administrative registre og statistiske datakilder, som blant annet selvangivelsesopplysninger, ligningsregisteret, lønns- og trekkoppgaveregisteret og opplysninger fra NAV, Lånekassen og Husbanken. Statistikken er en totaltelling som omfatter alle personer i privathusholdninger bosatt i landet ved utgangen av året. For mer informasjon, se Statistisk sentralbyrå 2015c.

Statistikk om flyktninger

Opplysninger om blant annet fødeland og innvandringsgrunn er hentet fra Utlendingsdatabasen (UDB) hos Utlendingsdirektoratet UDI. UDB gir informasjon om flyktninger som har fått oppholdstillatelse og tildelt et personnummer. Denne informasjonen blir videre en del av Statistisk sentralbyrås befolkningsstatistikk. For mer informasjon, se Statistisk sentralbyrå 2016e.

1.3. Om bruk av System for persondata (SFP)

I kapittel 1.2 er System for persondata (SFP) beskrevet. Siden én person kan ha flere statuser i SFP samtidig, er det gjort en prioritering. Tallene som blir presentert i kapittel 3 og 4 kan avvike noe fra regulær sysselsettingsstatistikk hvor man tar utgangspunkt i tilknytning til arbeidsstyrken. Arbeidsstyrken er summen av personer som er registrert som sysselsatte og helt arbeidsledige – altså de som tilbyr arbeidskraften sin på arbeidsmarkedet. I denne rapporten derimot, tar vi utgangspunkt i aktivitet.

Det er spesielt tallene for arbeidsledighet som kan bli avvikende mellom SSBs offisielle tall og datagrunnlaget for rapporten: I regulær sysselsettingsstatistikk regnes arbeidsledige som en del av arbeidsstyrken, mens de som er under utdanning regnes som utenfor arbeidsstyrken. I denne rapporten har vi regnet de som er under utdanning som aktive, og utdanning er dermed her en status som prioriteres foran registrert arbeidsledig: Dersom en person er registrert arbeidsledig, men også er under utdanning, regnes vedkommende som under utdanning og ikke som arbeidsledig.

Når det gjelder de andre statusene, f.eks. helserelaterte ytelser, kontantstøtte/enslig forsørger og sosialhjelp, er det mange som har disse i kombinasjon med blant annet arbeid, utdanning, introduksjonsprogram eller registrert arbeidsledige. I slike tilfeller er arbeid og annen aktivitet, samt registrert arbeidsledighet, prioritert.

I denne rapporten har vi følgende hovedkategorier, ut fra en prioritering av registrert status i SFP:

Sysselsatt/under utdanning

Kategorien er satt sammen av dem som er registrert som sysselsatte, dem som er registrert under utdanning, samt dem som er registrert med en kombinasjon av sysselsetting og utdanning. Deltakerne i introduksjonsprogrammet har vi valgt å gruppere sammen med dem som er i utdanning. Dette gjelder kun sammenligningsgruppen «Befolkningen 20-50 år», da gruppen av tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet naturlig nok ikke inneholder personer som deltar i introduksjonsprogrammet.

Sysselsatte er definert som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon e.l. Personer som er inne til førstegangs militær- eller siviltjeneste regnes som sysselsatte. Personer på sysselsettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver klassifiseres også som sysselsatte.

Personer i grunnskoleopplæring blir i denne rapporten ikke regnet med i tallene for personer som er under utdanning. Grunnskole blir heller ikke regnet som utdanning i henhold til målsettingen om at minst 70 prosent av de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet skulle være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program. Se kapittel 1.2 om System for persondata og faktaboks om grunnskole i kapittel 3.3.

Registrert ledig/på tiltak

Kategorien består av dem som er registrert arbeidsledige hos NAV og dem som deltar i et ordinært arbeidsmarkedstiltak. Personer som inngår i denne kategorien kan regnes som å ha noe tilknytning til arbeidslivet, da de er inne i et aktivt løp rettet mot sysselsetting.

Annen eller ukjent status

Personer med såkalt «annen eller ukjent status» inngår i en samlebetegnelse for den svakeste graden av tilknytning til arbeidsmarkedet. «Annen status» er en samlekategori for blant annet personer med nedsatt arbeidsevne som er på tiltak i regi av NAV, personer som mottar kontantstøtte og overgangsstønad, langtids-sykmeldte og mottakere av økonomisk sosialhjelp. «Ukjent status» vil si at personen ikke er registrert i noen av de tilgjengelige datakildene vi bruker i statusrapporteringen for arbeidsmarkedstilknytning. Disse personene er dermed heller ikke sysselsatt, under utdanning, registrert ledige eller på arbeidsmarkeds-tiltak.

1.4. Populasjonen

Det er åttende gang SSB publiserer en rapport om tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet. Vi følger personer som har avsluttet introduksjonsprogrammet i løpet av et gitt år. Personer som, ifølge tilgjengelige data, kommer inn igjen i programmet på et senere tidspunkt (etter permisjon e.l.) telles bare én gang, og det er ved det siste avgangsåret. For kvinner som har hatt omsorgs- permisjon i forbindelse med fødsel og som ikke har kommet tilbake igjen i programmet, regnes avgangsåret som året etter endt permisjon.

Vi har lagt vekt på at samme populasjon - personer som har avsluttet introduksjonsprogrammet - skal følges i årene etter endt program. For å legge mer relevante data til grunn og ha data av høyere kvalitet, ble prosessen ved utarbeidelse av populasjonen revidert i 2013. Endringene som ble gjort er beskrevet i Rapport 2014/15 (Enes, 2014).

Status for deltakelse i utdanning og arbeid i november gis fra og med året etter avsluttet introduksjonsprogram, jamfør den politisk fastsatte måloppnåelsen om at minst 70 prosent skal være i arbeid eller utdanning ett år etter endt program. Tall for deltakelse i arbeid og utdanning gis til og med fem år etter avsluttet program.

1.5. Begreper og definisjoner

*Avsluttet
introduksjonsprogram*

Deltakerne i introduksjonsprogrammet kan avslutte eller avbryte programmet av ulike grunner: Det vanligste er at de avslutter på grunn av endt program. Noen avbryter programmet på grunn av at de har fått lønnet arbeid eller skal begynne på utdanning. Andre avbryter på grunn av flytting eller utvandring. I noen tilfeller er det registrert at personen har avbrutt program ved å utebli fra programmet, eller at de har hatt fravær på grunn av permisjon eller sykdom i en periode, og deretter ikke deltatt i programmet igjen. I denne rapporten vil vi i teksten for enkelthets skyld omtale alt som *avsluttet*, uavhengig av om det er på grunn av endt eller avbrutt program av ulike årsaker. I kapittel 3.9 vises en oversikt over antall som avslutter eller avbryter programmet av de ulike årsakene.

Deltaker

	<p>Person som i løpet av referanseåret har vært registrert av en kommune som deltaker i introduksjonsprogrammet og mottaker av introduksjonsstønad.</p>
<i>Hovedinntektstaker</i>	<p>Den i husholdningen som har fått registrert høyest samlet inntekt blant inntektstakerne i husholdningen. I de tilfeller det ikke finnes noen inntektstaker i husholdningen, er eldste person hovedinntektstaker.</p>
<i>Inntekt etter skatt</i>	<p>Summen av husholdningens lønnsinntekter, næringsinntekter, kapitalinntekter (eksempelvis renteinntekter og avkastning på verdipapirer) og ulike overføringer (pensjoner, trygder, bostøtte, sosialhjelp, introduksjonsstønad, mv.). Husholdningens utlignede skatter og negative overføringer (underholdsbidrag og pensjonspremier i arbeidsforhold) trekkes fra. Selv om dette inntektsbegrepet omfatter de fleste kontante inntektene husholdningene mottar, må en være oppmerksom på at begrepet ikke omfatter viktige inntekter som også kan ha stor betydning for individenes velferdsnivå. Det gjelder for eksempel verdien av offentlige tjenester, verdien av hjemmeproduksjon og såkalte svarte inntekter. Inntekt av egen bolig inngår ikke i dette begrepet. Dermed er heller ikke renteutgifter trukket fra.</p>
<i>Introduksjonsordningen</i>	<p>Samlebetegnelse for introduksjonsprogrammet og introduksjonsstønad.</p>
<i>Inntekt etter skatt per forbruksenhet</i>	<p>For å kunne sammenligne inntektene til husholdninger som har forskjellig størrelse, er det vanlig at man justerer husholdningsinntekten ved hjelp av såkalte ekvivalensskalaer eller forbruksvekter. Man beregner da inntekt etter skatt per forbruksenhet. Forbruksvektene skal både ta hensyn til at store husholdninger trenger høyere inntekt enn mindre husholdninger for å ha tilsvarende levestandard, men også at store husholdninger vil ha stordriftsfordeler når det gjelder flere forbrugsgoder (for eksempel TV, vaskemaskin, avis, elektrisitetsutgifter, etc.). Det eksisterer flere typer ekvivalensskalaer. Her bruker vi den såkalte EU-skalaen, som beregnes ved at første voksne husholdningsmedlem har vekt lik 1,0, mens neste voksne får vekt lik 0,5 og barn vekt lik 0,3. Etter denne ekvivalensskalaen antas en tobarnsfamilie å måtte ha en samlet inntekt tilsvarende 2,1 ganger inntekten til en enslig, for å ha samme levestandard.</p>
<i>Kapitalinntekter</i>	<p>Omfatter renteinntekter, aksjeutbytte, realisasjonsgevinster og andre kapitalinntekter i løpet av kalenderåret. Til fradrag kommer årets realisasjonstap.</p>
<i>Landbakgrunn</i>	<p>For personer født i utlandet, er dette (med noen få unntak) eget fødeland. For personer født i Norge er det foreldrenes fødeland. I de tilfeller der foreldrene har ulikt fødeland, er det morens fødeland som blir valgt. Hvis ikke personen selv eller noen av foreldrene er utenlandsfødt, hentes landbakgrunn fra de første utenlandsfødte en treffer på i rekkefølgen mormor, morfar, farmor eller farfar.</p>
<i>Medianinntekt</i>	<p>Det inntektsbeløpet som deler en gruppe i to like store halvdel, etter at inntekten er sortert stigende (eller synkende). Det vil altså være like mange personer med en inntekt over som under medianinntekten.</p>
<i>Overføringer</i>	<p>I samlebetegnelsen overføringer, inngår skattefrie og skattepliktige kontante overføringer til husholdningene. Disse er samlet i noen hovedbegreper i figurer og tabeller i denne publikasjonen: «Sosiale stønader» omfatter bostøtte, sosialhjelp og kvalifiseringsstønad. I «Familiestønader» inngår barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad. Restkategorien «Andre overføringer» omfatter her blant annet arbeidsavklaringspenger, alderspensjon, uføreytelser, foreldrepenger, sykepenger, dagpenger ved arbeidsløshet, og supplerende stønad til eldre uten opptjente pensjonsrettigheter.</p>

<i>Samlet inntekt</i>	Summen av yrkesinntekter, kapitalinntekter, skattepliktige og skattefrie overføringer, i løpet av kalenderåret.
<i>Sysselsatte</i>	Sysselsatte består av både lønnstakere og selvstendig næringsdrivende. SSB følger definisjonen fra Internasjonal Labour Organization (ILO), der sysselsatte er definert som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken, samt personer som har et slikt arbeid, men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon eller lignende. For sysselsatte med flere arbeidsforhold i referanseuken fastsettes ett som det viktigste.
<i>Lønnstakere</i>	Lønnstakere omfatter alle sysselsatte som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn o.l. For lønnstakere med flere arbeidsforhold er ett fastsatt som det viktigste (hovedarbeidsforholdet).
<i>Tiltak i introduksjonsprogrammet</i>	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap er hovedtiltaket i introduksjonsprogrammet. Samfunnskunnskap skal undervises i et språk deltakeren forstår. I tillegg til vanlig norskundervisning, tilbys også tiltak som er utenom tradisjonell klasseromsundervisning, som for eksempel språkpraksis på en arbeidsplass. Tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til arbeidslivet kan være arbeidspraksis eller andre tiltak i regi av NAV, yrkesprøving, dataopplæring, osv. Yrkesprøving er en metode for realkompetansevurdering som dokumenterer både teoretiske kunnskaper og praktiske ferdigheter.
<i>Yrkesinntekter</i>	Summen av lønnsinntekter og netto næringsinntekter i løpet av kalenderåret.

1.6. Innhold i rapporten

Avgrensninger

Rapporten følger tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet som avbrøt eller avsluttet programmet i årene fra og med 2011 til og med 2015. For disse gruppene blir det gitt status for deltakelse i utdanning og arbeid, og det blir også redegjort for inntektssituasjonen til disse personene. Vi følger dem fra ett år etter avsluttet introduksjonsprogram og til og med 2016, altså inntil fem år etter avsluttet program.

Etterhvert som årene går etter avsluttet program «vannes» effekten av deltakelse i introduksjonsprogrammet ut, og mange andre faktorer kan ha vel så stor betydning for hvorvidt vedkommende er i utdanning eller arbeid.

Rapporten gir status for tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet når det gjelder arbeidsmarkedstilknytning, deltakelse i utdanning og inntektssituasjon. Vi vet at for innvandrere generelt og flyktninger spesielt, øker sysselsettingen med botid i Norge (Henriksen m.fl. 2010, Olsen 2014, Østby 2015). Hvilken betydning deltakelse i introduksjonsprogrammet har hatt for status på arbeidsmarkedet og for vedkommende sin inntektssituasjon, går vi ikke inn på i denne rapporten. For analyser med sikte på å avdekke årsaker, se for eksempel Blom og Enes (2015), Lillegård og Seierstad (2013), Djuve (2011), Djuve m.fl. (2011), Rambøll (2011) og Kavli m.fl. (2007).

Sammenligningsgruppe

For å sette deltakelse i arbeid og utdanning blant tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet inn i et større perspektiv, vil vi i denne rapporten sammenlikne tidligere deltakere med alle personer bosatt i Norge. I kapittel 2, som omhandler deltakerne mens de er i programmet, er sammenligningsgruppen i alderen 18 til 50 år. De øvrige kapitlene tar for seg situasjonen for tidligere deltakere *etter* avsluttet introduksjonsprogram, og har en referansegruppe i alderen 20 til 50 år. Som

tidligere nevnt, er introduksjonsprogrammet for personer i aldersgruppen 18- 55 år. Dersom de bruker to år på programmet, er de mellom 20 og 57 når de er ferdige. Relativt få av de tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet er eldre enn 50 år når de avslutter programmet. Vi har derfor valgt å avgrense alder oppad til 50 år i sammenligningsgruppen.

Inndeling av rapporten

Kapittel 2 presenterer to årganger med deltakere i introduksjonsprogrammet – de som *deltok* i 2014 og/eller i 2015. Kapittelet vil også gi opplysninger om deres inntektssituasjon mens de var i introduksjonsprogrammet og hvorvidt de hadde andre inntekter enn introduksjonsstønad, som for eksempel yrkesinntekt, bostøtte og sosialhjelp og tilsvarende for befolkningen i alderen 18 til 50 år.

Kapittel 3 omhandler dem som *gikk ut av* introduksjonsprogrammet i løpet av 2014 og 2015. Vi ser på status disse personene har på arbeidsmarkedet i november året etter endt program: Hvorvidt de er sysselsatt eller under utdanning, registrert som ledige eller på tiltak, eller om de har en annen status på arbeidsmarkedet.

Kapittel 4 er en panelstudie over personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden fra 2011 til 2015, og hele befolkningen i alderen 20-50 år. Vi ser på status på arbeidsmarkedet og i utdanning i de påfølgende år.

Kapittel 5 omtaler de tidligere deltakernes inntektssituasjon. I en panelstudie følger vi personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden fra 2011 til 2015 og befolkningen i alderen 20-50 år. Kapittelet belyser inntektsutviklingen deres over tid fra 2012 til 2016.

2. Husholdningsinntekt for deltakere i introduksjonsordningen i 2014 og 2015

Hovedfunn fra kapitlet:

- Flere flyktninger til Norge i 2014 og 2015 gir flere deltakere i introduksjonsprogrammet.
- Økning fra 14 700 deltakere i 2014 til nesten 18 000 deltakere i 2015.
- Flest deltakere fra Eritrea, Somalia og Syria...
- ...og kraftig økning av deltakere fra Syria i 2015.
- Inntektsnivået til deltakere i introduksjonsprogrammet utgjorde så vidt over 50 prosent av nivået til befolkningen i samme alder.
- Introduksjonsstønad utgjorde mer enn 40 prosent av inntektene til husholdninger med én eller flere introduksjonsdeltakere.
- Tre av fire husholdninger mottok sosialhjelp...
- ... og mer enn åtte av ti mottok bostøtte.

Når nyankomne flyktninger har fått oppholdstillatelse, blir de bosatt gjennom en avtale mellom IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) og en av landets kommuner. Introduksjonsordningen, som omtalt i kapittel 1, er for nettopp denne gruppen nyankomne innvandrere. Ordningen omfatter undervisning i norsk og samfunnskunnskap, samt ulike tiltak, som blant annet arbeids- og språkpraksis. Vi skal i dette kapitlet se på dem som deltok i introduksjonsprogrammet i 2014 og i 2015, da det er deltakere fra disse årene vi skal følge i tiden etter endt introduksjonsprogram videre i denne rapporten. For flere år ganger og mer statistikk, se Statistisk sentralbyrå 2015b samt Enes og Wiggen (2016) og Enes (2014).

Kapitlet vil særlig omtale inntektssituasjonen til deltakere i 2014 og 2015, da dette ikke blir dekket av de årlige statistikkene. Deltakerne vi referer til er de som hadde rett og plikt til å delta i introduksjonsordningen, og de som kommunen har valgt å tilby program, den såkalte «kan»-gruppen. Disse har i denne perioden deltatt i et individuelt tilrettelagt program som skal kvalifisere til arbeid eller utdanning, og deltakerne har i denne perioden også mottatt introduksjonsstønad.

2.1. Deltakere i 2014 og 2015

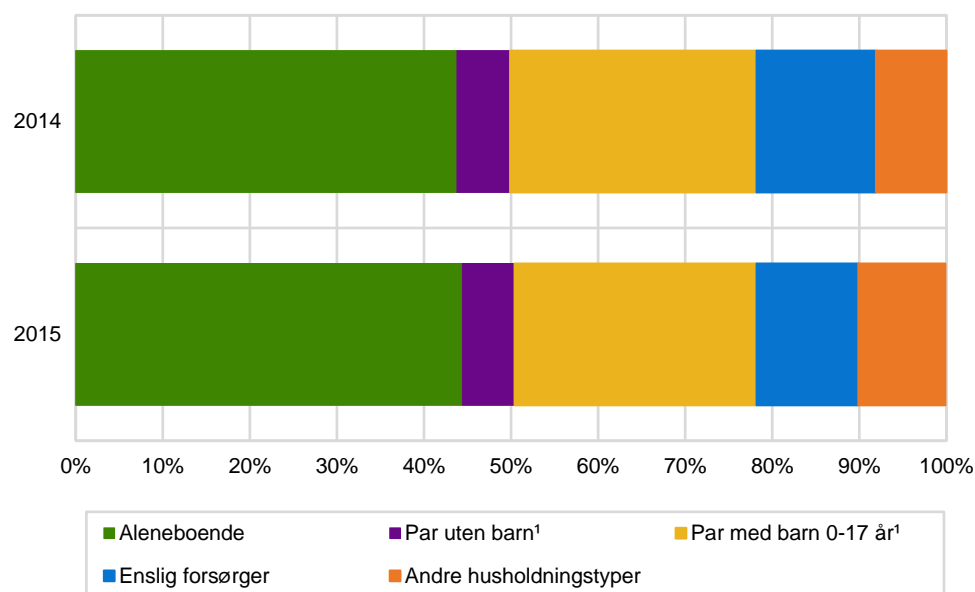
Introduksjonsprogrammet har de senere årene fått flere deltakere, i takt med økt tilstrømming av flyktninger. Deltakerantallet har økt fra snaut 13 000 i 2011 til bortimot 18 000 i 2015. Det har vært en tendens til økende andel menn i perioden, og i 2015 var det 56 prosent menn og 44 prosent kvinner i programmet. De fleste er 35 år eller yngre, vel syv av ti deltakere er i denne aldersgruppen. Flest deltakere i både 2014 og 2015 kommer fra Eritrea, Somalia og Syria. Om lag 7 av 10 i 2014 og 8 av 10 i 2015 var fra disse tre landene. De største byene har flest deltakere i introduksjonsprogrammet, noe som gjenspeiler bosettingsmønsteret av flyktninger. Én av fem deltakere var bosatt i enten Oslo, Bergen, Trondheim eller Kristiansand. Bare i Oslo var det om lag 1 200 deltakere begge år. Om lag 72 prosent av deltakerne i 2014 var fremdeles med i introduksjonsprogrammet i 2015. For videre beskrivelse av deltakerne i 2014 og 2015, se Statistisk sentralbyrå 2015b.

Nær halvparten av deltakerne bodde alene

I introduksjonsprogrammet 2014 var det snaut 15 000 deltakere, fordelt på vel 12 000 husholdninger. I 2015 fordelte de 18 000 deltakerne seg på drøyt 14 000 husholdninger. I begge årene var andelen som delte husholdning med andre om lag 56 prosent, mens 44 prosent var aleneboende. 28 prosent var par med barn, mens enslige forsørgere utgjorde henholdsvis 14 og 12 prosent de to årene (se figur 2.1).

Barnefamiliene er relativt store, særlig par med barn, gjennomsnittlig var det henholdsvis 4,6 og 4,7 personer totalt i husholdningen i 2014 og i 2015. Også enslige forsørgere har relativt mange barn, noe som gjenspeiles i at det gjennomsnittlige antallet i denne type husholdninger i vår populasjon var 3,1 personer begge år. Gjennomsnittlig antall personer i husholdningen for alle husholdningstyper var 2,5 personer (se vedleggstabell B1 og B2).

Figur 2.1 Deltakere i introduksjonsprogrammet fordelt på husholdningstyper. 2014 og 2015

¹ Ektepar, samboere og registrerte partnere.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.2. Introduksjonsstønad og andre inntekter

Deltakere i introduksjonsprogrammet mottar introduksjonsstønad mot forpliktende deltakelse. Stønaden utgjør to ganger folketrygdens grunnbeløp (G), og det trekkes skatt av beløpet. I 2014 fikk deltakerne i snitt 175 000 kroner, og i 2015 var full stønad i snitt 179 000 kroner per år. Deltakere under 25 år mottar to tredjedeler av full ytelse. Se kapittel 1.1 for mer om stønaden.

Vi vil videre se på ulike supplerende inntektskilder til programdeltakerne, hvorvidt de har yrkesinntekt, så vel som bostøtte og sosialhjelp eller andre offentlige stønader.

Når flere bor sammen vil det ofte innebære at man har flere inntektskilder og flere å dele utgiftene med. Følgelig har en husholdning med flere medlemmer også større utgifter enn de som bor alene. Mottak av flere offentlige ytelser avhenger av husholdningens størrelse og sammensetning. For eksempel blir bostøtte og sosialhjelp utbetalt på grunnlag av husholdningens samlede inntekter. Videre mottar de som har barn barnetrygd og kontantstøtte, samt har mulighet for å motta overgangsstønad og utvidet barnetrygd dersom man er enslig forsørger. Vi finner det derfor formålstjenlig å benytte *husholdningsinntekter* når vi ser på inntekts-situasjonen til deltakere i introduksjonsprogrammet.

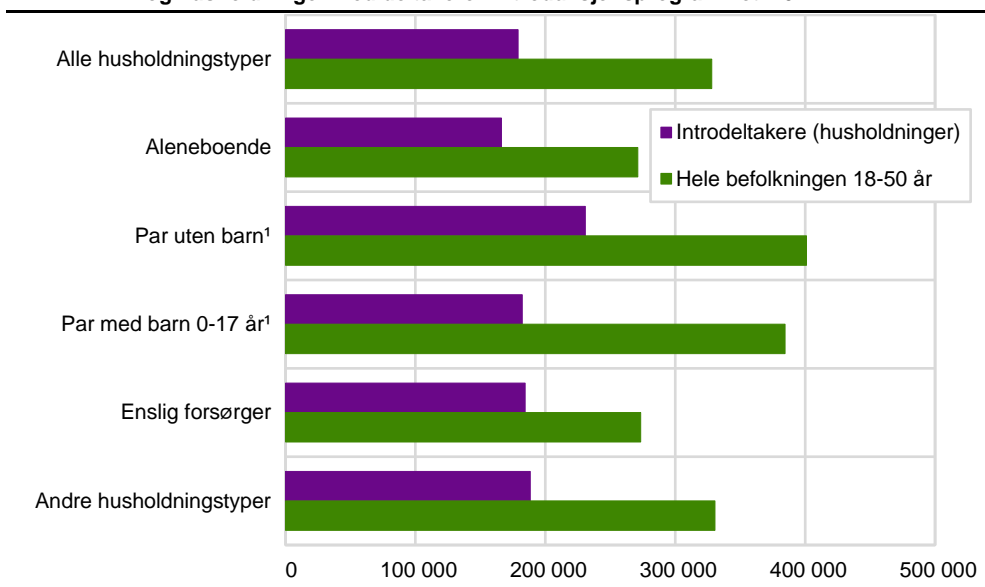
Ved å bruke inntekt etter skatt per forbruksenhet, kan vi sammenligne ulike inntektskomponenter mellom gruppene. Dette inntektsmålet tar høyde for husholdningens størrelse og sammensetning, og beregner inntekt per person i husholdningen. For å sammenligne inntektene til deltakere i introduksjonsprogrammet, ser vi på husholdningsinntektene der hovedinntektstaker (personen med høyest inntekt) er i om lag samme aldersgruppe som deltakerne i programmet, dvs. 18 til 50 år.

2.3. 52 prosent av inntektsnivået for hele befolkningen

Husholdninger der hovedinntektstaker deltar i introduksjonsprogrammet hadde i gjennomsnitt en inntekt etter skatt per forbruksenhet på 178 000 kroner i 2015. Dette utgjorde 52 prosent av inntektsnivået til husholdninger i hele befolkningen der hovedinntektstaker er i alderen 18 til 50 år, og var samtidig 3 prosentpoeng lavere enn året før.

Størst forskjell i inntektssituasjonen mellom deltakere i introduksjonsprogrammet og hele befolkningen var det i både 2014 og 2015 for par med barn. Her hadde programdeltakere kun henholdsvis 47 og 46 prosent av inntekten til par med barn i hele befolkningen i de to årene. Til sammenligning hadde enslige forsørgere i introduksjonsprogrammet et inntektsnivå som utgjorde 67 prosent av inntekten for enslige forsørgere i samme alder i hele befolkningen.

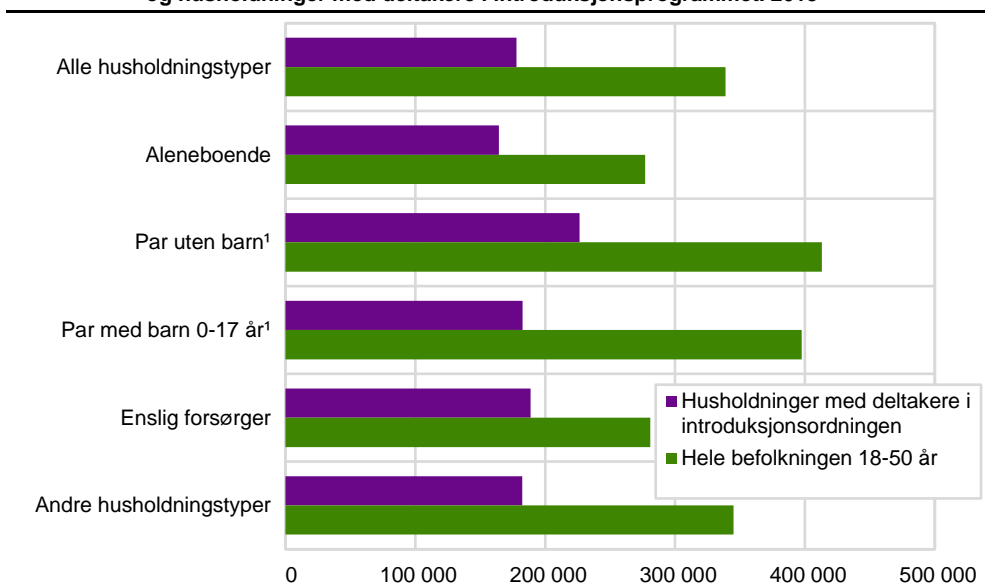
Figur 2.2 Inntekt per forbruksenhet i alle husholdninger der hovedinntektstakeren er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. 2014

¹ Ektepar, samboere og registrerte partnere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.3 Inntekt per forbruksenhet i alle husholdninger der hovedinntektstakeren er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. 2015

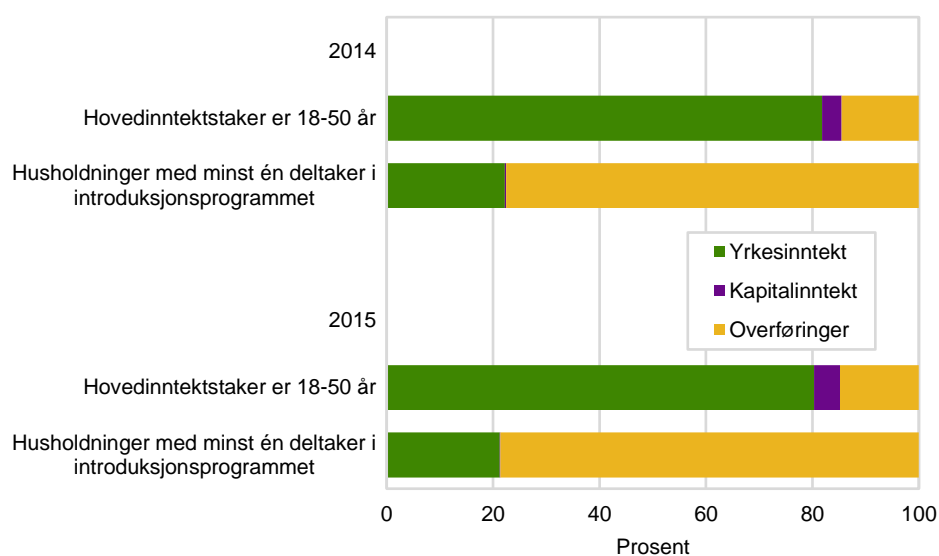
¹ Ektepar, samboere og registrerte partnere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.4. Lav andel yrkesinntekt for introduksjonsprogramdeltakere

Figur 2.4 viser sammensetningen av husholdningens samlede inntekter for personer i husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år (hele befolkningen) og i husholdninger til deltakere i introduksjonsprogrammet. Husholdningenes inntekter er inndelt i yrkesinntekter, kapitalinntekter og overføringer.

Figur 2.4 Sammensetning av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

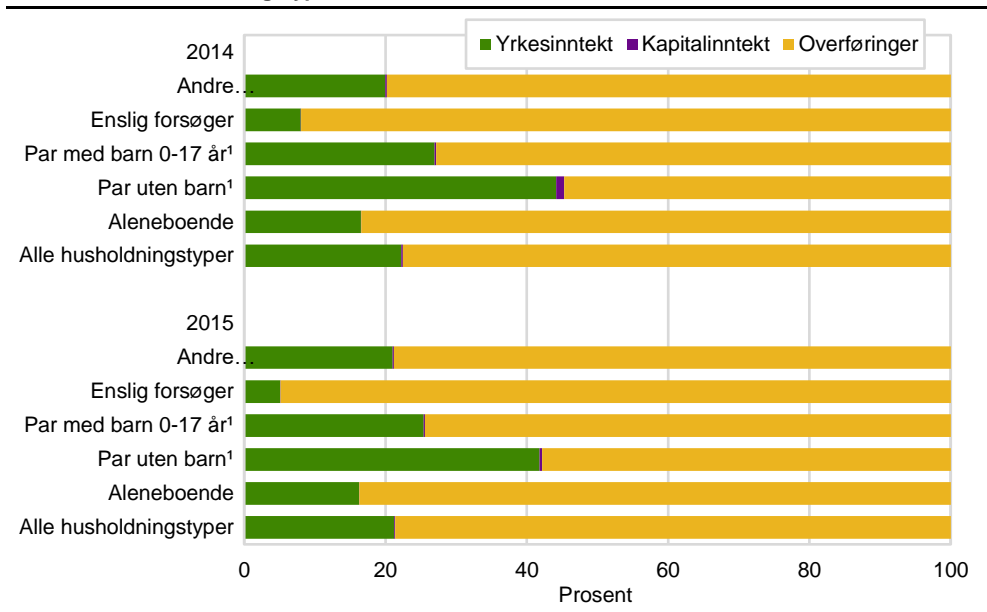
Husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet har langt lavere gjennomsnittlig yrkesinntekt enn husholdningene i hele befolkningen i samme aldersgruppe. Disse husholdningene har heller ingen kapitalinntekter. Den største inntektskilden for slike husholdninger er introduksjonsstønad. Dette er ikke unaturlig, ettersom introduksjonsprogrammet skal være et heldagstilbud. Yrkesinntekt kommer derfor fra arbeid de har ved siden av introduksjonsprogrammet, eller fra andre husholdningsmedlemmer som er i arbeid. Eventuelt kan det være inntekt fra arbeid før eller etter programdeltakelse for dem som ikke har deltatt hele året. For husholdninger med deltakere i 2014 og 2015 ser vi at yrkesinntekt utgjør henholdsvis 22 og 21 prosent av samlet inntekt, mens overføringer står for de resterende inntektene.

Ikke overraskende er det enslige forsørgere som har lavest andel yrkesinntekt i forhold til samlet inntekt. I tillegg til å være eneste voksne i husholdningen skal de forsørge barn økonomisk og har høy praktisk omsorgsbyrde som vanskeliggjør deltakelse på arbeidsmarkedet i tillegg til et fulltids introduksjonsprogram. Figur 2.5 viser at for denne gruppen var andelen 8 prosent i 2014 og så liten som 5 prosent i 2015.

Også for aleneboende utgjør yrkesinntekter en mindre andel av samlet inntekt enn snittet for alle. Her var andelen så små som henholdsvis 17 og 16 prosent av samlet inntekt de to årene. Som vi så i figur 2.1 er det flest aleneboende blant deltakerne, og disse kan ikke dra fordeler av andre husholdningsmedlemmers yrkesinntekt.

Blant par bor en del sammen med personer som ikke deltar i introduksjonsprogrammet og har dermed større kapasitet til å være i inntektsgivende arbeid. Par med barn hadde 27 og 25 prosent av inntekten sin fra betalt arbeid de to årene. Til sammenligning hadde par uten barn henholdsvis 44 prosent og 42 prosent fra yrkesinntekten. Det er årlige inntekter som ligger til grunn for disse tallene. Det vil si at personer som bare er i introduksjonsprogrammet deler av året og fortsatt bor i Norge 1. januar året etter, også blir inkludert.

Figur 2.5 Sammensetning av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet 2014 og 2015. Etter husholdningstyper

¹ Ektepar, samboere og registrerte partnere.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Overføringer

I samlebetegnelsen overføringer inngår skattefrie og skattepliktige kontante overføringer til husholdningene. Figurer og tabeller i denne publikasjonen viser til de overføringene som har særlig relevans for nyankomne flyktninger.

Introduksjonsstønad utgjør to ganger grunnbeløpet i folketrygden og gis til deltakere i introduksjonsprogrammet.

Økonomisk sosialhjelp skal sikre at alle har nok midler til livsopphold og er ment å være en midlertidig stønad. Sosialhjelp utbetales av kommunen og administreres gjennom NAV.

Bostøtte er en statlig støtteordning som utbetales av Husbanken til dem som har lav inntekt og høye bostgifter.

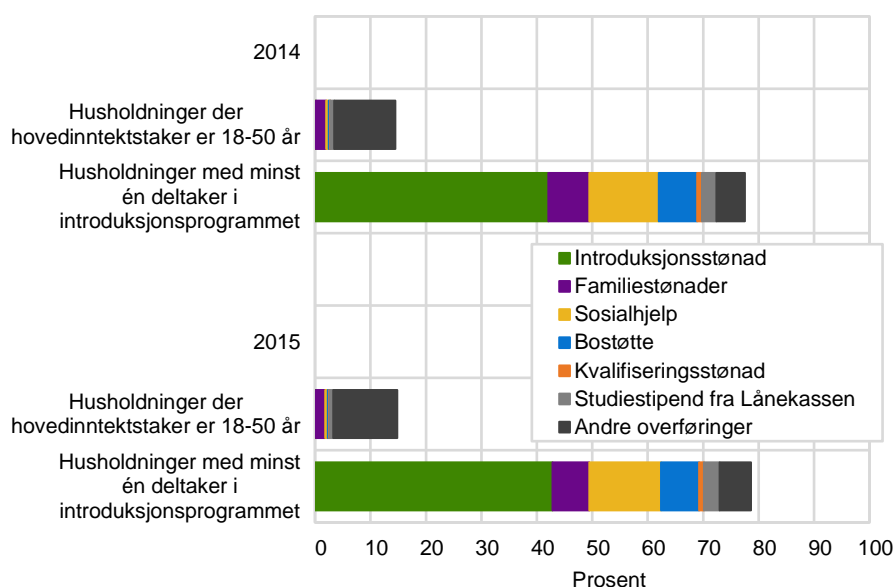
I betegnelsen familiestønader inngår her barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Restkategorien «andre overføringer» omfatter blant annet utbetalinger fra folketrygden (alderspensjon, uføreytelser, rehabiliterings- og attføringspenger), dagpenger ved arbeidsløshet og supplerende stønad til eldre uten opptjente pensjonsrettigheter.

2.5. Introduksjonsstønad utgjør mer enn fire av ti inntektskroner

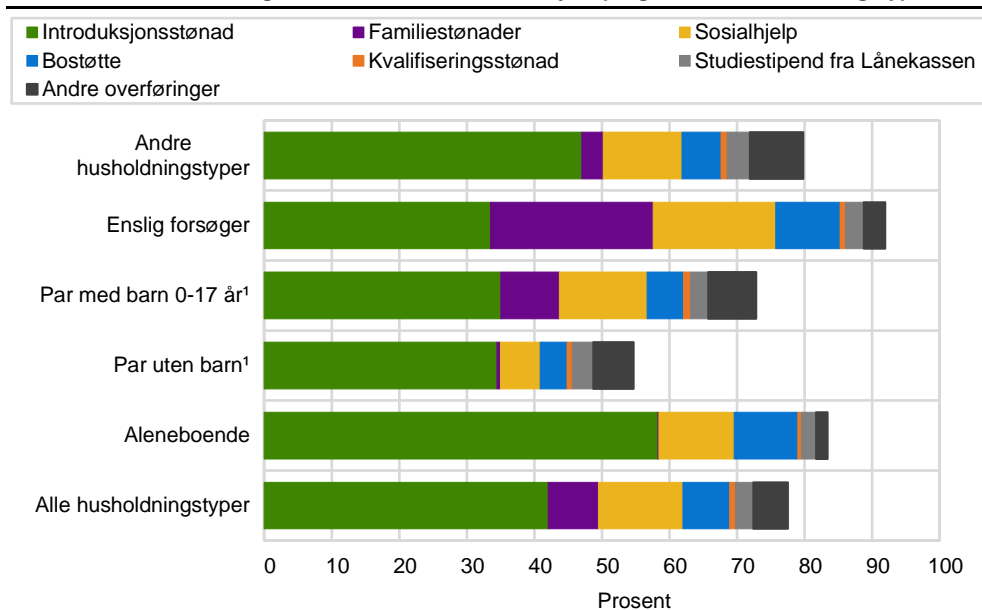
Figur 2.6 viser de største inntektspostene som inngår i samlebetegnelsen overføringer (se tekstboks under 2.4). For husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet i de respektive to årene utgjør overføringer så mye som om lag 78 og 79 prosent av inntektene. Introduksjonsstønaden utgjør den største inntektskilden og står for henholdsvis 42 og 43 prosent av samlet inntekt for deltakerne i 2014 og 2015. Også sosialhjelp står for en betydelig del av inntektene, og utgjør om lag 13 prosent begge år. Statlig bostøtte fra Husbanken utgjør 7 prosent begge år. For husholdninger der hovedinntektstakeren er fra 18 til 50 år i 2014 og 2015 utgjør overføringer mindre enn 15 prosent av samlet inntekt. Figuren viser andeler av samlet inntekt, men sier ikke noe om størrelsen på overføringene.

Figur 2.6 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for hele befolkningen der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. 2014 og 2015. Prosent

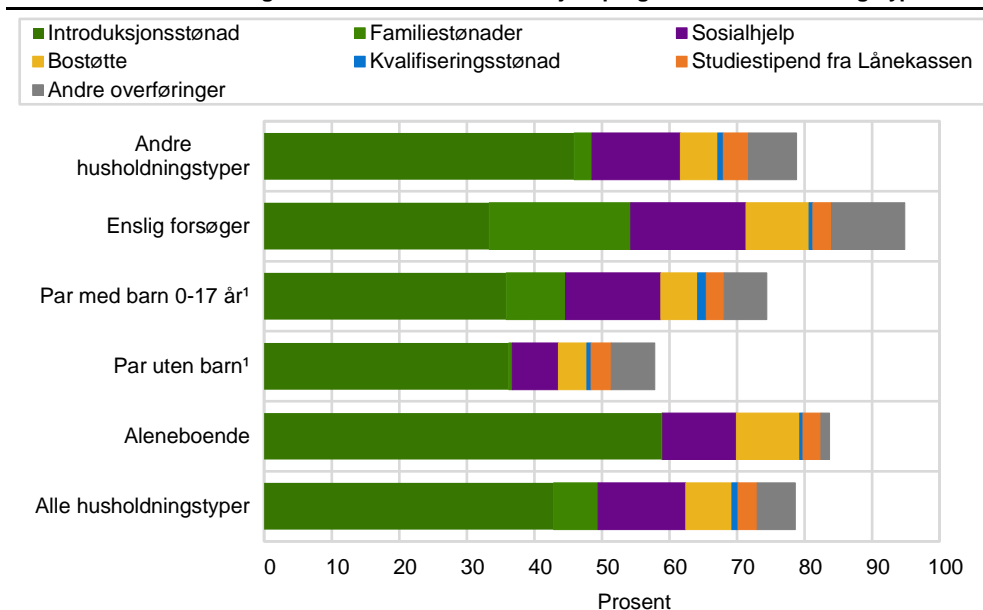
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2.7 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Husholdningstyper. 2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

*Ektepar, samboere og registrerte partnere.

Figur 2.8 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Husholdningstyper. 2015

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

*Ektepar, samboere og registrerte partnere.

Figur 2.7 og 2.8 illustrerer hvor stor andel de ulike overføringene utgjør for de forskjellige husholdningene. Introduksjonsstønaden er den største overføringen, og den utgjorde gjennomsnittlig 42 prosent av samlet inntekt i 2014 og 43 prosent i 2015. For aleneboende utgjorde introduksjonsstønaden så mye som nær 60 prosent av samlet inntekt både i 2014 og 2015. For enslige forsørgere var den tilsvarende andelen 33-34 prosent av samlet inntekt. For denne gruppen er også familierelaterte stønader (barnetrygd, kontantstøtte og overgangsstønad til enslige forsørgere), sosialhjelp og bostøtte viktige inntektskilder. Familierelaterte stønader står for mer enn 20 prosent av inntekten i både 2014 og 2015, mens sosialhjelp og bostøtte står for henholdsvis ca. 15 prosent og ca. 10 prosent de to årene. Disse overføringene virker utjevne, og bidrar til at enslige forsørgere blant introduksjonsprogramdeltakerne har et inntektsnivå som ikke skiller seg vesentlig fra andre husholdningstyper i denne gruppen, dersom man tar hensyn til husholdningens sammensetning og størrelse (se vedleggstabell B1 og B2).⁶

Bostøtte har til hensikt å sikre personer med lave inntekter og høye boliggifter en egnet bolig. Et stort flertall av husholdningene med deltakerne i introduksjonsordningen mottok bostøtte fra Husbanken – 82 prosent i 2014 og 83 prosent 2015 (se vedleggstabell B3 og B4). Bostøtten utgjorde gjennomsnittlig om lag 7 prosent av samlet inntekt for deltakerne i de to årene. Størst andel utgjorde stønaden for husholdninger med bare én voksen: både for aleneboende og for enslige forsørgere sørget støtten for om lag 10 prosent av inntektsgrunnlaget (se vedleggstabell B1 og B2).

2.6. Mange mottar supplerende økonomisk sosialhjelp

Deltakelse i introduksjonsprogrammet utløser rett til stønad. Introduksjonsstønaden er ment som et alternativ til sosialhjelp. Formålet er å unngå at nyankomne flyktninger blir passive mottakere av en økonomisk ytelse. Økonomisk sosialhjelp gis etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). Formålet med den kommunale sosialhjelpen er å sikre at alle har

⁶ Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala. Tallene er hentet fra vedleggstabell B2 og begrepet er forklart i kapittel 1.2.

nok midler til livsopphold, og den er ment kun å skulle være en subsidiær ytelse av kortere varighet.

Introduksjonsstønad til tross, mange deltakere – eller personer de deler husholdning med – mottar sosialhjelp. For eksempel har deltakere i introduksjonsprogrammet som går ut i omsorgspermisjon ved fødsel eller adopsjon ikke opptjent noen rettigheter til foreldrepenger fordi svært få har rukket å arbeide i Norge før deltakelse i introduksjonsprogrammet. Deltakere i programmet kan derfor søke engangsstønad ved fødsel eller adopsjon. Utover dette blir deltakere i permisjon henvist til sosialhjelp. Ved bosetting av flyktninger har ofte kommunene en del utgifter til for eksempel å utstyre boligene med møbler, vaskemaskiner, etc. Disse utgiftene føres ofte som sosialhjelp. Dette er da en engangsutgift som dekker kommunens utgifter og ikke kontanthjelp til livsopphold til de enkelte flyktningene. Sosialhjelp er, i likhet med bostøtte, en stønad som blir utbetalt på grunnlag av husholdningens samlede inntekt. Det er én av årsakene til at vi har valgt å bruke husholdningsinntekter som grunnlag i denne rapporten.

I 2014 bodde 75 prosent av deltakerne i en husholdning som mottok sosialhjelp (vedleggstabell B3), mens andelen i 2015 var 74 prosent (vedleggstabell B4). Enslige forsørgere var den gruppen som i størst grad mottok slik hjelp, henholdsvis 84 og 80 prosent i de to årene. Blant par med barn er det også stor andel som mottar sosialhjelp, 78 prosent begge år. Aleneboende og par uten barn hvor én eller begge deltok i introduksjonsordningen var de gruppene som mottok sosialhjelp i minst grad, om lag 60 prosent.

Deltakerne i introduksjonsprogrammet får ikke barnetillegg. Det var derfor forventet at familier med barn i større grad skulle være avhengig av sosialhjelp enn familier uten barn, da forsørgerbyrden deres er større (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet 2015). Vi ser derfor et relativt høyt mottak av sosialhjelp blant barnefamilier (78 prosent).

Vi har sett på mottakere av sosialhjelp i løpet av året uavhengig av stønadsbeløp og hvor lenge de har mottatt sosialhjelp. Vi vet ikke hvorvidt personer i husholdninger med deltakere i introduksjonsordningen mottok sosialhjelp under deltakelse eller etter at programmet var avsluttet.

2.7. Oppsummering

I kapittel 2 har vi sett at inntektssituasjonen for deltakere i introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015 er svært forskjellig fra den for hele befolkningen i sammenlignbar alder. Målt i inntekt per forbruksenhet ligger deltakerne på om lag halvparten av nivået i befolkningen. Sammensetningen av inntekten er også helt ulik. Husholdningsinntektene til deltakerne er dominert av overføringer (om lag 80 prosent), med introduksjonsstønaden som den største enkeltkomponenten. For hele befolkningen der hovedinntektstaker er mellom 18 og 50 år er situasjonen motsatt. Samlet husholdningsinntekt er dominert av yrkesinntekt, mens overføringer ikke utgjør mer enn 15 prosent av den samlede inntekten.

3. Deltakelse i arbeid og utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram

Hovedfunn fra kapitlet:

- 58 prosent av deltakerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og 61 prosent i 2015, var enten sysselsatt og/eller under utdanning i november ett år etter avsluttet program.
- Forskjellen i resultater mellom menn og kvinner er som tidligere år store: rundt syv av ti menn og fem av ti kvinner var i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program.
- 43 prosent av deltakerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og 45 prosent i 2015 var sysselsatte året etter avsluttet program...
- ... og 11 prosent var registrert arbeidsledig eller på tiltak i hvert av de to årene.
- 90 prosent av sysselsatte tidligere deltakerne med universitets- eller høyskoleutdanning er overkvalifisert i yrket sitt året etter programslutt.

3.1. Beskrivelse av dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015

Et av hovedmålene med introduksjonsordningen er å få nyankomne flyktninger raskt i arbeid eller utdanning. Det var om lag 3 700 personer som avsluttet programmet i løpet av 2014 og som fortsatt bodde i Norge pr. 1.1.2015. Om lag 4 100 personer gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 og var fortsatt bosatt pr. 1.1.2016. Vi skal i dette kapitlet se hvilken status disse to gruppene hadde på arbeidsmarkedet i henholdsvis november 2015 og november 2016, altså ett år etter avsluttet program. Men først skal vi se hvem disse gruppene består av.

Nyankomne flyktninger, og følgelig de som deltar i introduksjonsordningen, er en relativt ung befolkningsgruppe. Nesten 90 prosent av dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i de to årene til sammen var under 45 år. Over 60 prosent var i alderen fra 25 til 39 år (tabell 3.1).

Tabell 3.1 Aldersfordeling for deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og i 2015. Prosent

	Tidligere deltakere, avsluttet i 2014	Tidligere deltakere, avsluttet i 2015
20-24 år	14	13
25-29 år	21	22
30-34 år	24	27
35-39 år	16	15
40-44 år	12	11
45-50 år	7	7
51 år eller eldre	4	4

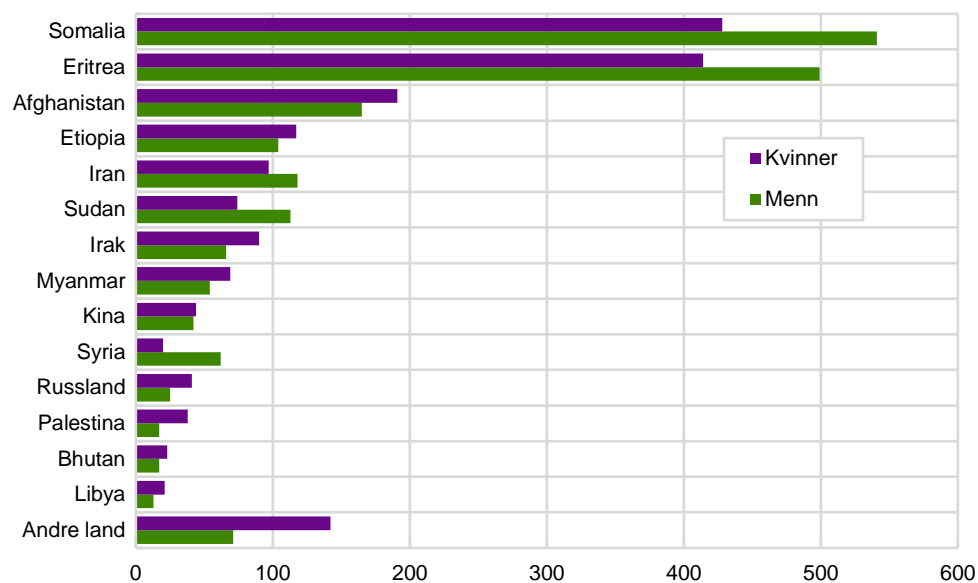
Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Litt over halvparten, 51 prosent, av dem som avsluttet eller avbrøt introduksjonsprogrammet i 2014 var menn, mens denne andelen var økt til 54 prosent i 2015. (Statistisk sentralbyrå, 2015b).

Personer fra Somalia, Eritrea, og Afghanistan er i flertall blant dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Aller flest var det fra Somalia, med nesten 1 000 personer, dernest kom over 900 fra Eritrea, og over 350 fra Afghanistan (se figur 3.1). Personer fra disse tre landene utgjør 60 prosent av alle som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014.

Menn er overrepresentert blant deltakerne fra to av disse tre landene: blant dem med bakgrunn fra Somalia og Eritrea er henholdsvis 56 og 55 prosent menn. Blant dem fra Afghanistan er 46 prosent menn.

Figur 3.1 Landbakgrunn for deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014

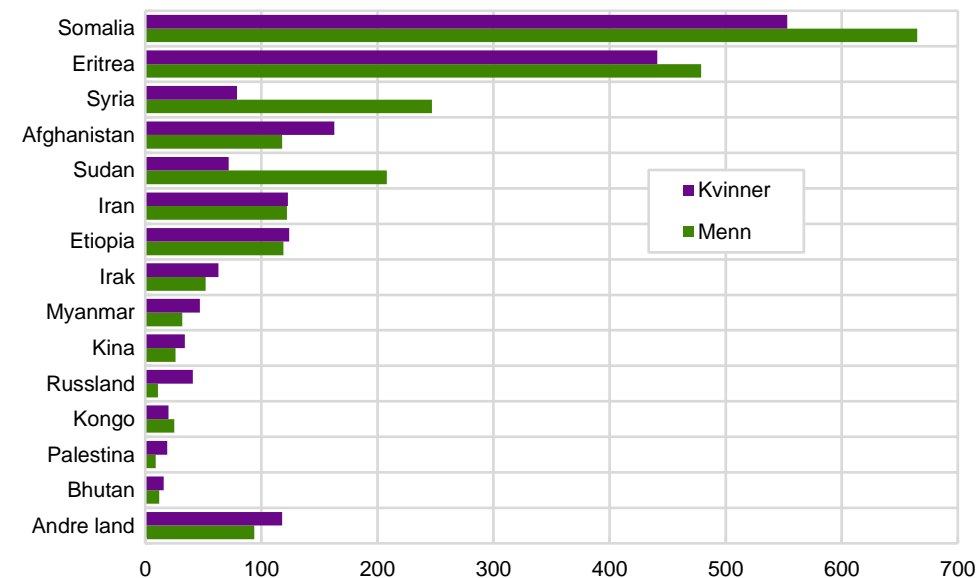

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Også blant dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, utgjorde somaliere og eritreere de største gruppene, med henholdsvis 1 200 og 900 personer. Personer med bakgrunn fra Syria utgjorde den tredje største gruppen med over 300 personer (se figur 3.2). Til sammen hadde 60 prosent bakgrunn fra en av de tre landene.

Det er en klar overrepresentasjon av menn blant dem fra de tre største landene, og Syria skiller seg ut med en andel menn på nærmere 80 prosent. Fra Afghanistan er det fremdeles en større andel kvinner enn menn, med om lag 60-40 i favør kvinner.

Figur 3.2 Landbakgrunn til deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015

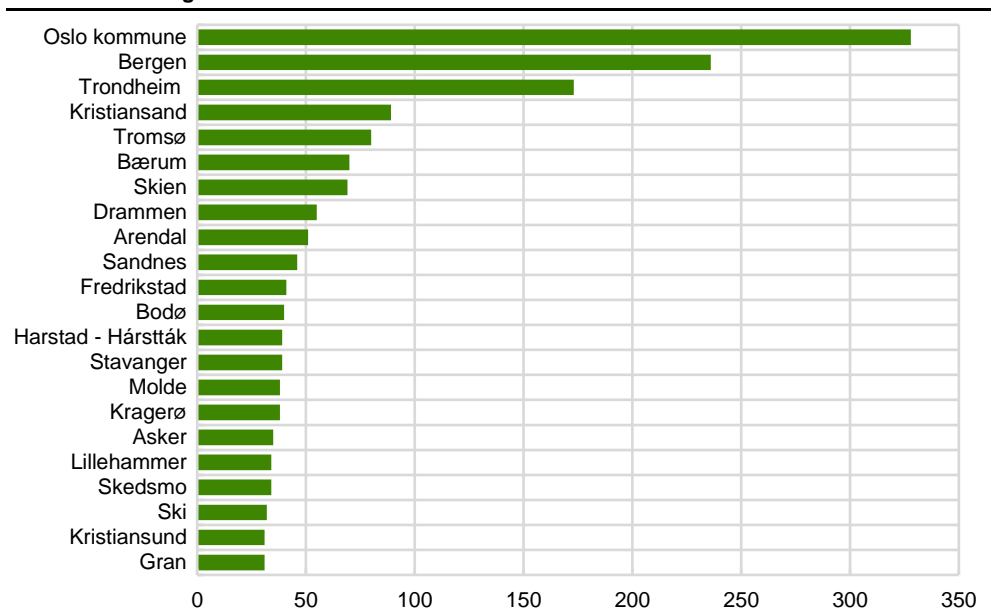
Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Alle kommuner som bosetter flyktninger plikter å tilby introduksjonsprogrammet (se kapittel 1). Det ble gjennomført i 193 kommuner i 2014 og i 216 kommuner i 2015. 169 kommuner hadde i 2014 mer enn fem deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet. 22 kommuner hadde 30 eller flere personer (se figur 3.3). Tilsammen over 20 prosent hadde deltatt i programmet i Oslo, Bergen,

Trondheim og Kristiansand, sett under ett. Oslo var programkommunen med klart flest personer som gikk ut av programmet i 2014, med godt over 300 personer.

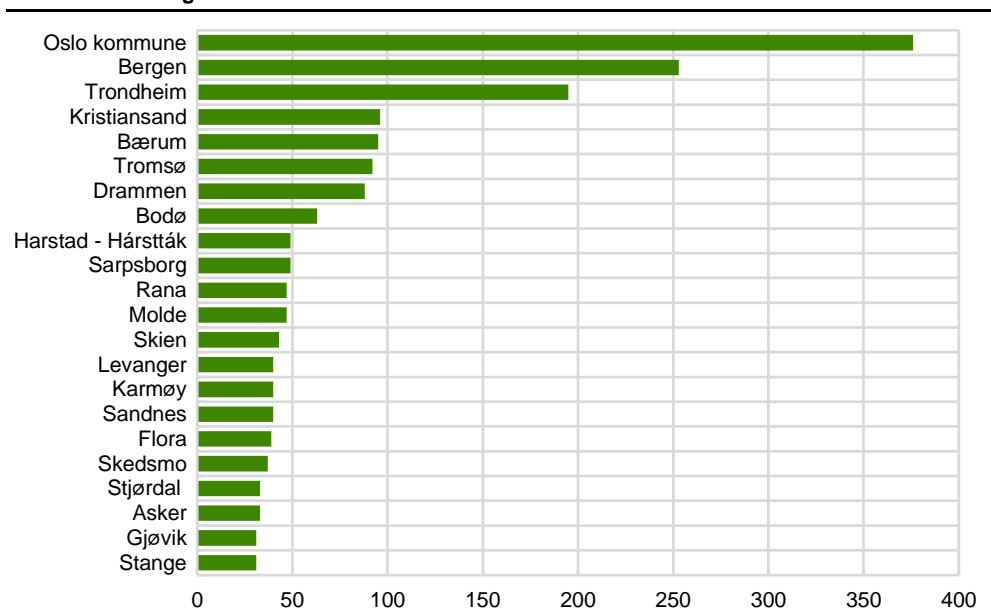
I 2015 var det litt flere kommuner som hadde mer enn fem deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet, hele 175 kommuner. 22 kommuner hadde 30 personer eller mer, og det var tre kommuner som hadde mer enn 100 tidligere deltakere som gikk ut av programmet (se figur 3.4). 14 av de kommunene som hadde 30 eller flere personer i 2014 var også blant dem med 30 eller flere tidligere deltakere i 2015. Oslo og Bergen hadde flest personer som avsluttet programmet i 2015, med over bortimot 400 i Oslo og mer enn 250 i Bergen.

Figur 3.3 Antall personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014.
Programkommuner med mer enn 30 deltakere som avsluttet dette året

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.4 Antall personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015.
Programkommuner med mer enn 30 deltakere som avsluttet dette året

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.2. Gjennomstrømning i introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet skal tilpasses den enkeltes behov for kvalifisering, både når det gjelder innhold og lengde. Programmet kan vare i inntil to år, og i særlige tilfeller inntil tre år. Deltakere som har behov for å forlenge kvalifiseringsløp med ytterligere ett år utover tre år i programmet, kan delta i den såkalte Jobbsjansen⁷.

Tabell 3.2 viser gjennomsnitt og median⁸ for antall måneder deltakerne som avsluttet programmet i 2014 og 2015 mottok introduksjonsstønad og antall måneder de var i programmet totalt.

Personene som avsluttet introduksjonsprogrammet i både 2014 og 2015 hadde i gjennomsnitt mottatt introduksjonsstønad i 25 måneder.

Ved permisjon fra programmet mottar man i de fleste tilfeller ikke stønad⁹, og det er derfor også nyttig å se på total tid de har vært i programmet inkludert eventuelle permisjoner. Vi ser da på hvor mange måneder det har gått fra første startdato til de har avsluttet programmet. Gjennomsnittlig antall måneder i introduksjonsprogrammet totalt var 27 måneder både for dem som avsluttet i 2014 og dem som avsluttet i 2015.

Det er forskjell mellom menn og kvinner når det gjelder gjennomstrømning: Menn bruker i gjennomsnitt kortere tid i programmet enn kvinner, og det kan vi anta henger sammen med at flere kvinner tar ut fødselspermisjon. Dette ser vi spesielt når det gjelder antall måneder i programmet totalt, altså inkludert permisjonstid: Mannlige deltakere som gikk ut av programmet i 2014 eller 2015 brukte i gjennomsnitt 25 måneder, mens for kvinner var tallene henholdsvis 28 måneder for de som sluttet i 2014 og 29 måneder for de som sluttet i 2015.

I og med at gjennomsnittet for kvinner er høyere enn medianen, indikerer dette at noen kvinner bruker svært lang tid fra programstart til programslutt. Dette trekker gjennomsnittet opp til henholdsvis 28 og 29 måneder i 2014 og 2015, mens medianverdien ligger på 27 måneder

Når det gjelder antall måneder med introduksjonsstønad er det mindre forskjeller: Mennene som avsluttet programmet i 2014 mottok stønad i 24 måneder i snitt, mens kvinner i snitt mottok stønad i 25 måneder. Mennene som avsluttet i 2015 mottok stønad i 24 måneder i snitt, og kvinnene i 26 måneder.

⁷ Kommuner kan tilby et ekstra år med kvalifiseringsløp (Jobbsjansen del C) til personer som har deltatt i introduksjonsordningen, men som har behov for mer kvalifisering.

⁸ Median er den midterste verdien, dersom man deler en gruppe i to like store halvdel, etter at verdiene (her måneder) er sortert stigende (eller synkende). Det vil altså være like mange personer med antall måneder over, som under medianen.

⁹ Forskriften skiller på permisjoner med og uten introduksjonsstønad. Ved permisjon ved egen sykdom eller barns sykdom, permisjon ved fødsel og adopsjon, og ved permisjon ved overgang til arbeid mottar deltaker ikke introduksjonsstønad. Ved for eksempel velferdspermisjon mottar deltaker stønad.

Tabell 3.2 Antall måneder med introduksjonsstønad og antall måneder i programmet totalt. Gjennomsnitt og median, etter kjønn

	Tidligere deltakere, avsluttet i 2014			Tidligere deltakere, avsluttet i 2015		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Antall måneder med introduksjonsstønad						
Gjennomsnitt	25	24	25	25	24	26
Median	25	24	25	25	24	25
Antall måneder i programmet						
Gjennomsnitt	27	25	28	27	25	29
Median	25	25	27	25	25	27

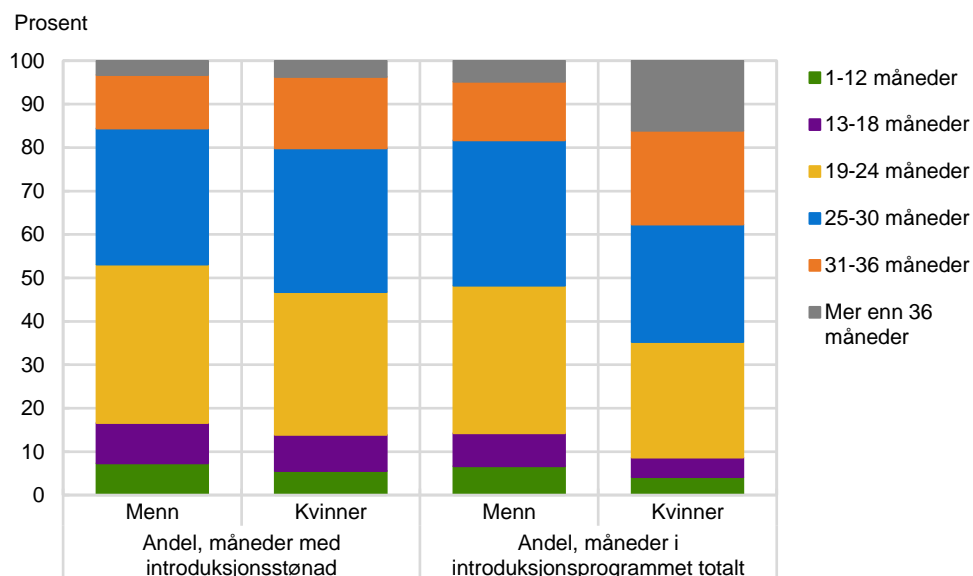
Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.5 og figur 3.6 viser fordeling etter antall måneder de tidligere deltakerne har mottatt introduksjonsstønad og antall måneder de har brukt i programmet totalt.

Omtrent 1 av 3 mottok stønad i 1,5- 2 år, og omtrent 1 av 3 mottok stønad i 2- 2,5 år. Dette gjaldt både kvinner og menn. Om lag 15 prosent mottok introduksjonsstønad i mindre enn 1,5 år og tilsvarende mer enn 2,5 år.

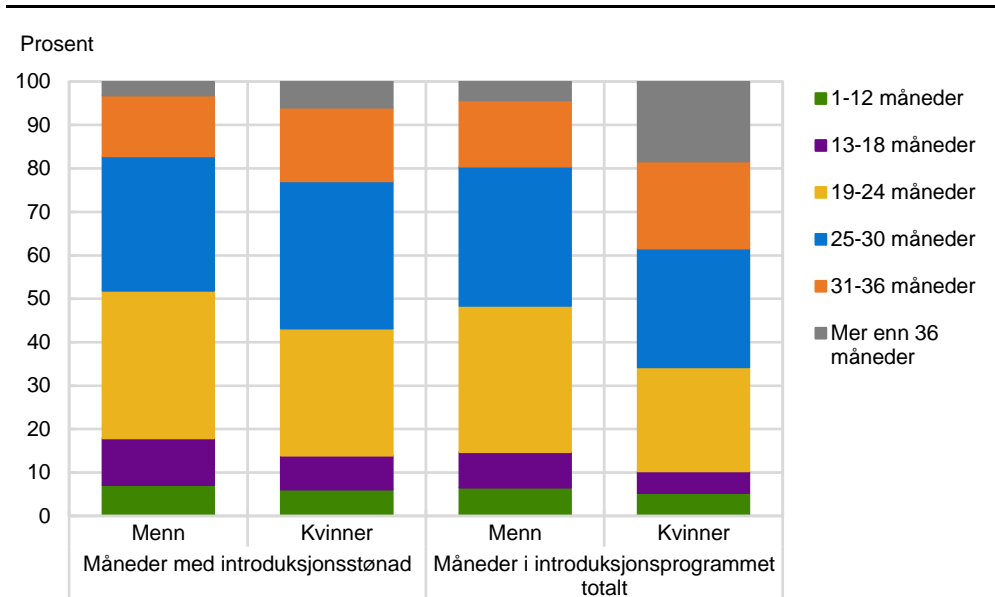
For mennene som avsluttet programmet i 2014 og i 2015 er fordelingen mellom antall måneder i programmet stort sett lik fordelingen i antall måneder med introduksjonsstønad.

Når det gjelder kvinnene, er det forskjell i fordelingen i antall måneder de mottok introduksjonsstønad og antall måneder brukt i programmet totalt: Blant kvinnene som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og i 2015 var det henholdsvis 4 og 6 prosent som mottok introduksjonsstønad i mer enn 3 år, mens henholdsvis 16 og 18 prosent av kvinnene hadde vært i programmet i over 3 år. Til sammenligning var andelen menn som hadde vært mer enn 3 år i programmet kun henholdsvis 5 og 4 prosent de to årene.

Figur 3.5 Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, antall måneder med introduksjonsstønad og antall måneder i programmet totalt, etter kjønn

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.6 Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, antall måneder med introduksjonsstønnad og antall måneder i programmet totalt, etter kjønn

Kilde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.3. Tilknytning til arbeid og utdanning ett år etter

Arbeid og utdanning er viktige integreringsindikatorer. I de neste kapitlene vil vi se på hvilken tilknytning de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet har til arbeid og utdanning ett år etter at de avsluttet programmet. For en beskrivelse av datagrunnlaget, se kapittel 1.3 om bruk av System for persondata. Se også faktaboks om grunnskole i dette kapittel.

Blant personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, var 30 prosent sysselsatt i november 2015, det vil si året etter at de avsluttet introduksjonsprogrammet. 13 prosent var både sysselsatt og under utdanning, mens 15 prosent var kun under utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram. Det vil si at til sammen 58 prosent var enten sysselsatt og/eller under utdanning (figur 3.7 og vedleggstabell C2).

Videre var 11 prosent registrert arbeidsledig eller på tiltak, mens 31 prosent hadde annen eller ukjent status på arbeidsmarkedet. Blant de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet er det stor differanse i andel kvinner og menn som har annen eller ukjent status: hele 41 prosent av kvinnene er i denne kategorien, mot 21 prosent av mennene. Dette er personer som ikke er sysselsatt, under utdanning, registrert ledige eller på arbeidsmarkedstiltak.

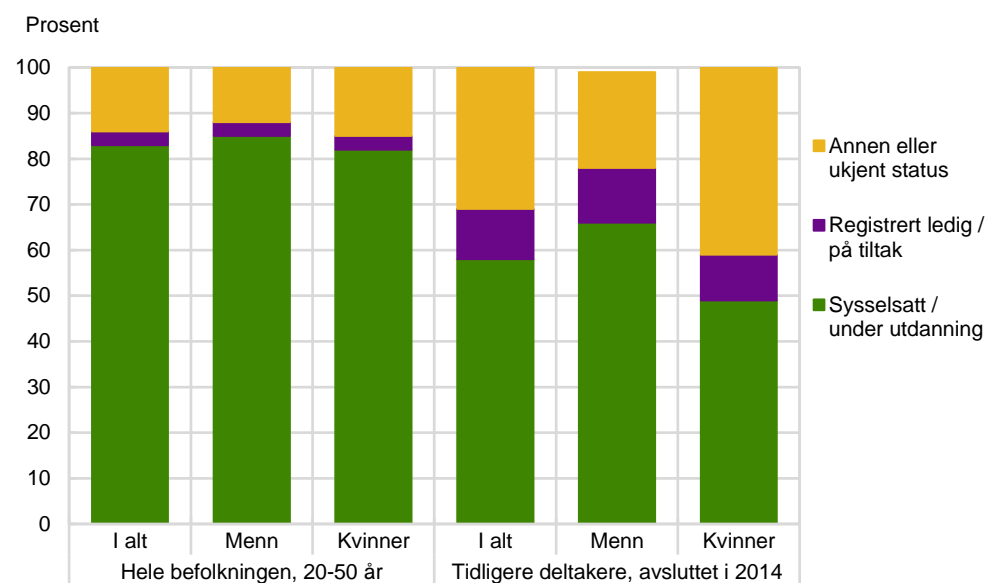
For å sette deltakelse i arbeid og utdanning inn i et større perspektiv, vil vi videre sammenlikne tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet med alle personer i alderen 20-50 år som er bosatt i Norge i samme periode. For mer om sammenligningsgruppen, se kapittel 1.6.

Blant alle bosatte i Norge i alderen fra 20 til 50 år, var 69 prosent sysselsatt i 2015. 9 prosent var både sysselsatt og under utdanning, og 6 prosent var bare under utdanning. Det er litt større andel under utdanning blant kvinnene enn blant mennene. Til sammen var 83 prosent enten i arbeid, under utdanning eller en kombinasjon av jobb og skolegang (se figur 3.7 og vedleggstabell C1).

Tre prosent var registrert arbeidsledige eller på tiltak.

14 prosent er i samlekategori *annen eller ukjent status*. Her inngår blant andre mottakere av arbeidsavklaringspenger, noen helse relaterte ytelser og sosialhjelp. Vi ser at noen flere kvinner enn menn er i denne kategorien, henholdsvis 15 prosent av kvinnene mot 12 prosent av mennene. Dette skyldes blant annet at kvinner har en noe større andel med arbeidsavklaringspenger, kontantstøtte eller overgangsstønning til enslige forsørgere eller ukjent status (se vedleggstabell C1).

Figur 3.7 Status på arbeidsmarkedet i november 2015. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. I alt og etter kjønn

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Grunnskole

Mange deltakere i introduksjonsprogrammet har hatt lite skolegang før de kom til Norge og mangler grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Å kunne lese og skrive regnes som en forutsetning for deltakelse i arbeidslivet, og grunnskoleopplæring regnes derfor som å ligge innenfor rammen av introduksjonsprogrammet (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2015).

Det er likevel ikke gitt at man klarer å fullføre et grunnskoleløp innenfor introduksjonsprogrammet. Østbergutvalget henstilte kommunene til å utvide introduksjonsprogrammet med et tredje år for personer som er i et grunnskoleløp, slik det er rom for innenfor introduksjonsloven (NOU 2010:7), men dette praktiseres i ulik grad i kommunene (Djuve, Haakestad og Sterri 2014 og Skutlaberg, Drangslund og Høgestøl 2014).

Vi har opplysninger om deltakere som har hatt grunnskoleopplæring som en del av introduksjonsprogrammet (se kapittel 3.9). En del går over i grunnskoleopplæring etter endt introduksjonsprogram.

Personer i grunnskoleopplæring er *ikke* med i tallene for personer som er under utdanning. Per i dag finnes det ikke noe register på personnivå for dem som deltar i grunnskolen. Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) samler inn en omfattende mengde data om grunnskolen i Norge, men enheten er hver enkelt grunnskole. Da det ikke finnes statistikk for voksne i grunnskolen på personnivå, vet vi altså ikke hvor mange eller hvem som fortsetter i grunnskoleopplæring etter endt program.

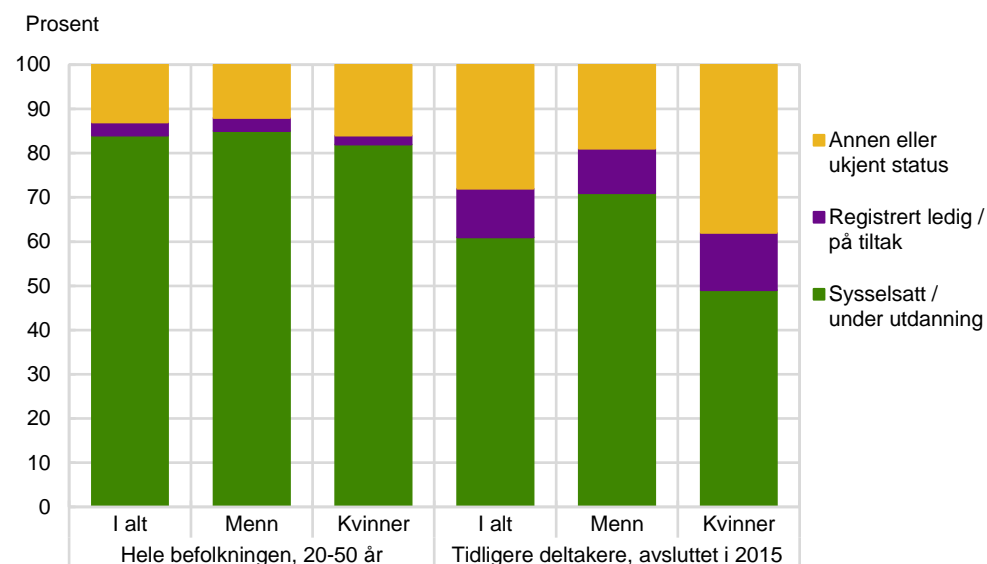
Grunnskoleopplæring blir heller ikke regnet som utdanning i henhold til målsettingen om at minst 70 prosent av de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet skulle være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program.

Figur 3.8 (og vedleggstabell C3 og C4) viser status på arbeidsmarkedet i november 2016 for befolkningen i alderen 20-50 år og for dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. I 2016 er tallene for hele befolkningen i alderen 20 til 50 år tilnærmet like som året før.

Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet ett år før, er noe bedre enn situasjonen i 2015 for dem som avsluttet i 2014. Til sammen var 61 prosent i aktivitet: 32 prosent var sysselsatt, 13 prosent var sysselsatt og under utdanning, mens 16 prosent var under utdanning.

Andel som var registrert arbeidsledige eller på tiltak, var 11 prosent. 28 prosent hadde annen eller ukjent status.

Figur 3.8 Status på arbeidsmarkedet i november 2016. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. I alt og etter kjønn

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.4. Forskjeller mellom menn og kvinner

I befolkningen i alderen 20 til 50 år er det noe større andel menn enn kvinner som er sysselsatt og under utdanning, henholdsvis 85 prosent menn og 83 prosent kvinner i 2015. I 2016 var andelen uforandret for menn, men ett prosentpoeng lavere for kvinner.

Forskjellene mellom menn og kvinner i status på arbeidsmarkedet ett år etter avsluttet introduksjonsprogram, er som tidligere år store (figur 3.7 og 3.8, og vedleggstabell C2 og C4). Det er fortsatt rundt syv av ti menn og fem av ti kvinner som var i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program i 2015. Vi ser en noe større differanse mellom kvinner og menn blant dem som avsluttet i 2015 sammenlignet med dem som avsluttet i 2014, både når det gjelder andel sysselsatte og andel under utdanning.

Dersom vi kun ser på sysselsatte og dem som har en kombinasjon av sysselsetting og utdanning (de som kun er under utdanning holdes utenfor) blant dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, var 52 prosent av mennene og 33 prosent av kvinnene sysselsatt ett år etter avsluttet program. Av dem som avsluttet i 2015 var 55 prosent av mennene sysselsatt, mot 32 prosent av kvinnene. Det vil si at kjønnsforskjellen økte med 4 prosentpoeng mellom de to avgangskohortene.

Andelen under utdanning ligger tett opp under 30 prosent for både kvinner og menn i 2015, men andelen går ned til 27 prosent i 2016 for kvinner. I befolkningen generelt i alderen 20-50 år er andelen under utdanning mye lavere (15 prosent, både i 2015 og 2016). Blant de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet er det en noe større andel blant menn under utdanning, sammenlignet med kvinner.

Kvinnene er oftere kun under utdanning, mens menn tar utdanning i kombinasjon med arbeid. Dette skiller seg også fra mønsteret vi ser i befolkningen generelt: Her er det en høyere andel kvinner under utdanning, også i kombinasjon med arbeid.

Blant dem som er registrert ledige eller på tiltak, var det i 2015 noe større andel menn enn kvinner (henholdsvis 12 og 10 prosent), mens det motsatte var tilfellet i 2016 (henholdsvis 10 og 13 prosent).

Som tidligere er det fortsatt langt større andel kvinner enn menn i kategorien *annen eller ukjent status* (figur 3.7 og 3.8, og vedleggstabell C2 og C4). Her er det fortsatt mottakere av sosialhjelp og de med ukjent status som dominerer, i tillegg til at det blant kvinnene er en andel som i hovedsak er mottakere av kontantstøtte og overgangsstønning til enslige forsørgere. Rundt 13-15 prosent av kvinnene har vi ingen opplysninger om, og mange av disse er nok hjemme med barn. Her vil også de som har gått over i grunnskoleopplæring være, dersom de ikke i tillegg har en deltidsjobb, mottar kontantstøtte eller på annen måte inngår i noen av de overnevnte kategoriene.

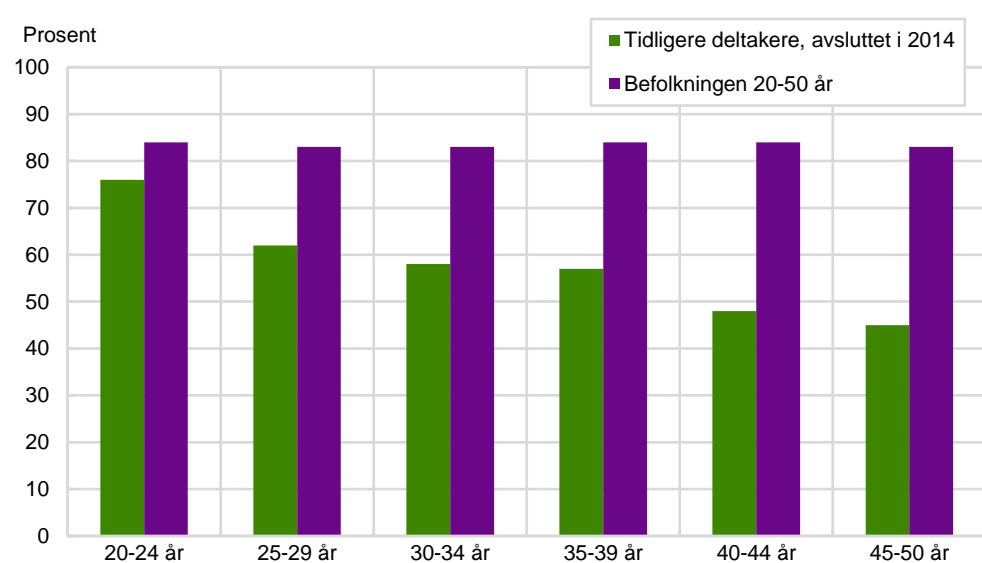
3.5. Flest i arbeid og utdanning blant de yngste

Hovedforskjellen mellom tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet og resten av befolkningen i alderen 20-50 år er først og fremst at yrkesdeltakingen minsker med alderen for tidligere deltakere, mens den er rimelig stabil uavhengig av alder for resten av befolkningen.

For tidligere deltakere reduseres andel i arbeid og utdanning fra om lag 75 prosent for dem mellom 20 og 25 år, til om lag 45 prosent for dem mellom 45 og 50 år. Dette mønsteret er ganske likt både for deltakere som avsluttet i 2014 og dem som avsluttet i 2015. For den yngste aldersgruppen er andelen i arbeid og utdanning relativt nær opptil nivået vi finner i befolkningen generelt, og godt over målsettingen om en andel i arbeid og utdanning på over 70 prosent. I alle aldersgrupper er det høyere andel menn enn kvinner i arbeid og utdanning.

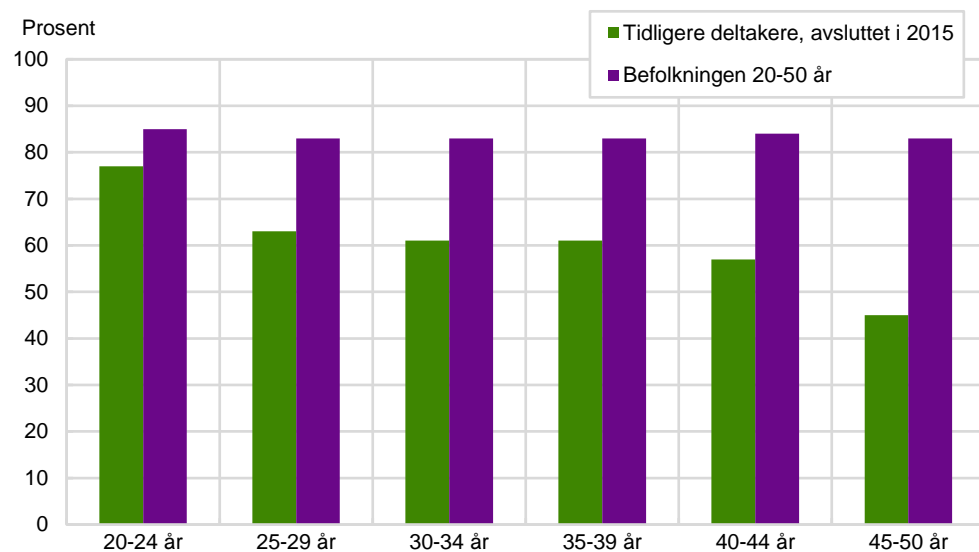
Når det gjelder hele befolkningen i alderen 20-50 år, finner vi ikke slike forskjeller mellom de ulike aldersgruppene. Både i 2015 og 2016 ligger andel i sysselsetting og utdanning på 83-85 for alle aldersgrupper.

Figur 3.9 Andel sysselsatte /under utdanning i november 2015, etter alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 og befolkningen 20-50 år

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.10 Andel sysselsatte /under utdanning i november 2016, etter alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 og befolkningen 20-50 år

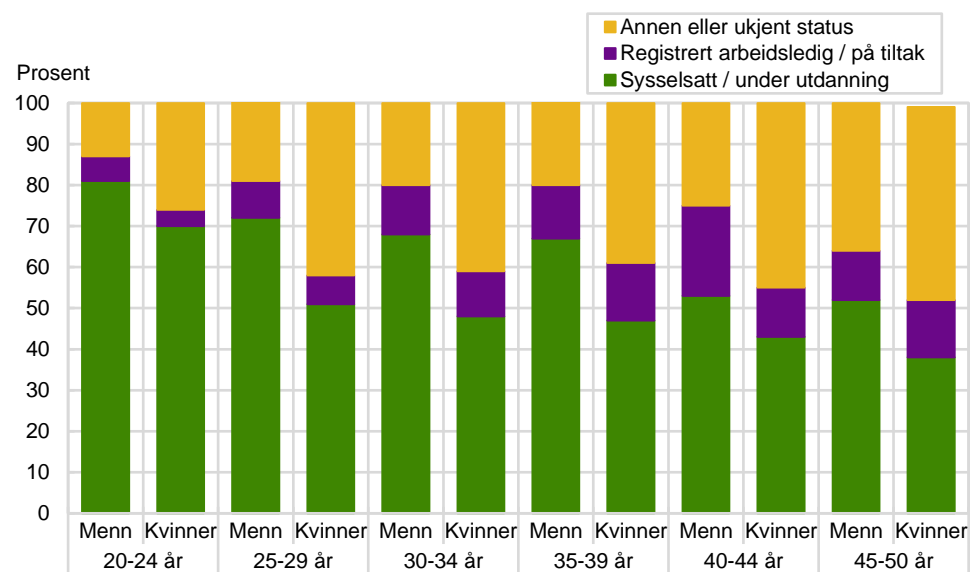
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Kvinner går i mindre grad enn menn over i arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram (figur 3.11 og 3.12). En mulig årsak er at mange av deltakerne i introduksjonsordningen er i en periode av livet der de får barn eller er hjemmeværende med små barn (se kapittel 3.1 vedrørende aldersfordeling i populasjonen).

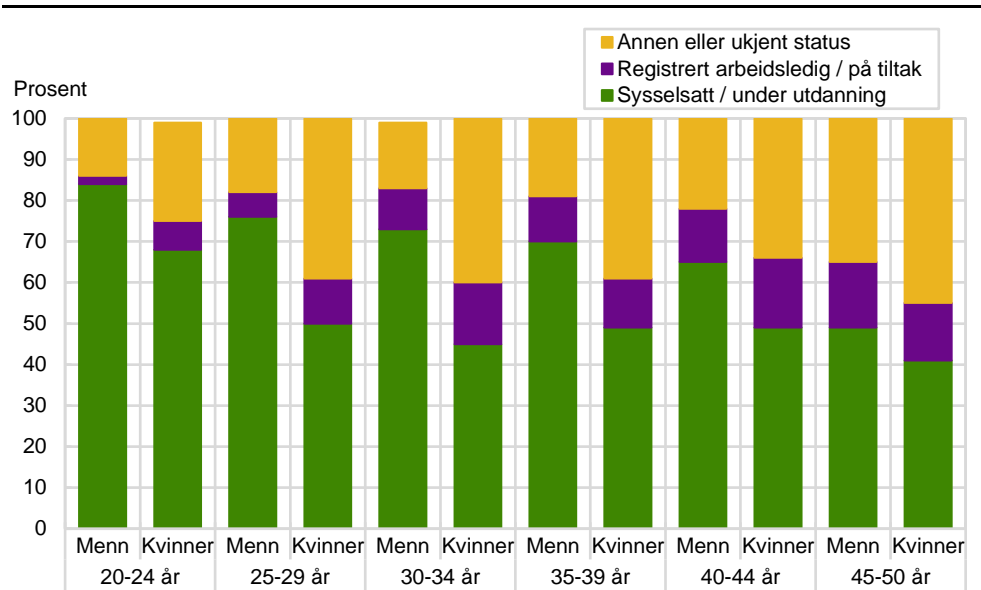
Forskjellene mellom kvinner og menn er desidert størst blant unge voksne mellom 25 og 39 år – om lag 20 prosentpoeng flere menn enn kvinner er sysselsatt eller under utdanning ett år etter avsluttet program. Motsatt har langt flere kvinner enn menn det vi kaller *annen eller ukjent status*, noe som kan komme av at mange er hjemme med barn.

Kjønnsforskjellene er derimot relativt beskjedne for dem som er registrert ledige eller på tiltak.

Figur 3.11 Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter kjønn og alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.12 Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter kjønn og alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.6. Variasjoner etter landbakgrunn

Gruppen deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015 domineres av somaliere og eritreere. De tidligere deltakerne fra disse to landene utgjorde om lag halvparten av begge årganger. Fra 2014 til 2015 var det også en relativt kraftig økning i deltakere først og fremst fra Syria, men også fra Sudan som avsluttet programmet. Fra begge disse landene bestod økningen fra 2014 til 2015 av en stor overvekt menn. Dette bidrar til økt andel menn blant dem som avsluttet i 2015 i forhold til 2014.

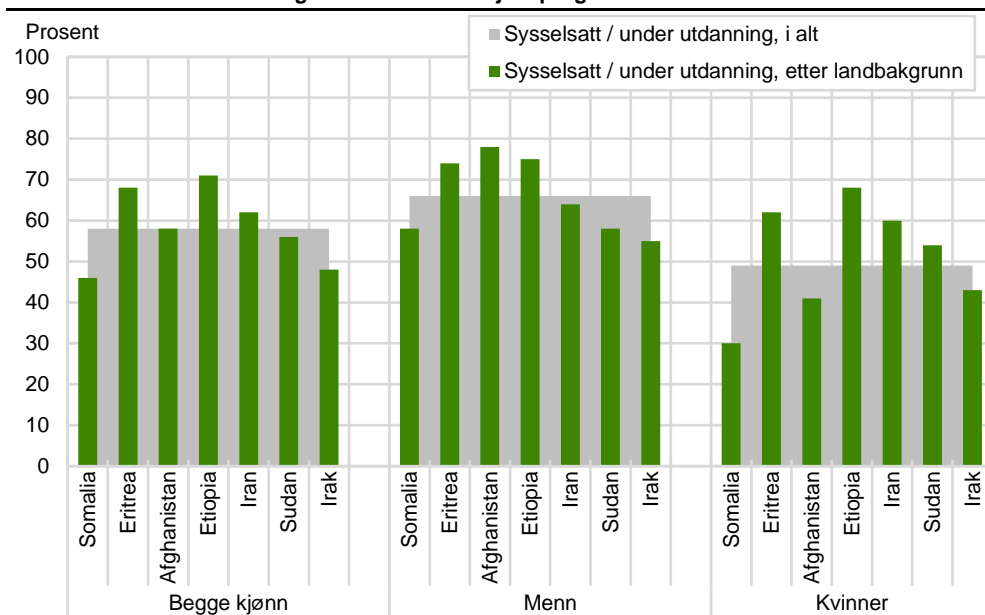
Landbakgrunn ser ut til å være en sentral forklaringsfaktor når vi ser på hvor stor andel av de tidligere deltakerne som kommer ut i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram. Det er relativt store forskjeller i resultatene mellom landene, og høyest andel i arbeid og utdanning finner vi blant dem med bakgrunn fra Etiopia (71 prosent) og Eritrea (68 prosent) i gruppen som avsluttet i 2014. Blant dem som avsluttet i 2015 er det også forskjeller mellom landene: de med bakgrunn fra Eritrea har størst deltakelse (70 prosent), etterfulgt av Sudan (69 prosent) og Iran (67 prosent) (se figur 3.13 og 3.14, og vedleggstabell C5 og C6).

I den andre enden av skalaen finner vi dem med bakgrunn fra Somalia og Irak, hvor om lag halvparten var i arbeid eller under utdanning ett år etter avsluttet program begge år. Blant dem med bakgrunn fra Sudan var det stor forskjell på de to årgangene. I gruppen som avsluttet i 2014 var det kun 56 prosent som var i arbeid eller utdanning etter ett år, mens det tilsvarende tallet i 2015 var 69 prosent. Det er kun for menn det har skjedd en endring, fra 58 prosent i 2015 til 74 prosent i 2016. Kvinner fra Sudan lå stabilt på 54 prosent begge år.

Det er gjennomgående en betydelig større andel menn enn kvinner som går over i arbeid og utdanning begge år. Blant menn økte andelen fra 66 prosent for dem som gikk ut av programmet i 2014 til 71 prosent for dem som gikk ut i 2015. Tilsvarende andel for kvinner var 49 prosent begge år. Det er generelt relativt store forskjeller mellom kjønnene avhengig av landbakgrunn, og blant kvinner varierer resultatene mellom land enda mer enn for menn. For dem som avsluttet i 2014 varierte andelen fra 30 prosent for somaliske kvinner til 68 prosent for etiopiske kvinner. For dem som avsluttet i 2015 lå fremdeles kvinner fra Somalia lavest i

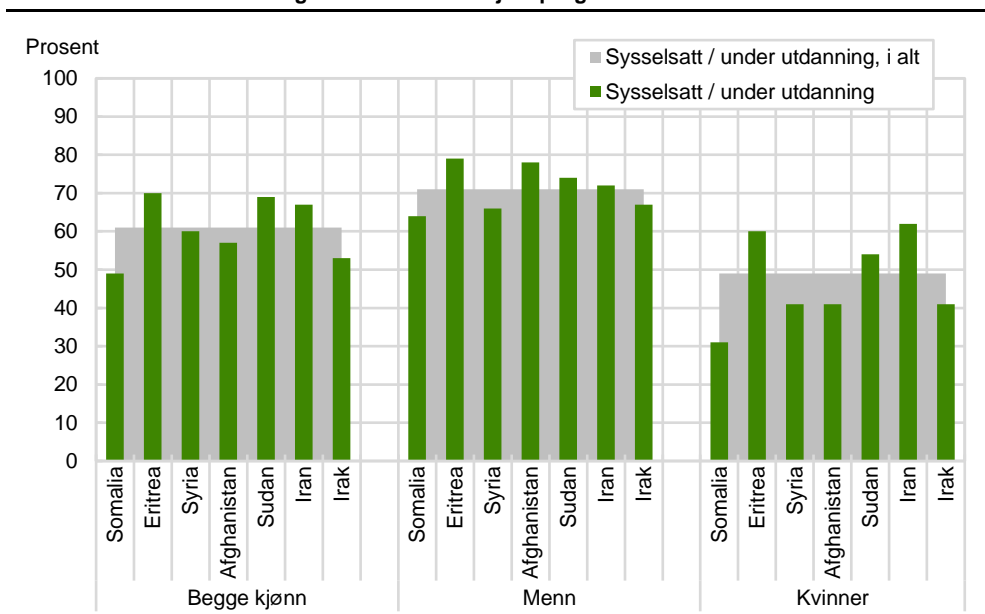
deltakelsen i arbeid eller utdanning ett år etter med 31 prosent, mens kvinner fra Iran lå best an med 62 prosent.

Figur 3.13 Andel i arbeid eller under utdanning i november 2015, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.14 Andel i arbeid eller under utdanning i november 2016, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Ser vi bare på menn som avsluttet i 2014 var det flest som gikk ut i arbeid eller utdanning fra Afghanistan (78 prosent), Etiopia (75 prosent) og Eritrea (74 prosent). For de mennene som avsluttet i 2015 var det størst andel som gikk over i arbeid eller utdanning fra Eritrea (79 prosent), Afghanistan (78 prosent) og Sudan (74 prosent). Minst andel i 2014 var det blant mennene med bakgrunn fra Somalia og Sudan, 58 prosent. Også for dem som avsluttet i 2015 hadde de fra Somalia lavest deltakelse, med 64 prosent.

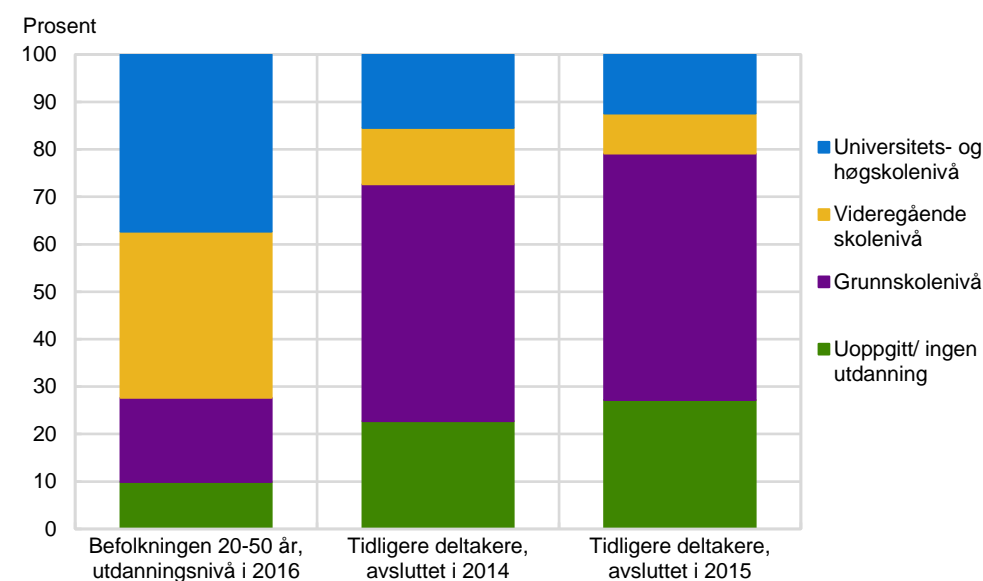
Gruppen med annen/ukjent status, viser også store variasjoner etter landbakgrunn (se vedleggstabell C5 og C6). Vi ser det samme mønsteret blant tidligere deltakere

som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og i 2015. Generelt er det størst andel med annen eller ukjent status blant de tidligere deltakerne med bakgrunn fra Somalia. For kvinnene med bakgrunn fra Somalia er det om lag 60 prosent i 2015 og 53 prosent i 2016 som har annen eller ukjent status ett år etter avsluttet introduksjonsprogram. Deretter er det en stor andel blant kvinner fra Afghanistan (snaut 50 prosent i både 2014 og 2015), og minst andel blant kvinner fra Eritrea Etiopia og Iran (om lag 30 prosent) i kategorien annen/ukjent status. Hos mennene er andel med samme status generelt mindre enn hos kvinnene. Størst andel av menn med annen eller ukjent status finner vi blant dem med bakgrunn fra Somalia, med henholdsvis 28 prosent og 25 prosent de to årgangene¹⁰.

3.7. Betydningen av utdanningsnivå

De tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet har i gjennomsnitt lavere utdanningsnivå enn befolkningen generelt i aldersgruppen 20-50 år. I befolkningen er det rundt én av fem som har grunnskole som høyeste utdanning, mens andelene er henholdsvis 50 og 52 prosent blant de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015. I befolkningen i alderen 20-50 år har 35 prosent videregående skolenivå, og 37 prosent har utdanning på høyskole-/universitetsnivå. Blant de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet er det bare 8-12 prosent som har utdanning på videregående skolenivå, og 12-15 prosent på høyskole-/universitetsnivå (se figur 3.15).

Figur 3.15 Høyeste utdanningsnivå. Befolkningen i alderen 20-50 år (høyeste utdanningsnivå i oktober 2014), personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 (høyeste utdanningsnivå i oktober 2015) og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 (høyeste utdanningsnivå i oktober 2014)

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.16 og figur 3.17 viser at for befolkningen i alderen 20-50 år øker andel i arbeid eller under utdanning etter utdanningsnivå, det vil si at det er større andel i arbeid eller utdanning blant personer med høyt utdanningsnivå enn blant dem med lavt utdanningsnivå. Skillet er størst mellom dem med utdanning på grunnskolenivå og dem med videregående utdanning.

Det samme mønsteret ser vi ikke for personene som avsluttet introduksjonsprogrammet: Andel i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet introduksjons-

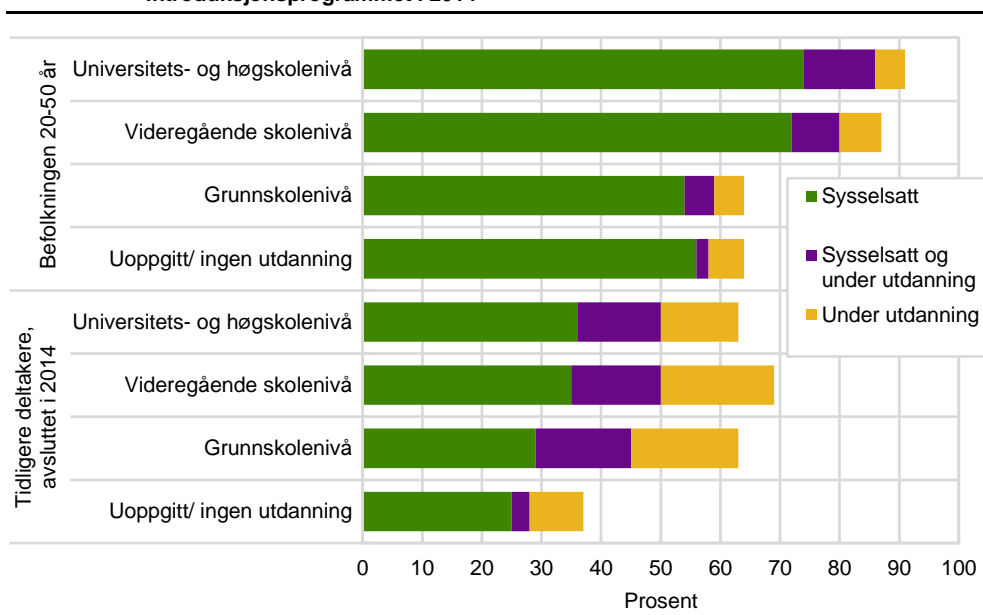
¹⁰ For detaljerte tabeller, se Statistisk sentralbyrå 2015a, statistikkbanktabell 10823.

program er på noenlunde samme nivå (63-70 prosent) uavhengig av utdanningsnivå, med unntak av for dem med ingen eller uoppgitt utdanning, hvor andel i arbeid eller utdanning er 37 for dem som avsluttet i 2014, og 47 prosent for dem som avsluttet i 2015. Mange av de tidligere deltakerne går over i et utdanningsløp i videregående skole etter introduksjonsprogrammet (se kapittel 3.12).

Hvis vi ser på andel sysselsatte (altså uten dem som kun er under utdanning), øker andelen sysselsatte etter utdanningsnivå også for de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet, men ikke så tydelig som i befolkningen generelt. Gruppen som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 hadde omtrent like stor andel sysselsatte blant tidligere deltakere med høyere utdanning og dem med videregående utdanning. For årgangen 2015 var det imidlertid større andel av dem med høyere utdanning sysselsatt ett år etter (henholdsvis 41 og 37 prosent).

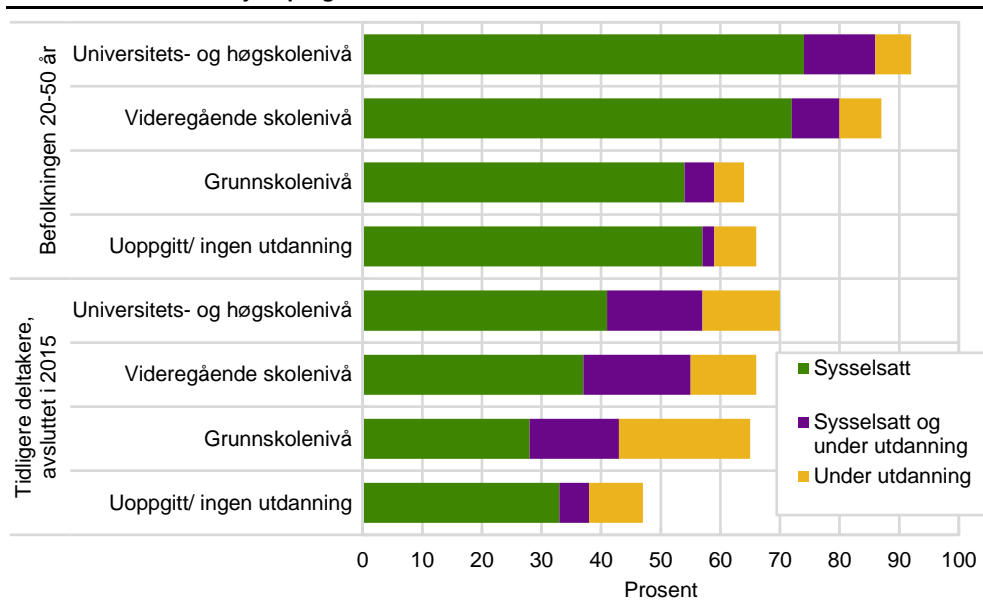
Olsen (2018) viser at utdanningsnivå har betydning for sysselsettingen blant flyktninger. De tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet har imidlertid kort botid i Norge, og i tillegg har mange ikke rukket å fullføre utdanning i Norge, noe som har mye å si for sysselsettingsnivået.

Figur 3.16 Andel i arbeid/under utdanning i november 2015, etter utdanningsnivå. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.17 Andel i arbeid/under utdanning i november 2016, etter utdanningsnivå. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

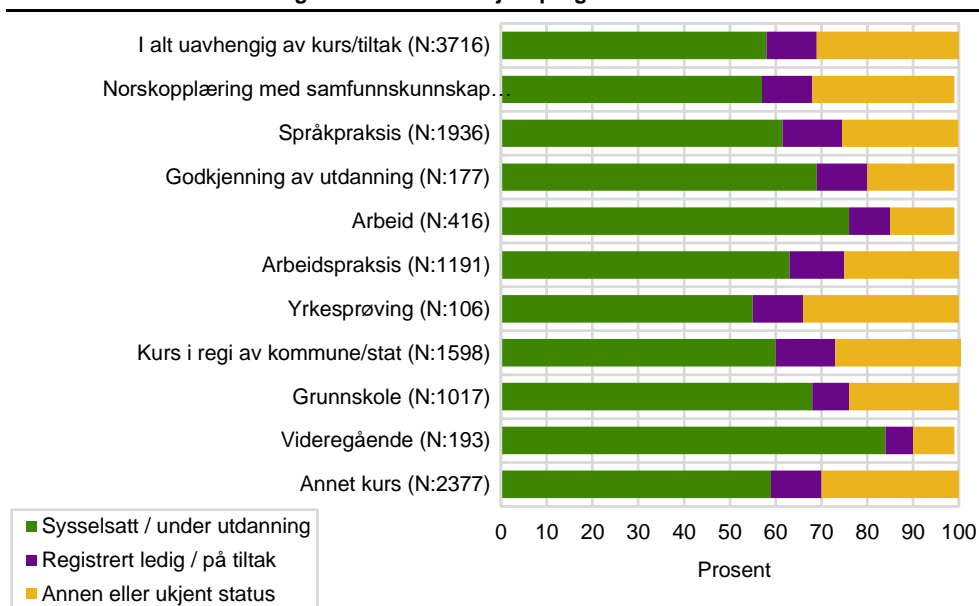
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.8. Tiltak i programmet

Introduksjonsprogrammet består av flere typer tiltak. Det mest sentrale er opplæring i norsk og samfunnskunnskap, men kommunen tilbyr også en rekke ulike kurs, språkpraksis og arbeidspraksis. Deltakerne kan dermed være registrert med flere tiltak i løpet av programperioden. Figur 3.18 og 3.19 viser alle tiltak deltakerne har fått.

Som for tidligere kull, er det for dem som gikk ut av programmet i 2014 og 2015 en klar sammenheng mellom deltakelse i tiltak som har en direkte tilknytning til en arbeidsgiver og graden av deltakelse i arbeidslivet året etter (se figur 3.18 og 3.19 og vedleggstabellene C7 og C8). De mer arbeidsrelaterte tiltakene kommer ofte sent i programløpet, når deltakeren har opparbeidet seg bedre norskkunnskaper.

Figur 3.18 Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter kurs/tiltak i programperioden. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

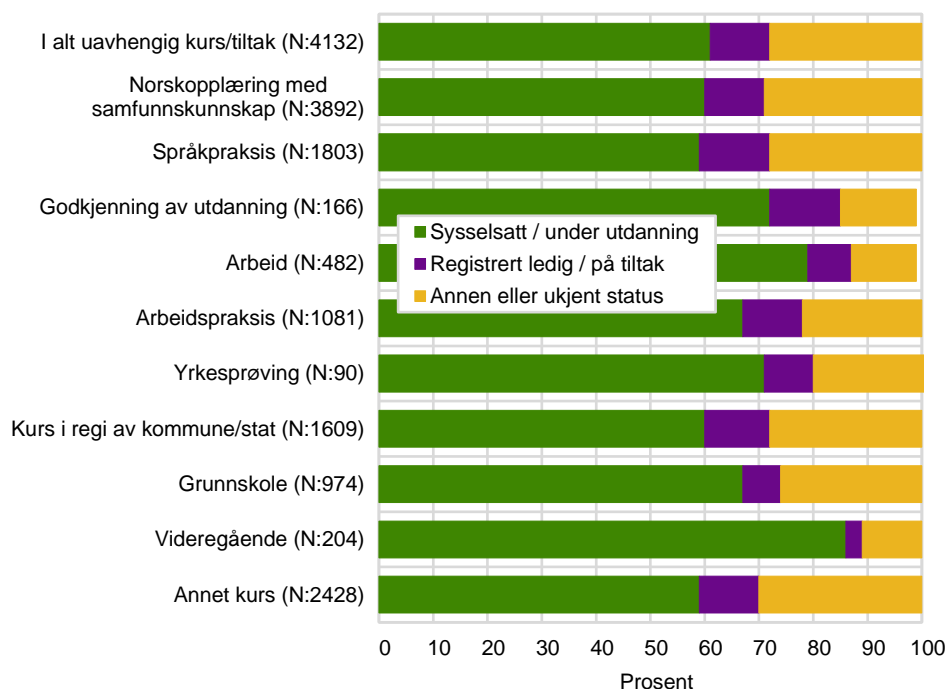
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Blant dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, og som hadde hatt lønnet arbeid i offentlig eller privat bedrift gjennom introduksjonsprogrammet, var 76 prosent i arbeid eller utdanning i november 2015. Og 84 prosent av dem som hadde hatt videregående skole som en del av programmet, var i arbeid eller utdanning året etter. Nesten 70 prosent av dem som hadde hatt grunnskoleopplæring eller godkjenning av utdanning i programperioden, var i arbeid eller utdanning i november 2015.

Tilsvarende andeler i arbeid eller utdanning ser vi også hos deltakerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015: 79 prosent som hadde hatt betalt arbeid gjennom programmet var i utdanning eller arbeid i november 2016 (figur 3.19). Mange som hadde deltatt i ordinær skoleutdanning i programperioden var også i arbeid eller utdanning året etter. 86 prosent av dem som hadde deltatt i videregående utdanning og 67 prosent som var i grunnskoleopplæring var i arbeid eller utdanning i 2016.

Her er det viktig å merke seg at de som går over til eller fortsetter med videregående opplæring, går innunder kategorien ” under utdanning” når vi ser på status året etter, mens deltakelse i grunnskolen ikke blir fanget opp i statistikken. Vi har ikke informasjon om dem som eventuelt har fortsatt med grunnskoleopplæring etter introduksjonsprogrammet. Grunnskoleopplæring skal heller ikke inngå i målsettingen om at minst 70 prosent av de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet skulle være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program (se avsnitt om System for persondata i kapittel 1.2 og faktaboks om grunnskole i kapittel 3.3).

Figur 3.19 Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter kurs/tiltak i programperioden. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

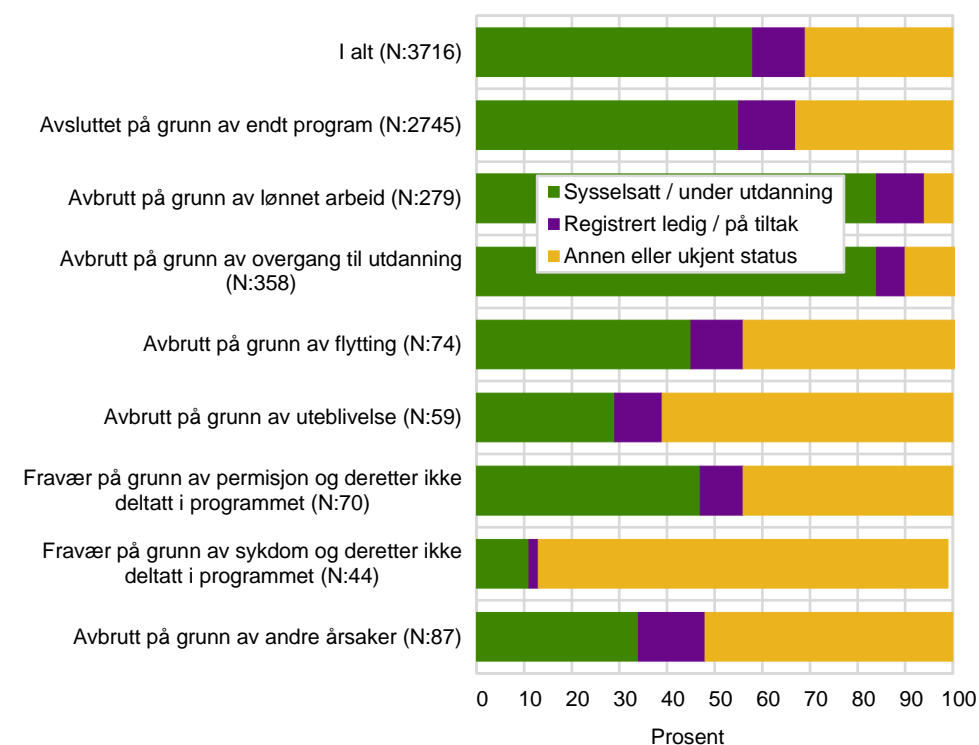
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.9. De fleste som sluttet for å jobbe er fremdeles i jobb

Som tidligere nevnt, kan det være ulike grunner til at deltakerne i introduksjonsprogrammet gikk ut av programmet i løpet av året. De kan for eksempel ha satt seg på skolebenken, de kan ha fått jobb, flyttet eller de ble ferdig med programmet.

Figur 3.20 og 3.21 og vedleggstabell C9 og C10 viser status i arbeidsmarkedet etter hvilken grunn som er registrert på deltakerne som gikk ut av programmet.

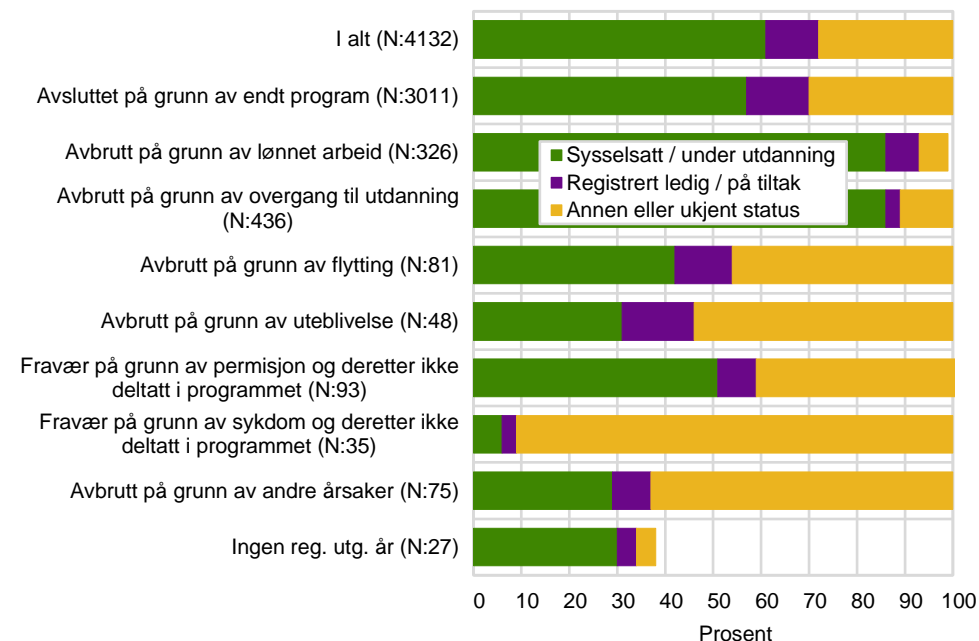
Figur 3.20 Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter oppgitt sluttårsak. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Personer som avbrøt programmet til fordel for lønnet arbeid eller fordi de begynte på en utdanning, har den største andelen i arbeid eller utdanning i november året etter, rundt 85 prosent.

Figur 3.21 Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter oppgitt sluttårsak. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Av dem som avsluttet på grunn av endt introduksjonsprogram, var 55 og 57 prosent i arbeid eller utdanning i november 2015 og 2016. Minst andel i arbeid eller utdanning finner vi blant dem som avbrøt programmet på grunn av fravær ved sykdom og som ikke har kommet tilbake i programmet igjen: i denne gruppen var bare én av ti i arbeid eller utdanning året etter. Rundt 90 prosent av denne gruppen står helt utenfor arbeidsmarkedet i november året etter (annen eller ukjent status).

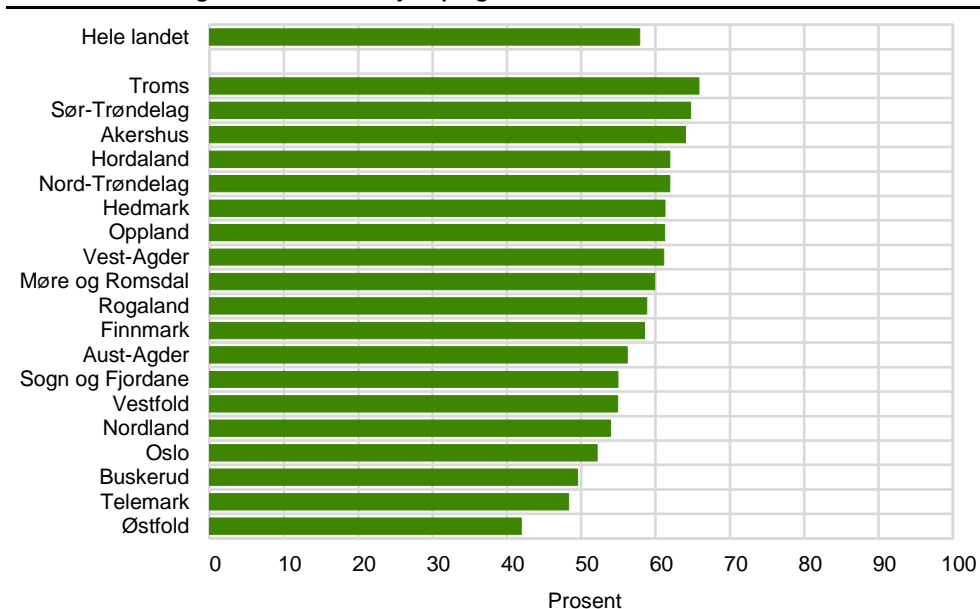
Noen av deltakerne har uteblitt fra programmet eller hatt fravær på grunn av permisjon og ikke kommet tilbake igjen. Blant disse er omtrent 50 prosent i arbeid eller utdanning ett år senere, og drøyt 40 prosent har annen eller ukjent status. Endel kvinner kan bruke lengre tid på å komme tilbake i programmet igjen etter fødselspermisjon i påvente av barnehageplass til barna.

Gruppen som avbrøt på grunn av flytting har ikke automatisk rett til introduksjonsstønning og program i en eventuell ny bostedskommune. Av dem som avbrøt introduksjonsprogrammet på grunn av flytting og som ikke har kommet tilbake i programmet igjen i en annen kommune, var over 40 prosent i arbeid eller utdanning i november året etter.

3.10. Andel i arbeid og utdanning i de ulike fylkene

Om lag to tredjedeler av deltakerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i Troms, Sør-Trøndelag og Akershus i 2014 var i arbeid og utdanning i 2015 (se figur 3.22). Østfold var det fylket med minst andel (42 prosent) i arbeid eller utdanning i 2015, ett år etter endt introduksjonsprogram. Også i Buskerud og Telemark var det en liten andel av deltakerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 som var i arbeid eller under utdanning i 2015 (under 50 prosent).¹¹

Figur 3.22 Andel sysselsatte/under utdanning i november 2015, etter programfylke. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014. Prosent

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Oppland, Møre og Romsdal og Akershus hadde den største overgangen til arbeid eller utdanning blant menn (76, 75 og 73 prosent). I så mye som syv av fylkene var

¹¹ I hvilken grad deltakerne kommer i arbeid, kan avhenge blant annet av situasjonen på arbeidsmarkedet i de ulike fylkene. Se Statistisk sentralbyrås sysselsetningsstatistikk for innvandrere for informasjon om sysselsetting blant innvandrere og befolkningen generelt på fylkesnivå: <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys>.

70 prosent eller mer blant mennene som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 i arbeid eller utdanning ett år etter.

Blant kvinner som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 var det i Hedmark (60 prosent), Sør-Trøndelag (60 prosent) og Troms (59 prosent) størst andel i arbeid eller utdanning ett år senere.

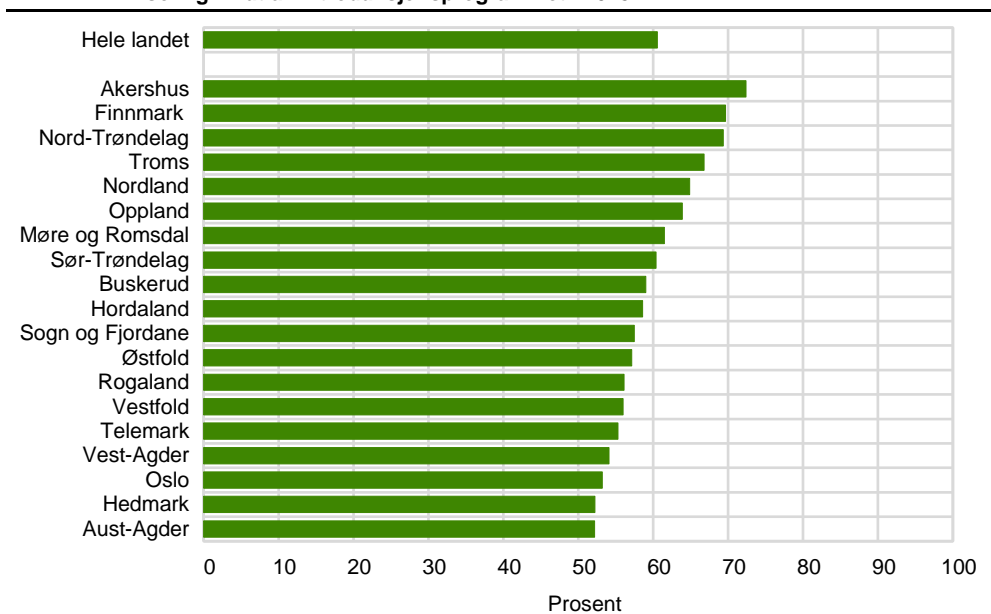
For personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, ser bildet litt annerledes ut, og som vi tidligere har sett er det jevnt over flere som er kommet over i arbeid eller utdanning. Det er Akershus og Finnmark som har størst andel i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram (henholdsvis 72 og 70 prosent, se figur 3.23). Kun i disse to fylkene var andelen over 70 prosent. Også i Nord-Trøndelag og Troms var det store andeler som gikk over i arbeid eller utdanning (69 og 67 prosent).

Aust-Agder, Hedmark og Oslo var i 2015 det fylket der minst andel var i arbeid eller utdanning ett år etter at de gikk ut av introduksjonsprogrammet (52-53 prosent). I hele 11 fylker var det under 60 prosent av deltakerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015 som var i arbeid eller under utdanning i 2016.

I Finnmark og Akershus var så henholdsvis 85 og 84 prosent av mennene som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, i arbeid eller utdanning i 2016.

Blant kvinner var det i fylkene Møre og Romsdal, Akershus og Oppland at størst andel av dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015 var i arbeid eller utdanning ett år senere (62, 58 og 57).

Figur 3.23 Andel sysselsatte/under utdanning i november 2016, etter programfylke. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.11. Variasjon mellom kommunene

Variasjonen mellom kommunene med tanke på måloppnåelse reflekterer delvis individuelle faktorer, som egenskaper ved og sammensetning av gruppen programdeltakere i kommunen. Dessuten vil strukturelle forhold, som det lokale arbeidsmarkedet, utdanningstilbud osv., ha betydning for i hvor stor grad introduksjonsdeltakerne går over i arbeid eller utdanning. Samtidig kan egenskaper ved kommunen, som kvaliteten på kommunenes integreringsarbeid, og mer konkret

organisatoriske forhold ved introduksjonsprogrammene, spille inn. Se f.eks. Rambøll (2011), Lillegård og Seierstad (2015), Blom og Enes (2015).

Tre kommuner over 70 prosent i 2015

Blant programkommunene med mer enn 30 deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, var det Asker (80 prosent), Lillehammer (71 prosent) og Tromsø (70 prosent) som fikk flest av sine deltakere ut i arbeid eller utdanning etter ett år. I Asker er det spesielt menn som trekker gjennomsnittet opp, med en andel på hele 93 prosent i arbeid eller utdanning. Kommunene Harstad og Ski ligger også tett opp til målsettingen om at 70 prosent skal ut i arbeid eller utdanning etter ett år, med henholdsvis 67 og 69 prosent.

Oslo og Bergen var fortsatt to programkommunene¹² med flest tidligere deltakere som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014. I Bergen var det flest menn (56 prosent), og i Oslo var det flest kvinner (53 prosent) (Statistisk sentralbyrå, 2015a). Andel i arbeid eller utdanning etter ett år i Oslo og Bergen var henholdsvis 52 prosent og 60 prosent. Tabell 3.3 viser andel i arbeid eller utdanning i november 2015 blant deltakere som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014, for de kommunene som hadde over 30 deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet det året (for flere kommuner, se Statistisk sentralbyrå 2015a).

I Bergen var 69 prosent av mennene som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 i arbeid og utdanning ett år etter, mens for Oslo gjaldt det 64 prosent. Mens menn i Bergen lå over landsgjennomsnittet for menn (66 prosent), lå menn i Oslo 2 prosentpoeng lavere.

Blant kvinnelige deltakere i Oslo og Bergen var derimot andel i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program noe under gjennomsnittet for hele landet (49 prosent), henholdsvis 1 og 7 prosentpoeng mindre enn blant menn.

Tabell 3.3 Andel sysselsatte/under utdanning i november 2015, etter programkommune og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014

	Antall tidligere deltakere	Andel sysselsatt/under utdanning		
		I alt	Menn	Kvinner
Hele landet	3 716	58	66	49
Asker	35	80	93	71
Lillehammer	34	71	86	60
Tromsø	80	70	73	66
Ski	32	69	82	62
Harstad	39	67	73	59
Kristiansand	89	65	74	56
Trondheim	173	64	69	59
Stavanger	39	64	71	53
Sandnes	46	63	70	57
Arendal	51	63	65	60
Bodø	40	63	67	54
Skedsmo	34	62	76	47
Kristiansund	31	61	79	47
Skien	69	61	67	45
Bergen	236	60	69	48
Gran	31	58	77	44
Molde	38	58	73	38
Bærum	70	57	50	61
Drammen	55	55	59	50
Oslo	328	52	64	42
Kragerø	38	50	50	50
Fredrikstad	41	37	45	26

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Dersom vi kun ser på de mannlige deltakerne, er det ingen av de største programkommunene, Oslo, Bergen og Trondheim, som har nådd målsettingen om 70 prosent i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program.

¹² Bostedskommunen på måletidspunktet, er å finne i statistikkbanktabell 10824, ssb.no.

Blant kvinner er det, som vi har sett, klart mindre andel som går over til arbeid eller utdanning. Asker og Tromsø er eksempler på unntak, der henholdsvis 71 og 66 prosent av de kvinnelige deltakerne som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 var i arbeid eller utdanning ett år senere.

Blant kommuner som har liten andel i arbeid eller utdanning, finner vi igjen Fredrikstad med kun 37 prosent, og Kragerø, Oslo og Drammen med 50-55 prosent.

Fem programkommuner over 70 prosent i 2016

Også blant dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015 var Asker den kommunen med størst andel i arbeid eller utdanning etter ett år (79 prosent). Også Stjørdal, Bodø, Skedsmo og Levanger havnet over målsettingen på 70 prosent. I Oslo, Bergen og Trondheim lå andelen på henholdsvis 53, 56 og 58 prosent.

I Oslo og Trondheim gikk 67 prosent av mennene over i arbeid eller utdanning, mens for Bergen gjaldt det 68 prosent. I begge kommunene lå andelen under landsgjennomsnittet for menn (71 prosent). 40 prosent av de kvinnelige tidligere deltakerne i Bergen og Oslo var i arbeid eller utdanning. Dette er 10 prosentpoeng mindre enn gjennomsnittet for hele landet på 50 prosent.

Tabell 3.4 viser andel i arbeid eller utdanning i november 2016 for personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015, for de kommunene som hadde over 30 deltakere som avsluttet det året (for flere kommuner, se Statistisk sentralbyrå 2015a).

Tabell 3.4 Andel sysselsatte/ under utdanning i november 2016, etter programkommune og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015

	Antall tidligere deltakere	Andel sysselsatt/under utdanning		
		I alt	Menn	Kvinner
Hele landet	4 132	61	71	49
Asker	33	79	84	71
Stjørdal	33	76	89	60
Bodø	63	73	80	61
Skedsmo	37	70	91	40
Levanger	40	70	86	53
Tromsø	92	67	78	51
Bærum	95	64	76	50
Harstad	49	63	78	45
Rana	47	62	63	60
Skien	43	60	67	56
Drammen	88	60	67	53
Karmøy	40	60	72	50
Sarpsborg	49	59	71	29
Trondheim	195	58	67	45
Stange	31	58	68	42
Gjøvik	31	58	65	50
Sandnes	40	58	65	50
Molde	47	57	70	46
Flora	39	56	64	47
Bergen	253	56	68	40
Kristiansand	96	55	67	40
Oslo	376	53	67	40

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Dersom vi kun ser på de mannlige deltakerne, er det elleve av de programkommunene med flere enn 30 deltakere som har nådd målsettingen om 70 prosent i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program. Størst andel finner vi i Skedsmo kommune, men hele 91 prosent av sine mannlige deltakerne i arbeid eller utdanning i 2016.

Blant kommuner som har liten andel i arbeid og utdanning finner vi Oslo med 53 prosent, etterfulgt av Kristiansand med 55 prosent og Bergen og Flora med 56 prosent.

3.12. Om dem som er under utdanning

Om lag 15 prosent av befolkningen i alderen 20-50 år var i gang med utdanning i november 2015 og november 2016. Blant personene som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 var 28 prosent i gang med utdanning ett år etter. Tilsvarende andel i 2016 blant dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, var 29 prosent (se vedleggstabell C1-C4).

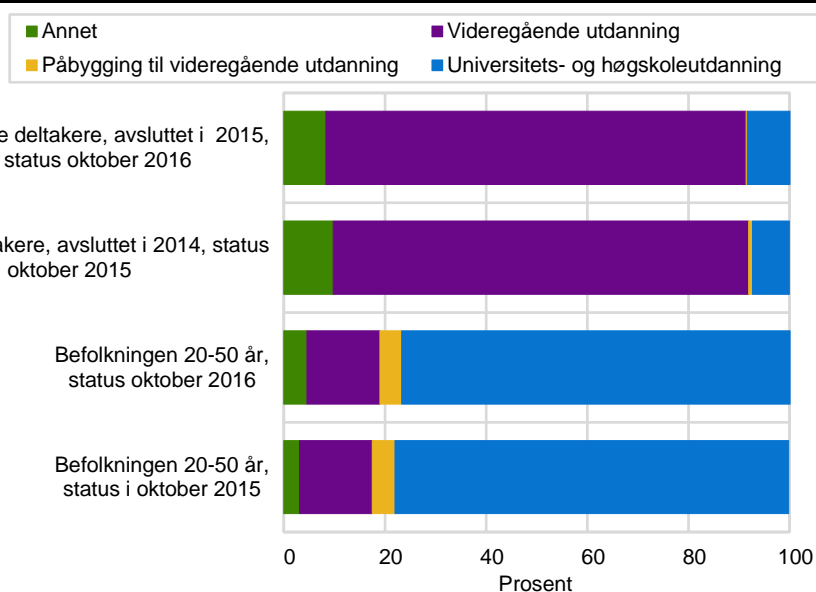
Det er altså en mye større andel blant de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet som er under utdanning enn vi finner i befolkningen generelt i samme aldersgruppe.

Introduksjonsstønning for personer under 25 år utgjør to tredjedeler av ordinær stønning (omtalt i kapittel 1.1). Dette skal være et økonomisk incentiv for overgang til utdanning med mulighet for lån og stipend fra Statens lånekasse. Det er viktig å få deltakerne ut i et utdanningsløp. Gjennom utdanning kan de kvalifisere seg og komme ut i mer stabilt arbeid på sikt.

Hva slags utdanning er de i gang med? Mer enn 80 prosent av de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet som er i gang med utdanning ett år etter at de gikk ut av programmet, går på videregående skole. Av de resterende er det noen som tar forberedende kurs til videregående skole eller arbeidsmarkedskurs (AMO-kurs) i regi av NAV (ca. 2-3 prosent), mens noen tar høyere utdanning eller påbygging til videregående skole (ca. 7-8 prosent totalt).

Dette er motsatt av hva vi ser i befolkningen i alderen 20-50 år, hvor omtrent 15 prosent av dem som er under utdanning går i videregående skole, mens omtrent 85 prosent er i gang med utdanning ved universitet eller høyskole, eller påbygging til videregående skole.

Figur 3.24 Igangværende utdanning. Befolkningen 20-50 år og tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Dersom noen av deltakerne har fortsatt i grunnskoleopplæring etter introduksjonsprogrammet, vil de ikke være registrert med status «under utdanning», da vi ikke har informasjon om personer i grunnskolen. Grunnskole blir heller ikke regnet som utdanning i henhold til målsettingen om at minst 70 prosent av de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet skal være i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet program. Se kapittel 1.2 om System for persondata og faktaboks om grunnskole i kapittel 3.3.

3.13. I hvilke næringer jobber de tidligere deltakerne?

I alt henholdsvis 43 og 45 prosent av dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015 var sysselsatt ett år etter. Dette utgjør henholdsvis 1600 og 1 800 personer i hver årgang, hvorav omtrent to av tre var menn. Tabell 3.5 og 3.6 viser hvilke næringer de arbeider i, sammenlignet med sysselsatte i befolkningen i alderen 20-50 år.

Sammenlignet med hele befolkningen, er de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet overrepresentert innenfor næringer som forretningsmessig tjenesteyting (hvor rengjøring er inkludert), serveringsvirksomhet, og helse- og sosialtjenester.

Det er noen forskjeller mellom hvor vi finner mannlige og kvinnelige deltakere på arbeidsmarkedet. Av mannlige deltakerne som avsluttet programmet i 2014 eller 2015 var om lag 20 prosent ansatt innen helse- og sosialtjenester, og 13-14 prosent innen rengjøringsvirksomhet. For tidligere kvinnelige deltakere som avsluttet i 2014 eller 2015 var fordelingen i disse næringene hhv 50 og 42 prosent i helse- og sosialtjenester og 7 og 9 prosent innen rengjøring.

Tabell 3.5 og 3.6 viser at de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet er overrepresentert sammenlignet med sysselsatte i befolkningen i alderen 20-50 år i næringer som transport, servering, rengjøring og helse- og sosialtjenester. Tilsvarende er de underrepresentert i blant annet industrien, IKT, - undervisning og bygge- og anleggsvirksomhet.

Tabell 3.5 Sysselsatte i november 2015, etter næring og kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Prosent

	Befolkningen 20-50 år			Tidligere deltakere, avsluttet i 2014		
	Begge kjønn	Menn	Kvinner	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Antall i alt	1 776 260	948 452	827 808	1 587	1 002	585
Andel i prosent						
Industri	8	12	4	4	6	1
Bygge- og anleggsvirksomhet	9	16	1	1	2	1
Varehandel, reparasjon av motorvogner	14	14	14	14	16	12
-Av dette: Detaljhandel	8	5	11	12	13	11
Transport og lagring	5	7	2	7	10	0
-Av dette: Landtransport med passasjerer	1	2	0	4	7	-
Overnattingsvirksomhet	1	1	2	5	4	7
Serveringsvirksomhet	3	2	3	9	11	6
Informasjon og kommunikasjon	4	5	2	1	1	0
Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting.	6	7	6	2	2	2
Forretningsmessig tjenesteyting	6	6	5	18	21	12
-Av dette: Utleie av arbeidskraft.	2	3	1	2	4	1
-Av dette: Rengjøringsvirksomhet	1	1	1	11	14	7
Off. adm., forsvar, sosialforsikring	6	6	6	1	1	2
Undervisning.	8	5	11	3	3	5
Helse- og sosialtjenester	20	7	35	30	18	50
Personlig tjenesteyting	4	3	5	4	4	3

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.6 Sysselsatte i november 2016, etter næring og kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Prosent

	Befolkningen 20-50 år			Tidligere deltakere, avsluttet i 2015		
	Begge kjønn	Menn	Kvinner	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Antall i alt	1 779 418	950 315	829 103	1 832	1 218	614
Industri	8	11	4	5	6	1
Bygge- og anleggsvirksomhet.	9	16	1	2	2	1
Varehandel	14	14	13	14	15	11
-Av dette: Detaljhandel	8	5	11	11	12	11
Transport og lagring	5	7	2	9	13	0
-Av dette: Landtransport med passasjerer	1	1	0	6	9	-
Overnattingsvirksomhet.	1	1	2	5	3	8
Serveringsvirksomhet.	3	2	3	12	13	10
Informasjon og kommunikasjon	4	5	2	0	1	-
Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting.	6	6	6	1	1	2
Forretningsmessig tjenesteyting	6	7	5	17	18	15
-Av dette: Utleie av arbeidskraft	2	3	1	2	2	3
-Av dette: Rengjøringsvirksomhet	1	1	1	11	13	9
Off. adm., forsvar, sosialforsikring	6	6	6	1	1	1
Undervisning	8	5	11	4	3	5
Helse- og sosialtjenester	20	7	35	26	18	42
Personlig tjenesteyting.	4	3	5	3	3	4

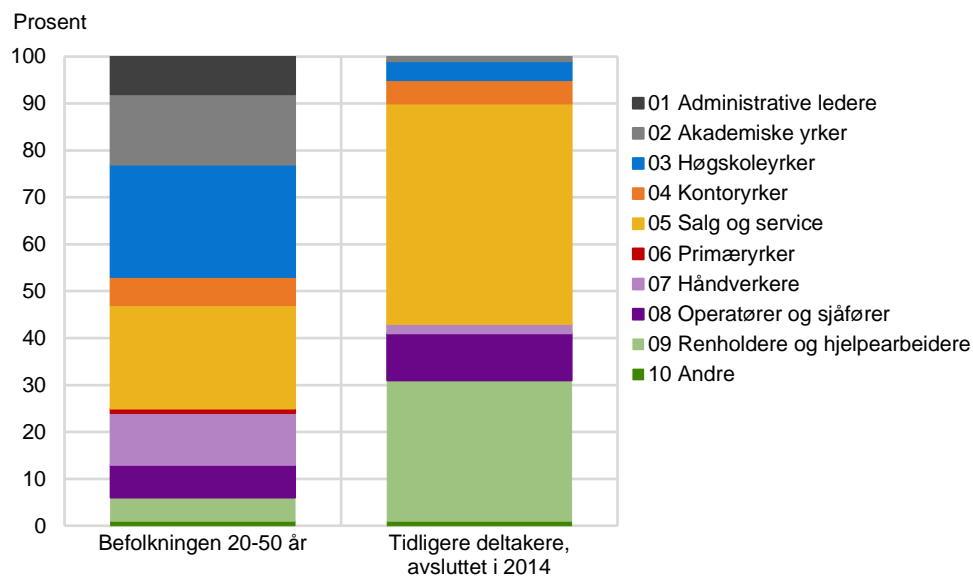
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.14. I hvilke yrker finner vi de tidligere deltakerne?

Ved hjelp av SSBs System for persondata (SFP) har vi muligheter til å se på yrkesfordeling for sysselsatte lønntakere på arbeidsmarkedet. Som sysselsatt regnes personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken (se mer detaljert definisjon i kapittel 1.5). Sysselsatte deles gjerne i to hovedgrupper; lønntakere og selvstendig næringsdrivende. Som lønntakere regnes alle sysselsatte som mottar kompensasjon for arbeid i form av lønn, dvs. de har et ansettelsesforhold. Det er bare lønntakere vi tar med oss videre når vi skal studere yrkesfordeling.

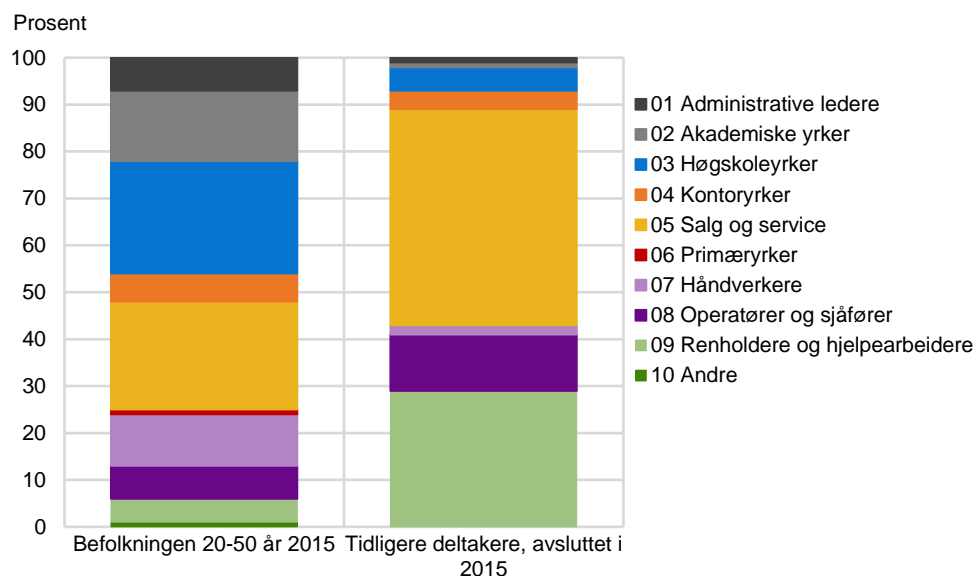
Vi vil i dette kapitlet sammenligne yrkesfordeling for lønntakere blant tidligere deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015, med tall for lønntakere i hele befolkningen i alderen 20 til 50 år. Opplysninger om yrke i SFP er hentet fra a-meldingen, og er basert på Standard for yrkesklassifisering (STYRK-08). Yrkesstandarden har en hovedinndeling i 10 yrkesgrupper som vi benytter i denne rapporten, og dette er tilsvarende klassifisering som blant annet benyttes i den registerbaserte sysselsettingsstatistikken.

Figur 3.25 viser yrkesfordeling blant lønntakere i 2015. Det er relativt stor forskjell på fordelingen i befolkningen mellom 20 og 50 år og fordelingen blant deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Mens salgs- og serviceyrker og renholdere/hjelperearbeidere til sammen utgjør mer enn tre fjerdedeler for de tidligere deltakerne, er tilsvarende andel i befolkningen drøyt en fjerdedel. Den største yrkesgruppen i befolkningen er høgskoleyrker, med om lag en fjerdedel av lønntakerne. For de tidligere deltakerne utgjorde denne gruppen ikke mer enn 4 prosent. Det er også betydelige forskjeller når det gjelder lederyrker og akademiske yrker, hvor andelen i befolkningen er henholdsvis 8 og 15 prosent, mens andelen blant tidligere deltakere ikke er mer enn 1 prosent for disse to yrkesgruppene til sammen.

Figur 3.25 Andel i hver yrkesgruppe i november 2015. Lønnstakere i befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Vi finner omtrent de samme resultatene for tidligere deltakerne som avsluttet introduksjonsordningen i 2015. Figur 3.26 viser yrkesfordeling for lønnstakere på arbeidsmarkedet i november 2016 for de tidligere deltakerne som avsluttet introduksjonsordningen i 2015 sammenlignet med lønnstakere i befolkningen i alderen 20-50 år. Salgs- og serviceyrker og renholdere/hjelpearbeidere er dominerende blant tidligere deltakere, mens befolkningen mellom 20 og 50 år har en mye mer spredt fordeling mellom yrkesgruppene.

Figur 3.26. Andel i hver yrkesgruppe i november 2016. Lønnstakere i befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

En persons yrke bestemmes av de faktiske arbeidsoppgavene, ikke utdanningen (i hvert fall ikke direkte). Dette betyr at det kan være avvik mellom hvilket yrke en person har og utdanningsbakgrunnen, for eksempel slik at personer som har universitets- eller høgskoleutdanning kan ha yrker som ikke nødvendigvis krever høyere utdanning. Vi skal her undersøke hvorvidt lønnstakere blant tidligere

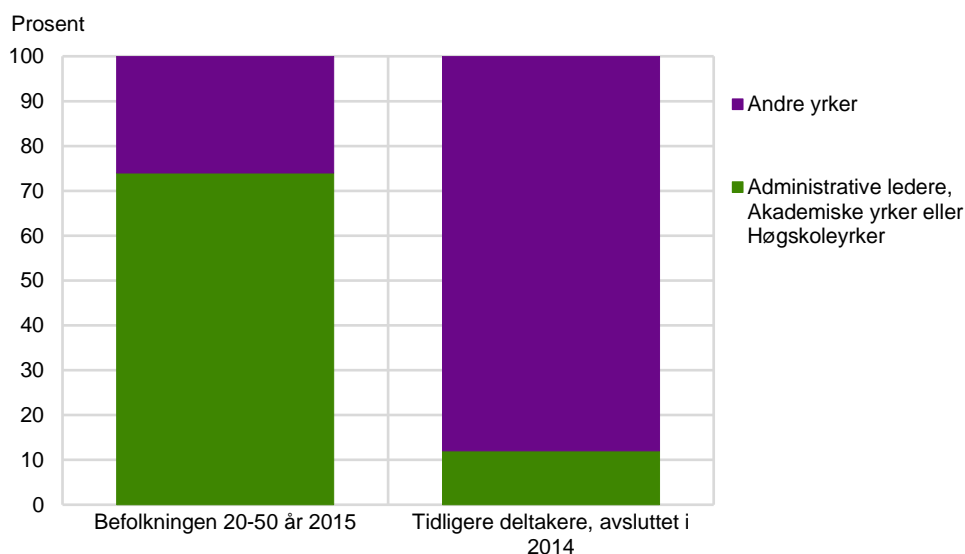
deltakere i introduksjonsordningen i samme grad som lønnstakere i resten av befolkningen har yrker som tilsvarende utdanningsbakgrunnen.

Tidligere undersøkelser viser at innvandrere oftere enn befolkningen ellers er overkvalifisert til jobben sin. Med overkvalifisering menes i denne sammenheng sysselsatte personer med fullført utdanning fra universitet eller høyskole, men som utfører yrker der det ikke er krav til høyere utdanning. Villund (2014) viste at andelen overkvalifiserte innvandrere fra Afrika, Asia etc. var 43 prosent i 2014, mens den tilsvarende andelen i befolkningen ellers var 11 prosent. Håland og Wold (2016) fant i en spørreundersøkelse gjennomført som et tillegg til AKU (Arbeidskraftundersøkelse) i 2014 at hver fjerde innvandrere mener de er overkvalifisert i jobben sin.

I denne rapporten benytter vi tilsvarende fremgangsmåte som Villund (2014), og ser på i hvilken grad lønnstakere med utdanning fra universitet eller høyskole utøver lederyrker eller yrker med krav til høyere utdanning (yrkesgruppe 1-3 iht. Standard for yrkesklassifisering). Figur 3.27 og 3.28 viser yrkesfordeling blant lønnstakere med universitets- eller høyskoleutdanning i henholdsvis 2015 og 2016. Figur 3.27 viser en betydelig forskjell mellom personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og lønnstakere i befolkningen mellom 20 og 50 år. Mens bare 12 prosent av de tidligere deltakerne med høyere utdanning faktisk utøver yrker med krav til høyskoleutdanning, er den tilsvarende andelen i befolkningen på 74 prosent. I 2016 (figur 3.28) finner vi omtrent de samme resultatene for deltakere som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015, sammenlignet med lønnstakere i befolkningen i tilsvarende aldersgruppe. Dermed peker disse resultatene i samme retning som tidligere funn om at innvandrere i større grad enn for sammenlignbare grupper i befolkningen er overkvalifiserte i sine yrker på arbeidsmarkedet.

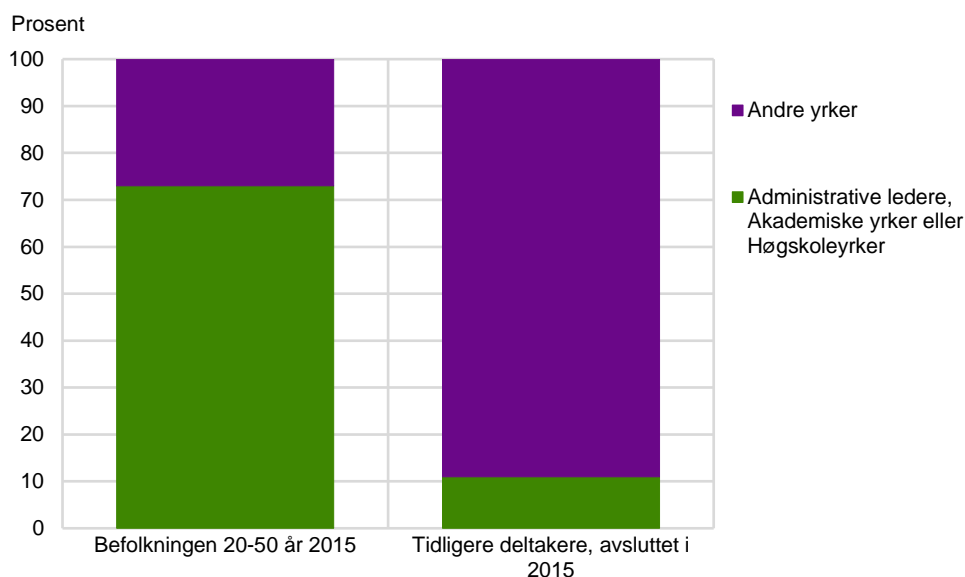
Resultatene må imidlertid tolkes i lys av at rapporten bygger på situasjonen på arbeidsmarkedet i november året etter avsluttet introduksjonsprogram. De tidligere deltakerne har dermed kun hatt ett år på seg etter avsluttet program til å finne seg en plass i arbeidslivet, og det ikke unaturlig å anta at dette vil kunne påvirke yrkesfordelingen man finner for denne gruppen.

Figur 3.27 Lønnstakere med universitets- eller høyskoleutdanning. Andel i høyere eller lavere yrkesgrupper november 2015. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.28 Lønnstakere med universitets- eller høyskoleutdanning. Andel i høyere eller lavere yrkesgrupper i november 2016. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

3.15. Arbeidstid

Vi vil i dette kapitlet se på avtalt arbeidstid for de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet som er sysselsatt ett år etter avsluttet program, og sammenligne med avtalt arbeidstid for sysselsatte i befolkningen i alderen 20-50 år. Det er altså snakk om avtalt arbeidstid, og ikke faktisk/utført arbeidstid. Avtalt arbeidstid omfatter det man forventer å arbeide ifølge arbeidskontrakten, og man tar ikke hensyn til merarbeid, overtid og ulike typer fravær. Antall arbeidstimer per uke er inndelt i følgende intervaller: mindre enn 10 timer i uka, 10-19 timer i uka, 20-29 timer i uka og 30 timer i uka eller mer. Det er summen av avtalt arbeidstid for alle arbeidsforhold, slik at dersom en person har flere bijobber, blir avtalt arbeidstid for denne personen summert opp.

Som sysselsatt regnes personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken (se mer detaljert definisjon i kapittel 1.5). Det kan være stor variasjon i hvor mange timer per uke den sysselsatte har avtale om å jobbe, og hvor mange timer som utgjør heltid eller deltid varierer fra yrke til yrke. I noen yrker kan heltidsarbeid være mindre enn 37,5 timer i uka, spesielt gjelder det yrker der skift- eller turnusarbeid er utbredt (sykepleiere, ansatte i industrien, oljevirkosomhet osv.). Noen personer kan ha en eller flere bijobber, som til sammen summerer seg til 30 timer eller mer i uka, altså tilsvarende heltid.

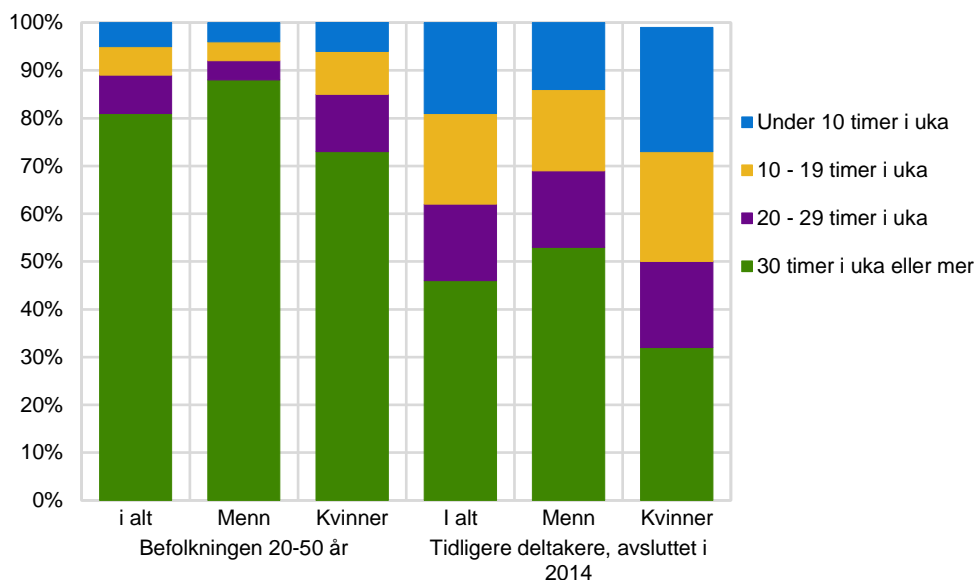
Figur 3.29 viser fordeling av de sysselsatte i befolkningen i alderen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 etter avtalt arbeidstid per uke. Andelene i denne figuren er beregnet ut fra sysselsatte med en avtalt arbeidstid per november 2015. 46 prosent av de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet har avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer i uka, mot 81 prosent i befolkningen. Det er flere menn enn kvinner med lang avtalt arbeidstid. I befolkningen mellom 20 og 50 år er andelen menn med mer enn 30 timer per uke 88 prosent, mot 73 prosent for kvinner. Tilsvarende andeler for de tidligere deltakerne var hhv 53 prosent for menn og 32 prosent for kvinner.

Blant de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet har 19 prosent avtalt arbeidstid på under 10 timer i uka, mens den tilsvarende andelen i befolkningen er

en del lavere. Andelen med lavest avtalt arbeidstid er større blant kvinnene enn blant mennene i begge grupper, og det er større forskjell mellom kjønnene for tidligere deltakere enn i befolkningen.

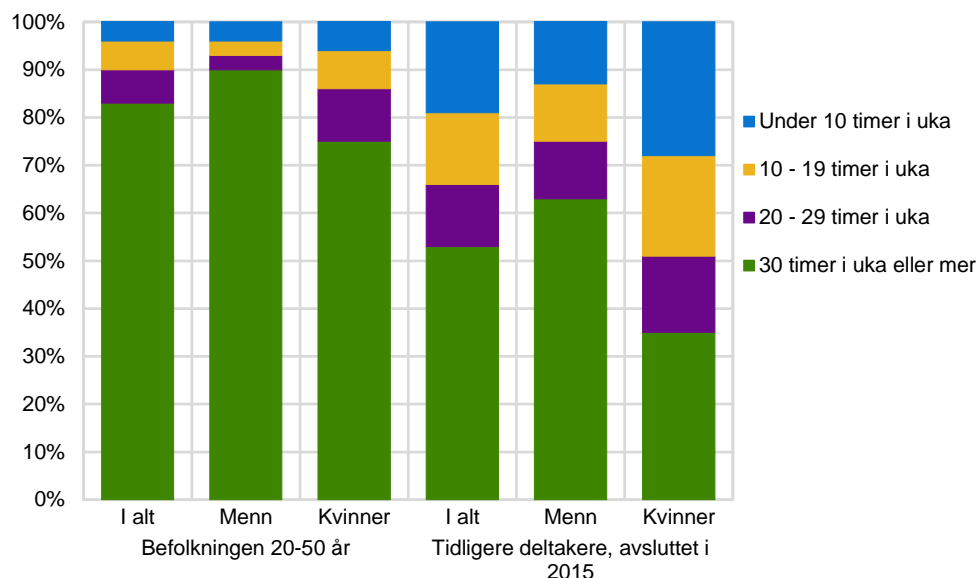
De sysselsatte kan være under utdanning, i tillegg til at de er i arbeid. Som vi har sett i tidligere kapitler, er det en noe høyere andel blant de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet som er under utdanning enn vi finner i befolkningen generelt i samme aldersgruppe. At de tidligere deltakerne også har en høyere andel med kortere avtalt arbeidstid enn i befolkningen generelt, kan sees i lys av dette.

Figur 3.29 Sysselsatte pr. november 2015, etter avtalt arbeidstid pr. uke og kjønn. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014

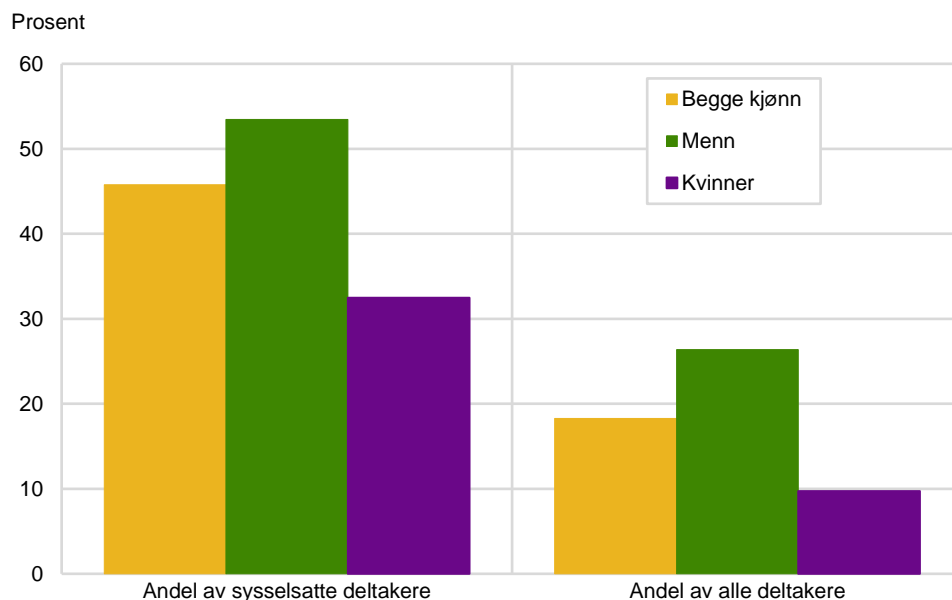
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.30 viser fordeling av de sysselsatte i befolkningen i alderen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015 etter avtalt arbeidstid. Andelen i denne figuren er beregnet ut fra de som er definert som sysselsatte med en avtalt arbeidstid per november 2016. Vi ser samme mønster her som for dem som avsluttet i 2014: Det er en klart større andel av de tidligere deltakerne av introduksjonsordningen som har kortere avtalt arbeidstid enn hva vi finner i befolkningen generelt. Og det er også større andel kvinner enn menn med kort avtalt arbeidstid. Tilsvarende er det større andel i befolkningen mellom 20 og 50 år som har en avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer. Grunnet endringer i innrapporteringen av arbeidstid i A-meldingen mellom 2015 og 2016, er ikke tallene i figur 3.29 og 3.30 direkte sammenlignbare med hverandre. Likevel gir begge figurer en indikasjon på at det er klare forskjeller i avtalt arbeidstid mellom tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet og sysselsatte i befolkningen samlet sett.

Figur 3.30 Sysselsatte pr. november 2016, etter avtalt arbeidstid pr. uke og kjønn. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Snaut 20 prosent av tidligere deltakerne har en arbeidstid på under 10 timer per uke. Andelen er klart høyere blant kvinner (28 prosent) enn blant menn (14 prosent). Andelen som jobber mindre enn 10 timer i uka i befolkningen er til sammenligning om lag 5 prosent. Også her er det noe større andel blant kvinner (7 prosent) enn menn (4 prosent).

Figur 3.31 Andel med avtalt arbeidstid 30 timer eller mer per uke pr. november 2015. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, etter kjønn

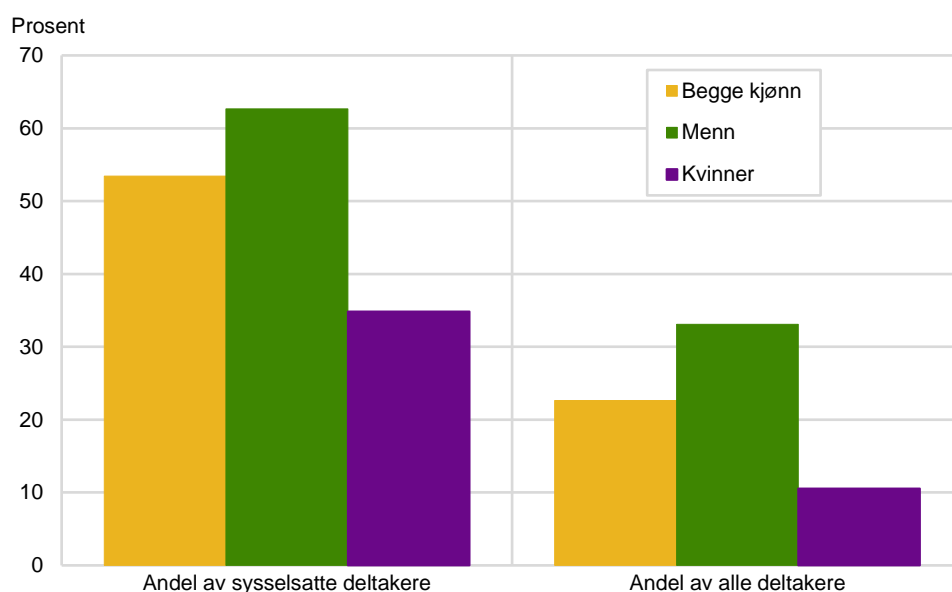
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.31 og 3.32 viser andel tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet som har en avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer i henholdsvis 2015 og 2016. Det er to måter å beregne andelen på;

- Som andel av sysselsatte tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet den gjeldende årgangen.
- Som andel av alle tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet den gjeldende årgangen.

I figur 3.29 og 3.30 har vi sett på andeler med avtalt arbeidstid for de sysselsatte (type a), og dette er det vanligste i sysselsettingsstatistikk. Som det går fram av både figur 3.31 og 3.32 er det relativt store forskjeller på om vi ser på andel av de *sysselsatte* tidligere deltakerne per årgang som jobber 30 timer eller mer, eller om vi ser på andel av *alle* tidligere deltakere per årgang som arbeider 30 timer eller mer per uke. Dette har sammenheng med at andel sysselsatte blant de tidligere deltakerne var på henholdsvis 43 prosent for dem som gikk ut av programmet i 2014, og 45 prosent i 2015. Den samlede andelen som hadde en avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer var 18 prosent for 2014-kullet; 26 prosent av mennene og 10 prosent av kvinnene. Tilsvarende tall for 2015-kullet var 23 prosent totalt, og henholdsvis 33 prosent og 11 prosent for menn og kvinner.

Figur 3.32 Andel med avtalt arbeidstid 30 timer eller mer per uke pr. november 2016. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, etter kjønn

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell C11 og C12 viser noen utvalgte fødeland, med andeler av de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015 som har en avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer. Det er store forskjeller i arbeidstid etter landbakgrunn, i tillegg til at prosentandelene generelt er lavere blant kvinner. I 2014-kullet kommer afghanske menn best ut med en andel på 33 prosent som jobber mer enn 30 timer per uke, mens somaliske kvinner kommer dårligst ut med en andel på kun 4 prosent. I 2015-kullet er det igjen somaliske kvinner som ligger nederst i fordelingen med en andel på 4 prosent, mens det er etiopiske menn som kommer best ut med en andel på 41 prosent.

3.16 Oppsummering

Fra og med 2010 har det vært en nasjonal målsetting at minst 70 prosent skal være i arbeid eller utdanning innen ett år etter endt introduksjonsprogram. I dette kapitlet har vi sett at 58 prosent av dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 var i arbeid og/eller utdanning et år senere. Av dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, var det tilsvarende tallet 61 prosent. Det er som i tidligere år store forskjeller mellom menn og kvinner. Blant mennene var det henholdsvis 71 og 66 prosent de to årene og blant kvinnene 49 prosent begge år som var i arbeid og/eller utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram.

Alder og landbakgrunn er viktige individvariable som bidrar til å forklare forskjeller i arbeidsmarkedsstatus året etter programslutt. Tilbøyeligheten for å

være i arbeid/utdanning synker med alderen, og det er stor variasjon i resultatene etter landbakgrunn (fødeland). Sannsynligheten for å være i arbeid/utdanning for flyktninger fra Etiopia, Eritrea eller Iran er vesentlig større enn for dem fra Somalia eller Irak.

Det er også klare kommunale forskjeller i måloppnåelsen. Her er det mange forhold som potensielt kan ha innvirkning på resultatene, eksempelvis folketall i kommunen, lokal arbeidsledighet, om det er en høyskole i kommunen samt hvordan kommunen organiserer introduksjonsprogrammet. Blom og Enes (2015) peker på en rekke forhold som kan ha innvirkning på resultatene av programmet.

Blant de deltakerne som kommer seg ut på arbeidsmarkedet innen ett år etter avsluttet program, jobber de fleste i salgs- og serviceyrker eller som renholdere og hjelpearbeidere. Selv blant dem med universitets- eller høyskoleutdanning er det få som innehar andre typer yrker, for eksempel lederyrker eller yrker med krav til høyere utdanning. Så mye som 90 prosent av dem med universitets- eller høyskoleutdanning ser ut til å kunne være overkvalifisert til jobben sin, ved at de er ansatt i yrker uten krav til høyskoleutdanning året etter avsluttet introduksjonsprogram.

Den avtalte arbeidstiden for tidligere deltakere som er sysselsatte året etter programslutt er i gjennomsnitt lengre for menn enn kvinner. Arbeidstiden varierer betydelig etter landbakgrunn, og det er en klart lavere andel blant tidligere deltakere som har arbeidstid på 30 timer eller mer sammenlignet med befolkningen i sammenlignbar alder.

4. Status på arbeidsmarkedet for tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet

Hovedfunn fra kapittelet:

- Andel i arbeid eller utdanning blant tidligere deltakere av introduksjonsordningen har ligget jevnt på over 60 prosent i alle årene fra 2012-2016.
- I disse årene er andel i arbeid eller utdanning blant mennene rundt 70 prosent, mens blant kvinnene er andelen så mye som 15 prosentpoeng lavere.
- Den høyeste andelen i arbeid eller utdanning finner vi blant deltakerne som avsluttet introduksjonsordningen i 2011 og i 2013, begge med 64 prosent i arbeid eller utdanning i november 2016.

Introduksjonsprogrammet skal forberede nyankomne flyktninger til arbeidslivet eller utdanning. Hittil har vi sett på status på arbeidsmarkedet ett år etter avsluttet introduksjonsprogram for dem som avsluttet programmet i 2014 og 2015. Videre vil vi se hvordan det har gått med deltakere som avsluttet programmet i årene 2011 til 2013, og gi status for arbeid og utdanning fra og med året etter avsluttet program, til og med 2016.

Som nevnt i innledningkapittelet, omtaler denne publikasjonen hovedsakelig status for tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet når det gjelder arbeidsmarked og utdanning, og ikke årsaken til hvorvidt disse personene kommer i arbeid eller utdanning.

Bosatte

Ved å forutsette at personene skal være bosatte i Norge alle årene, kan vi sammenlikne status på arbeidsmarkedet over tid, og vi kan se bort fra sammensetningseffekter i gruppen. Vi holder da populasjonen konstant og vi får ikke nye personer inn, som for eksempel nylig innvandrede personer. Noen personer forsvinner derimot ut av populasjonen, for eksempel personer som utvandrer eller dør i sammenligningsperioden.

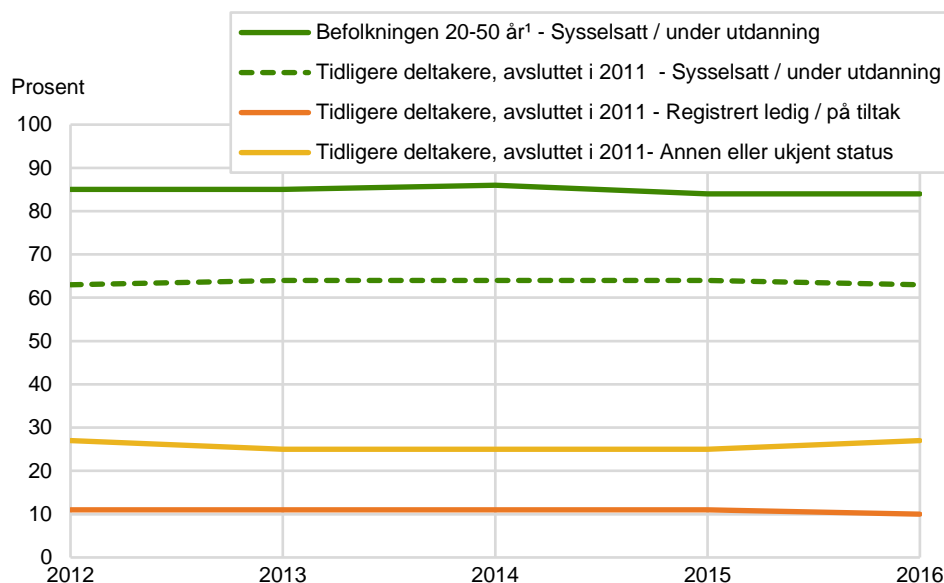
Alderen forskyves også. I likhet med at de tidligere deltakerne av introduksjonsprogrammet blir eldre for hvert år, tar vi utgangspunkt i befolkningen i alderen 20-50 år det første året vi observerer status på arbeidsmarkedet i denne rapporten (2012). Fire år senere er de samme personene 24-54 år.

4.1. Deltakere som avsluttet i 2011

I 2011 avsluttet omtrent 3 500 personer introduksjonsprogrammet, og 54 prosent var menn. Flest kom fra Eritrea, om lag 700 personer. Det er også mange med bakgrunn fra Somalia, Irak, Afghanistan og Palestina, ca. 300-500 fra hvert av landene. Til sammen utgjør disse fem landene over halvparten av gruppen.

Figur 4.1 viser at det for dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011 var relativt stabil andel sysselsatte og registrert ledige i perioden 2012-2016. I 2016 var 63 prosent i arbeid eller utdanning, omtrent samme nivå som i årene 2011-2013 (figur 4.1). Til sammenlikning ser vi at blant personer i Norge i alderen mellom 20 og 50 år (alder i 2012) har andelen i arbeid eller utdanning jevnt ligget på 84-86 prosent i årene 2012-2016.

Figur 4.1 Status på arbeidsmarkedet, november 2012-2016. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011

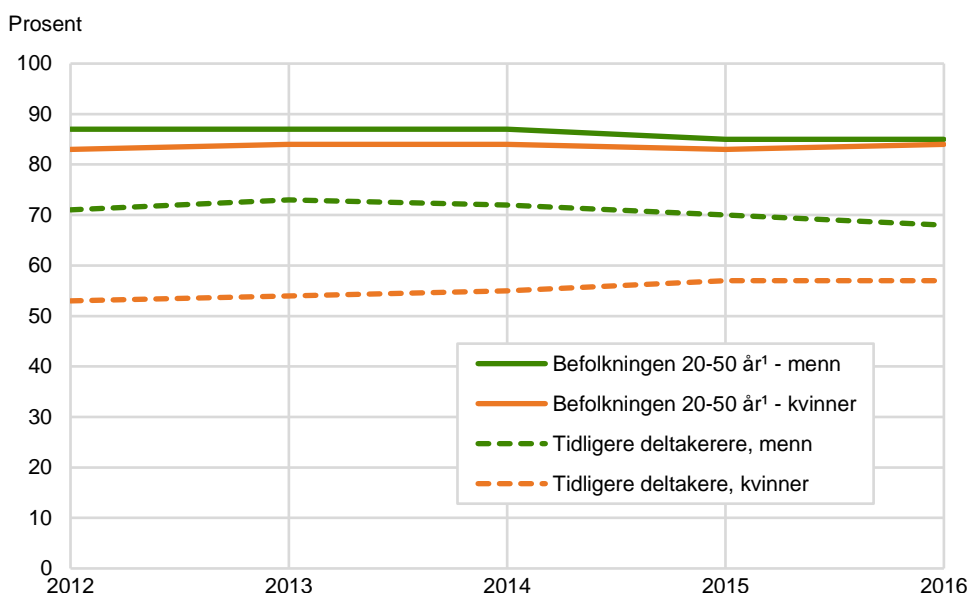
¹ Alder i 2012.

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Det er relativt store forskjeller mellom menn og kvinner (se figur 4.2): Mennene blant de tidligere deltakerne har en andel i arbeid eller utdanning som er 11-19 prosentpoeng større enn for kvinnene. Andelen i arbeid eller utdanning for kvinnene har siden 2012 ligget jevnt på 53-57 prosent, mens andelen i arbeid eller utdanning for mennene har gått ned fra 71 prosent i 2012 til 68 prosent i 2016.

Blant kvinner i befolkningen mellom 20 og 50 år er andelen i arbeid eller utdanning 84 prosent i 2016, og for menn er den 1 prosentpoeng høyere.

Figur 4.2 Andel i arbeid eller utdanning, november 2012-2016, etter kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011

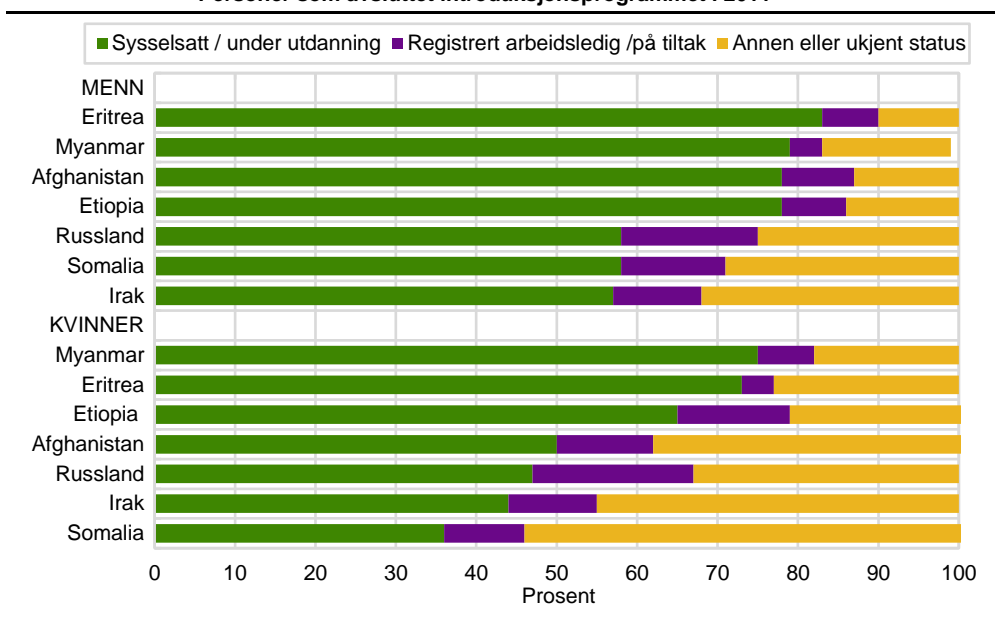
¹ Alder i 2012.

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Blant landene med flest deltakerne som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011, ser vi at det er stor andel i arbeid eller utdanning fem år etter avsluttet program blant både kvinner og menn fra Eritrea og Myanmar. Blant mennene fra

Afghanistan er det også en tilsvarende høy andel i arbeid eller utdanning, og betydelig høyere enn blant kvinner fra samme land (se figur 4.3). Når det gjelder menn er det minst andel i arbeid eller utdanning blant dem fra Irak (57 prosent), mens for kvinner er det de fra Somalia som ligger lavest (36 prosent).

Figur 4.3 Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter landbakgrunn og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011

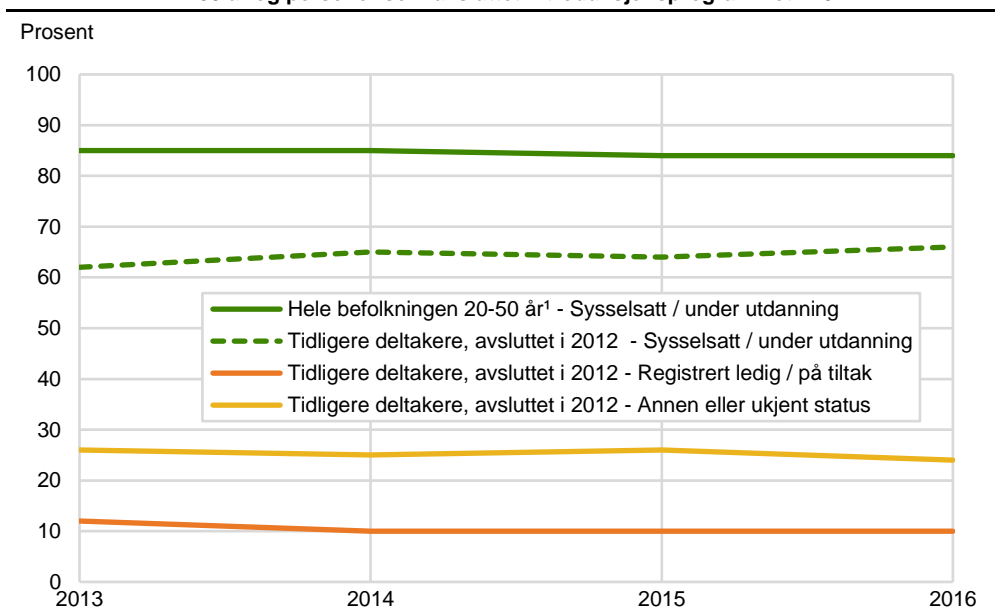

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

4.2. Deltakere som avsluttet i 2012

I 2012 var det nesten 3 800 personer som avsluttet introduksjonsprogrammet. Litt over halvparten av disse var menn (55 prosent). Eritrea, Somalia og Afghanistan var de tre landene med flest deltakere, med over 500 personer hvert. Det var også 150-400 personer med bakgrunn fra hvert av landene Irak, Etiopia, Palestina, Iran og Myanmar. Til sammen utgjør personer med bakgrunn fra disse åtte landene 85 prosent av alle som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012.

Figur 4.4 Status på arbeidsmarkedet, november 2013-2016. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012

¹Alder i 2013.

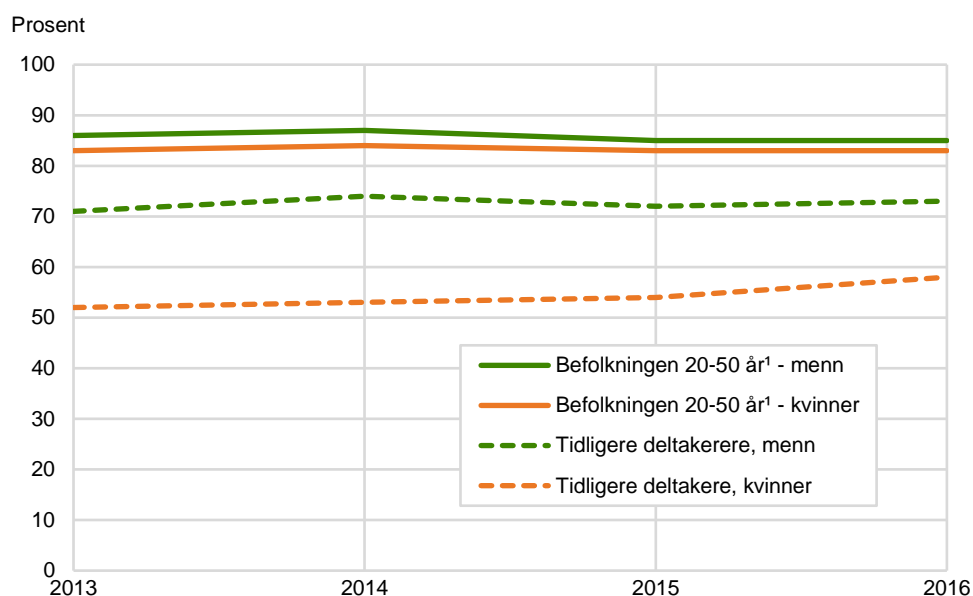
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

For 2012-kullet av tidligere deltakere var det en svak økning i andel sysselsatte eller i utdanning over perioden vi følger dem, fra 2013 til 2016. I 2016 var 66 prosent av dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012 i arbeid eller utdanning. Andelen var 62 prosent i 2013, altså ett år etter at de gikk ut av programmet. Deretter økte andelen i arbeid eller utdanning til 65 prosent i 2014, før den gikk ned til 64 prosent i 2015 (se figur 4.4). Til sammenligning er det i befolkningen i alderen 20 til 50 år (i 2012), mellom 84-85 prosent i arbeid eller utdanning i årene 2013-2016.

Langt flere menn enn kvinner er i arbeid eller utdanning også blant dem som gikk ut av programmet i 2012: Andel i arbeid eller utdanning blant menn har vært mellom 71 -74 prosent i de fire årene, og andelen for kvinner har økt fra 52 til 58 prosent (se figur 4.5).

85-87 prosent av menn i befolkningen i alderen 20-50 år (i 2013) og 83-84 prosent kvinner er i arbeid eller utdanning i disse fire årene.

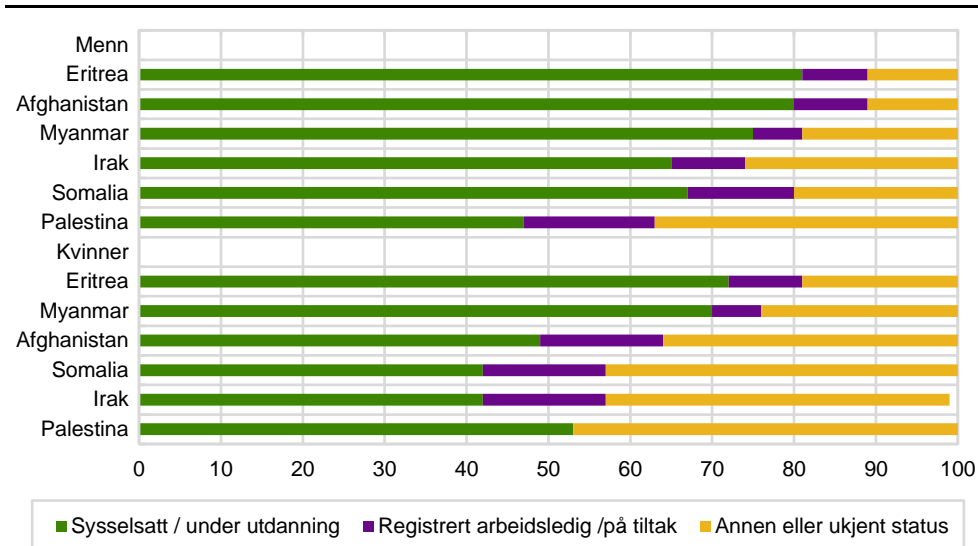
Figur 4.5 Andel i arbeid eller utdanning, november 2013-2016, etter kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012

¹ Alder i 2013.

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.6 Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter landbakgrunn og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Prosent

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

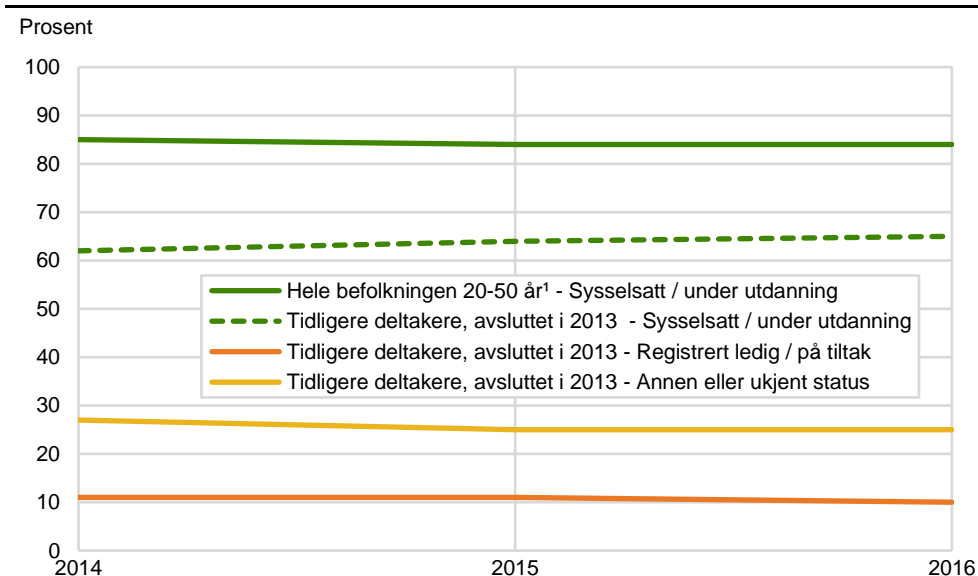
Ser vi på landbakgrunn for deltakere som avsluttet programmet i 2012, er om lag åtte av ti menn med bakgrunn fra Eritrea og Afghanistan i arbeid eller utdanning i 2016. Det er også en stor andel i arbeid og utdanning blant mennene Myanmar, 75 prosent. Blant kvinnene er det også høyest andel i arbeid blant dem fra Eritrea og Myanmar, selv om andelen er lavere enn for mennene (se figur 4.6).

4.3. Deltakere som avsluttet i 2013

I 2013 var det nesten 3 800 personer som avsluttet introduksjonsprogrammet. 54 prosent var menn, og 46 prosent var kvinner

Personer fra Eritrea utgjør den største gruppen, med om lag 1 100 personer. Deretter kommer Somalia med snaut 800 personer og Afghanistan med vel 400. Disse tre landene står til sammen for seks av ti av alle som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013.

Figur 4.7 Status på arbeidsmarkedet, november 2014-2016. Befolkningen i alderen 20-50 år¹ og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013.

¹ Alder i 2014.

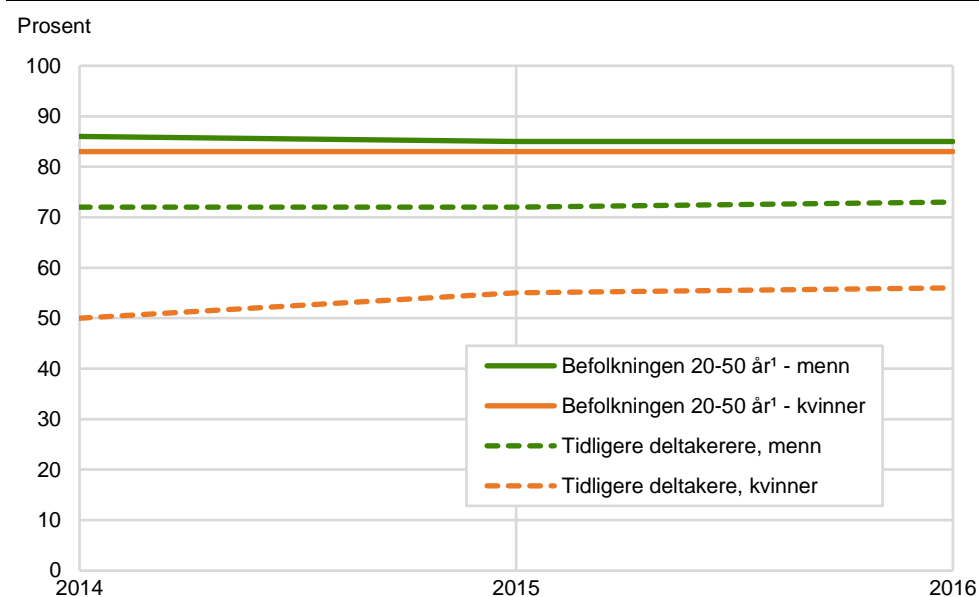
Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Også for 2013-kullet av deltakere var det relativt moderate endringer i arbeidsmarkedsstatus fra 2014 til 2016. I 2016 var 65 prosent av dem i arbeid eller utdanning. Det var 3 prosentpoeng større enn andelen i arbeid og utdanning ett år etter at de gikk ut av programmet, altså i 2014 (se figur 4.7). Til sammenligning er det i befolkningen som var i alderen 20 til 50 år i 2014, 84 prosent som er i arbeid eller utdanning i 2013-2016.

Som vi også har sett for de andre årgangene, er det langt flere menn enn kvinner i arbeid eller utdanning blant dem som gikk ut av programmet i 2013. Blant mennene som avsluttet i 2013 har andelen i arbeid eller utdanning ligget på 72-73 prosent i 2014-2016. Andelen i arbeid og utdanning blant kvinner som avsluttet i 2013, har vært mellom 50-56 prosent (se figur 4.8).

85-86 prosent av menn i befolkningen i alderen 20-50 år (alder i 2014) og 83 prosent kvinner er i arbeid eller utdanning i disse fire årene.

Figur 4.8 Andel i arbeid eller utdanning, november 2014-2016, etter kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013

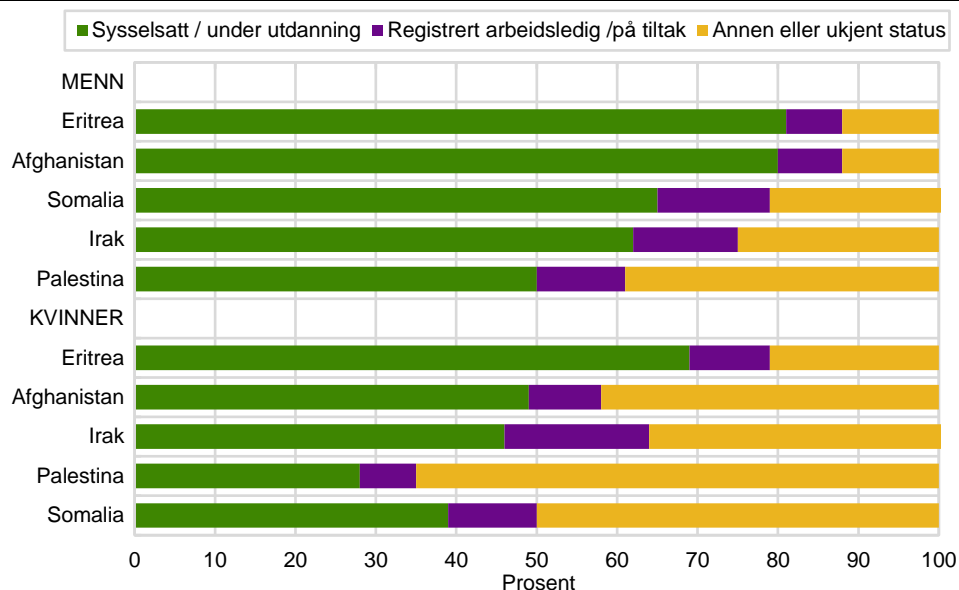

¹ Alder i 2014.

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Blant de fem største landgruppene fra 2013, er over 80 prosent av mennene med bakgrunn fra Eritrea og Afghanistan i arbeid eller utdanning i 2016. Det er også en stor andel i arbeid og utdanning blant kvinnene fra Eritrea (se figur 4.9).

Figur 4.9 Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter landbakgrunn og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

4.4. Oppsummering

Tabell 4.1 viser andel menn og kvinner fra avgangskullene 2011-2015 som var i arbeid eller utdanning i perioden fra 2012 til 2016.

Resultatene for de ulike avgangskullene kan være påvirket av mange ulike faktorer. Sammensetningen av personene som går ut av introduksjonsprogrammet varierer fra år til år med hensyn til individuelle kjennetegn som har betydning for deres integrering i arbeidsmarkedet, blant annet landbakgrunn og hva slags utdanning og arbeidspraksis de har fra hjemlandet. Også strukturelle forhold, som endringer på arbeidsmarkedet, er forskjellig for de ulike avgangskullene. Ulike lokale forhold som kvaliteten på introduksjonsprogrammet, god oppfølging fra kommunen i etterkant av programmet, lokale bedrifter med god kontakt med integreringsarbeidet i kommunen, utdanningstilbud, sekundærflytting og så videre, er også faktorer som gjør at andelen som går over i arbeid eller utdanning varierer både mellom avgangskull og mellom ulike deler av landet.

Hvilke landgrupper som i størst grad går over til arbeid eller utdanning, varierer ikke mye fra år til år. Hvert år har det vært deltakere fra Somalia som har minst andel i arbeid eller utdanning, mens deltakere fra Eritrea og Afghanistan har hatt gode resultater hvert år. Det er forskjell mellom kjønnene innen de ulike landgruppene også, og for eksempel menn med bakgrunn fra Afghanistan har stor andel i arbeid og utdanning, mens kvinnene fra Afghanistan har mye mindre andel. Blant eritreerne har både menn og kvinner høy deltakelse i arbeid og utdanning.

Tabell 4.1 Andel i arbeid eller utdanning, etter kjønn og år for avsluttet introduksjonsprogram. Status pr. november 2012-2016

I alt	2012	2013	2014	2015	2016
Avsluttet i 2011	63	64	64	64	63
Avsluttet i 2012		62	65	64	66
Avsluttet i 2013			62	64	65
Avsluttet i 2014				58	62
Avsluttet i 2015					61
Menn					
Avsluttet i 2011	71	73	72	70	68
Avsluttet i 2012		71	74	72	73
Avsluttet i 2013			72	72	73
Avsluttet i 2014				66	71
Avsluttet i 2015					71
Kvinner					
Avsluttet i 2011	53	54	55	57	57
Avsluttet i 2012		52	53	54	58
Avsluttet i 2013			50	55	56
Avsluttet i 2014				49	52
Avsluttet i 2015					49

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Vi ser at for de fleste årgangene går andelen i arbeid eller utdanning noe opp fra ett år til to år etter avsluttet introduksjonsprogram, og deretter flater det ut eller går ned. Dette gjelder menn i årene 2012 – 2016. For kvinner som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011-2015 er andel i arbeid eller utdanning økende.

Resultatene er kanskje i strid med det man kunne forvente, nemlig en økt grad av arbeidsmarkedstilknytning jo lenger tid det har gått etter avsluttet introduksjonsprogram. Andre analyser har vist at sysselsettingen blant innvandrere øker med botid i Norge (Olsen 2014, Henriksen m.fl. 2010). Vi vil imidlertid minne om at det fremdeles er relativt kort tid siden disse personene avsluttet introduksjonsprogrammet. Å lære seg norsk, å involvere seg i arbeidsmarkedet i et nytt land eller å ta fatt på en utdanning på et nytt språk, kan være en svært tidkrevende prosess for mange.

Vi kan heller ikke se på tid alene som en faktor. Deltakelse i arbeidsmarkedet påvirkes også av økonomiske konjunkturer og situasjonen på arbeidsmarkedet. Dersom situasjonen på arbeidsmarkedet blir dårligere for arbeidstakere, vil det følgelig være vanskeligere for nyankomne flyktninger å skaffe seg arbeid.

Ettersom de fleste i målgruppen deltar i introduksjonsordningen, er det vanskelig å si noe om hvordan det ville gått med deltakerne dersom de *ikke* hadde deltatt i programmet. Vi har derfor ingen kontrollgruppe, dvs. en lik gruppe å sammenlikne med som ikke har vært i introduksjonsprogrammet.

5. Inntekt for tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet

Hovedfunn fra kapittelet:

- Yrkesinntekten øker som andel av samlet inntekt i årene etter endt program for deltakere som avsluttet programmet i perioden fra 2011 til 2015.
- Men sammenligner vi årskullene av tidligere deltakere, blir andelen yrkesinntekt det første året etter avsluttet program lavere for hvert kull i perioden.
- Overføringer fra det offentlige utgjør minst halvparten av samlet husholdningsinntekt det første året etter avsluttet program.
- Mange mottar sosialhjelp og kvalifiseringsstønad de første par årene.

Tidligere i denne rapporten, i kapittel 2, så vi på sammensetningen av husholdningsinntektene til deltakere i introduksjonsprogrammet. Videre skal vi se på inntektene til personer som har avsluttet programmet (se definisjon i kapittel 1.5). I dette kapittelet følger vi inntektene til dem som gikk ut av introduksjonsordningen i årene fra 2011 til 2015, i årene fram til 2016. Vi ser på inntektene deres fra og med ett år etter endt program så lenge vi kan følge dem. For 2011-kullet blir dette fra 2012 til og med 5 år etter deltakelse i programmet, i 2016.

For hver årgang skal vi se på sammensetningen av husholdningens samlede inntekt. Samlet inntekt består av tre hovedkategorier: yrkesinntekt, kapitalinntekter og ulike overføringer. Andel yrkesinntekt av samlet inntekt gir oss en indikator på tilknytningen til arbeidslivet. Kapitalinntekter for tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet er forsvinnende små, og vi vil derfor ikke kommentere denne inntektskilden noe nærmere. Overføringer er i hovedsak kontante, offentlige ytelser, men innebærer også barnebidrag som er administrert gjennom NAV. For mer om ulike overføringer, se tekstboks. Som sammenligningsgrunnlag vil vi her se på inntektene til alle bosatte i Norge i alderen 20 til 50 år.

Overføringer

I samlebetegnelsen **overføringer** inngår skattefrie og skattepliktige kontante overføringer til husholdningene. Figurer og tabeller i denne publikasjonen viser til de overføringene som har særlig relevans for nyankomne flyktninger.

Økonomisk sosialhjelp skal sikre at alle har nok midler til livsopphold og er ment å være en midlertidig stønad. *Sosialhjelp* utbetales av kommunen og administreres gjennom NAV. *Bostøtte* er en statlig støtteordning som utbetales av Husbanken til dem som har lav inntekt og høye bostøttegifter. *Kvalifiseringsstønad* utbetales til deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Programmet er et NAV-tilbud til dem som står i fare for å bli langtidsmottakere av sosialhjelp. Gjennom forpliktende bistand og oppfølging skal programmet bidra til at flest mulig av deltakerne kommer i arbeid. Målgruppen omfatter personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeidsevne og ingen eller få ytelser i folketrygden. Sosialhjelp, bostøtte og kvalifiseringsstønad omtaler vi her under samlebetegnelsen *sosiale stønader*. I betegnelsen *familiestønader* inngår her barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Restkategorien *andre overføringer* inkluderer blant annet utbetalinger fra folketrygden (alderspensjon, uføreytelse, sykepenger, rehabiliterings- og attføringspenger), foreldrepenger, dagpenger ved arbeidsløshet og supplerende stønad til eldre uten oppsparte pensjonsrettigheter.

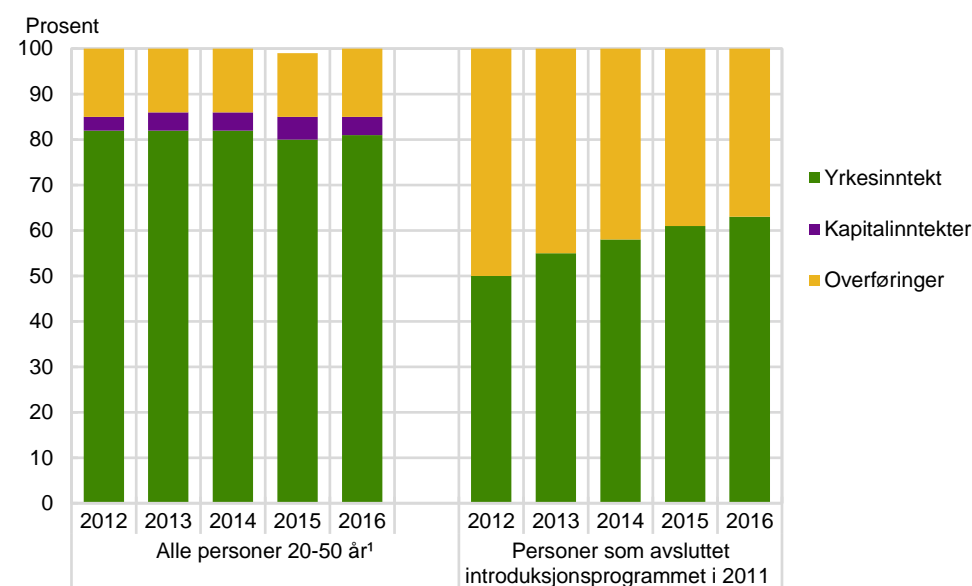
5.1. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2011

Inntektsnivået (inntekt etter skatt per forbruksenhet) for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2011 øker jevnt og trutt i årene etter avsluttet program. I 2016, 5 år etter avsluttet program, hadde dette årskullet om lag 20 prosentpoeng høyere inntekt enn ett år etter avsluttet program. Dette var omtrent tilsvarende inntektsvekst som for hele befolkningen i alderen 20 til 50 år (alder i 2012) i perioden. Gjennomsnittsinntekten for 2011-kohorten er om lag 62 prosent av nivået for befolkningen i sammenlignbar alder i hele perioden fra 2012 til 2016. Samtidig øker også yrkesinntekt som andel av samlet inntekt fra 50 prosent året etter avsluttet program til 63 prosent etter 5 år. For hele befolkningen kom i gjennomsnitt 81 prosent av samlet inntekt fra yrkesinntekt i 2016 (se Figur 5.1)

I 2013, to år etter endt introduksjonsprogram, var andelen yrkesinntekt 55 prosent, og dermed større enn overføringene til disse husholdningene. Dette sier altså ingenting om nivået på inntektene, men hva som er den største inntektskilden; en indikasjon på selvforsørgelse.

Alderen i alle figurene i kapitlet forskyves. Når vi sammenlikner de som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2011, tar vi utgangspunkt i personer som var 20 til 50 år i 2012. I 2016 er de samme personene 24 til 54 år.

Figur 5.1 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011. Andel av samlet inntekt. Bosatte

¹ Alder i 2012.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

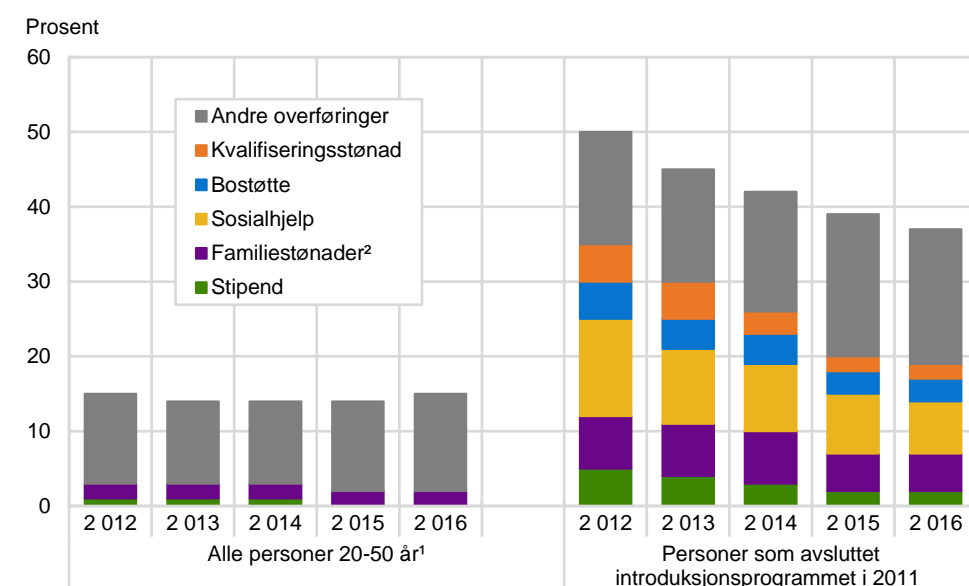
For befolkningen i sammenlignbar aldersgruppe kommer 15 prosent av inntektene fra ulike overføringer i 2016, mens for dem som gikk ut av introduksjonsordningen i 2011 er andelen på 37 prosent. For de tidligere deltakerne i introduksjonsprogrammet utgjør sosiale stønader, deriblant sosialhjelp, den største andelen av de samlede overføringene. Andelen av de sosiale stønadene går jevnt nedover i årene etter endt introduksjonsprogram, fra 23 prosent ett år etter, til 12 prosent fem år etter (se vedleggstabell D1). Andelen sosialhjelp har gått ned fra 13 prosent ett år etter endt introduksjonsprogram, til 7 prosent fem år senere. Bostøtte og kvalifiseringsstønad står begge for 5 prosent i 2012, men gikk ned til henholdsvis 3 og 2 prosent 5 år senere.

I 2016 stod familiestønader for 5 prosent av samlet inntekt til husholdningen for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2011. Også andel familiestønader har gått noe ned etter endt introduksjonsprogram (2 prosentpoeng). Familierelaterte stønader omfatter ulike stønader man er berettiget til i forbindelse med at man har barn (barnetrygd, kontantstøtte, engangsstønad ved fødsel og stønader til enslige forsørgere).

Studiestipend utgjorde 5 prosent av samlet husholdningsinntekt ett år etter endt program, men gikk ned til 2 prosentpoeng fem år etter endt program (2016).

Hva slags type overføringer de tidligere deltakerne mottar endrer seg noe over tid. Andelen andre overføringer, som omfatter blant annet dagpenger, uførepensjon og foreldrepenger, har gått opp fra 15 til 18 prosent av inntekten over perioden. Flere av disse overføringene er noe man opparbeider seg rettigheter til ved lønnet arbeid eller ved medlemskap i folketrygden. Det er derfor ikke overraskende at denne type overføringer øker som inntektsandel etter hvert som innvandrerne har bodd lenger i Norge. Når det gjelder familie- og sosiale stønader, samt utdanningsstipend utgjorde disse i 2016 en mindre andel fem år etter endt program sammenlignet med ett år etter avsluttet program.

Figur 5.2 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011. Bosatte

¹ Alder i 2012.

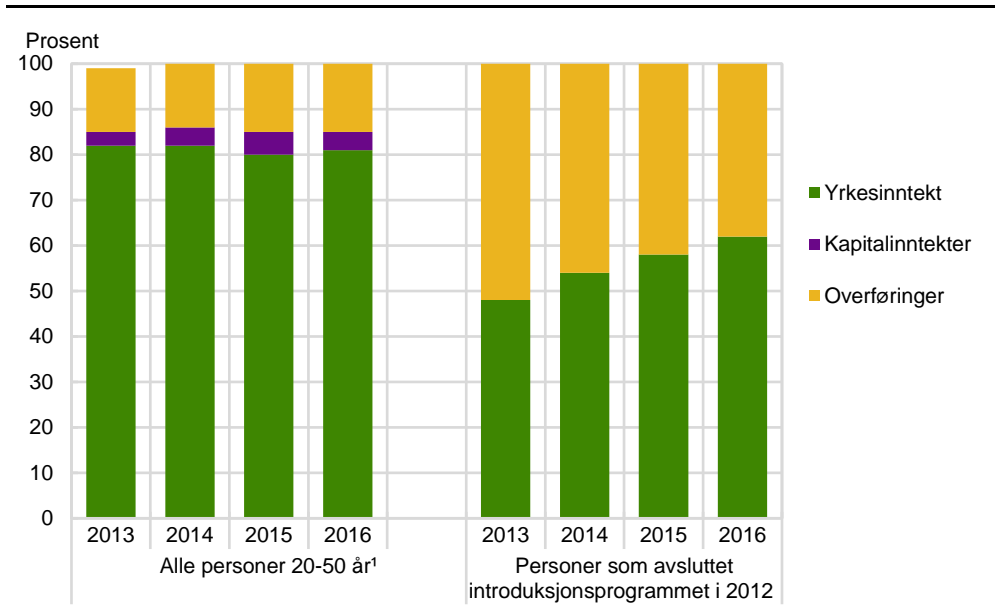
² Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

5.2. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2012

For dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2012 utgjorde yrkesinntekten 48 prosent av husholdningens samlede inntekt ett år etter at de gikk ut av programmet. Fire år senere var denne andelen økt til 62 prosent. Til sammenligning henter alle i Norge i tilsvarende alder 81 prosent av inntekten fra yrkesinntekter i 2016 (se figur 5.3).

Figur 5.3 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Andel av samlet inntekt. Bosatte

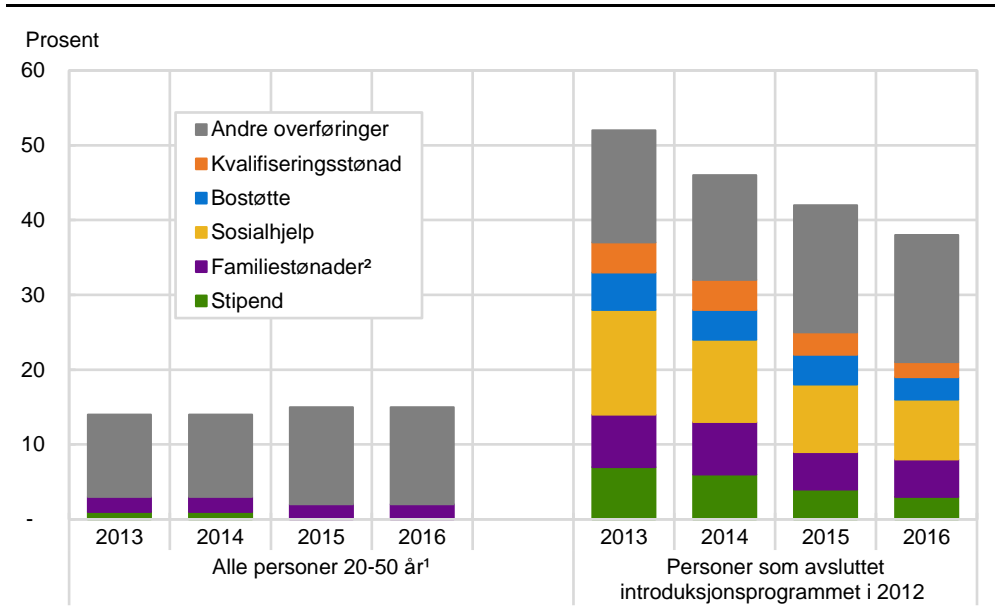
¹ Alder i 2013.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Andelen overføringer for dem som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012 går dermed ned fra 52 prosent i 2013 til 38 prosent i 2016 (se figur 5.4 og vedleggstabell D2). Av overføringene i 2016 utgjorde sosialhjelp 8 prosent, mens henholdsvis bostøtte og kvalifiseringsstønad stod for 3 og 2 prosent. Familiestønader som barnetrygd, kontantstøtte, engangsstønad ved fødsel og stønader til enslige forsørgere stod for 5 prosent av samlet inntekt, mens studiestipend utgjorde 3 prosent.

Til sammenligning får alle i sammenliknbar alder i Norge 15 prosent av inntektene sine fra overføringer.

Figur 5.4 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Bosatte

¹ Alder i 2013.

² Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

I løpet av de fire årene etter endt introduksjonsprogram ser vi at både sammensetningen av samlet inntekt og overføringer har endret seg noe. Yrkesinntekt utgjorde i 2016 14 prosentpoeng mer enn i 2013, samtidig som andelen sosiale stønader var blitt langt mindre (nedgang på 10 prosentpoeng). Andelen familiestønader og studiestipend gikk også ned med henholdsvis 2 og 4 prosentpoeng. Samlekategorien andre overføringer, som omfatter blant annet dagpenger, sykepenger, uførepensjon og grunn og hjelpestønad, står for 17 prosent av samlet inntekt i 2016. Det er to prosentpoeng mer enn andel av inntekten ett år etter endt program.

5.3. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2013

Sammensetningen av inntektene til dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2013 er vist i figur 5.5, og vi ser at 58 prosent av inntektene kommer fra yrkesinntekt i 2016, det vil si tre år etter endt program (se også vedleggstabell D3). Dette er en økning på 12 prosentpoeng fra 2013 (ett år etter endt program). Til sammenligning, kommer 81 prosent av inntektene til hele befolkningen i sammenlignbar alder (20 til 50 år i 2013) fra yrkesinntekt i 2016.

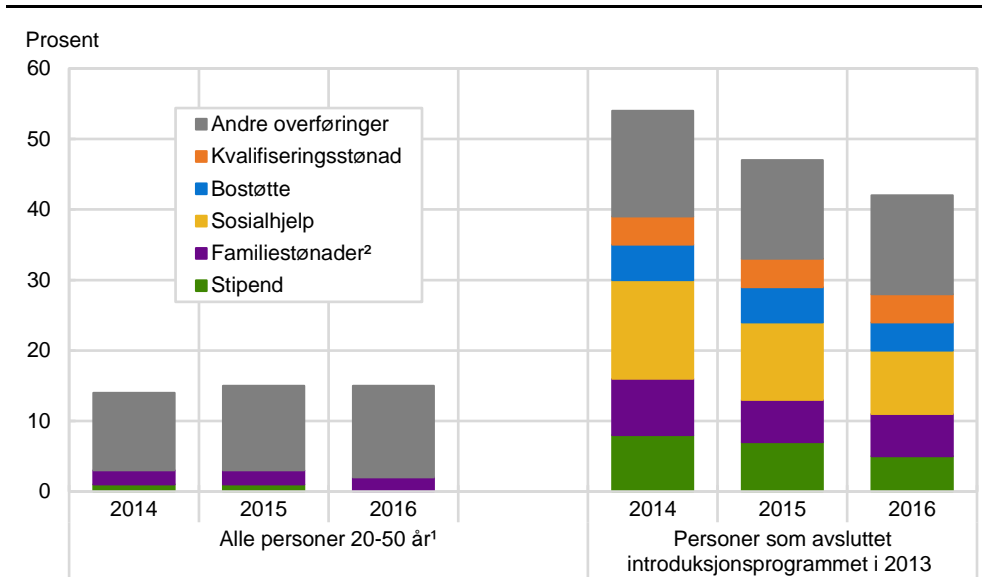
Figur 5.5 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013. Andel av samlet inntekt. Bosatte

¹ Alder i 2014.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Siden andel yrkesinntekt har økt fra 2014 til 2016, er det også en tilsvarende nedgang i andel overføringer for husholdningene til de tidligere programdeltakerne (se figur 5.6). 42 prosent av inntekten kom i 2016 fra overføringer, mot 54 prosent i 2014. I 2016 utgjorde sosiale stønader som sosialhjelp, bostøtte og kvalifiseringsstønad, 17 prosent av samlet inntekt. Dette er klart mindre enn to år tidligere (nedgang på 6 prosentpoeng). Familiestønader stod for 6 prosent og studiestipend 5 prosent av inntekten i 2016, tilsvarende en nedgang på henholdsvis 2 og 3 prosentpoeng fra 2014.

Figur 5.6 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013. Bosatte

¹ Alder i 2014.

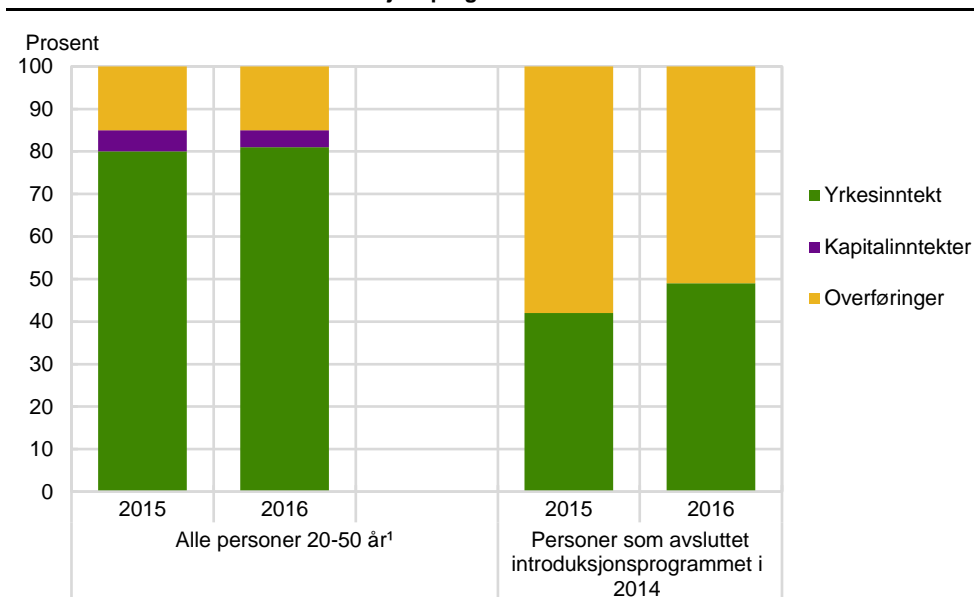
² Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

5.4. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014

For dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 står yrkesinntekt for henholdsvis 42 og 49 prosent av inntektene de to første årene etter endt program (se også vedleggstabell D4). Dette er mindre enn for de foregående årskullene. Vi ser at for hele befolkningen i sammenlignbar alder utgjør yrkesinntekt henholdsvis 80 og 81 prosent av husholdningens samlede inntekter i 2015 og 2016.

Figur 5.7 viser de tre hovedkategoriene av inntektsposter: yrkesinntekt, kapitalinntekt og overføringer for 2014-årgangen, sammenlignet med hele befolkningen i sammenlignbar alder.

Figur 5.7 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Andel av samlet inntekt. Bosatt

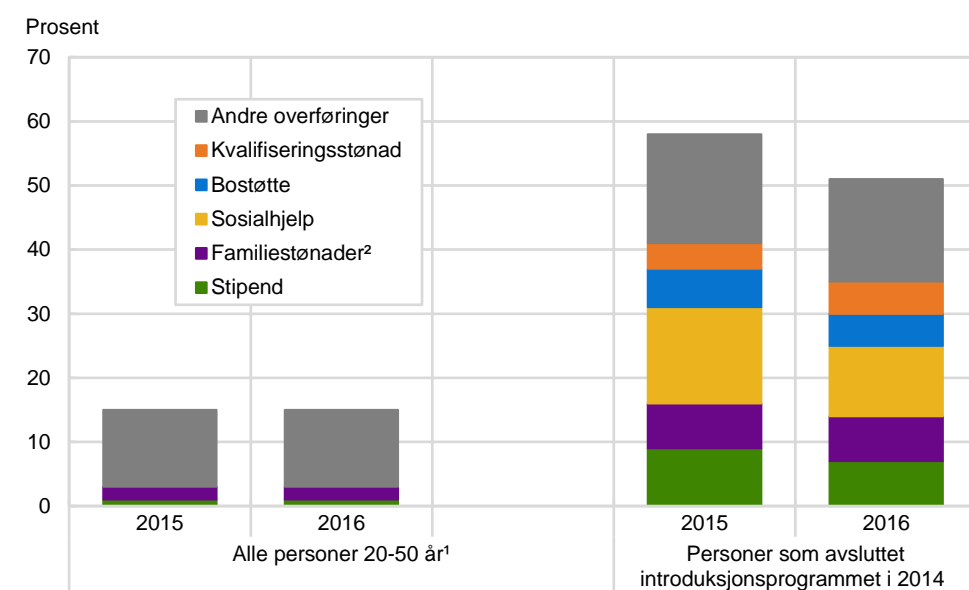
¹ Alder i 2015.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Selv to år etter avsluttet introduksjonsprogram er altså andel overføringer fremdeles større enn andel yrkesinntekter for 2014-årskullet (henholdsvis 51 og 49 prosent). Til sammenlikning står overføringer for 15 prosent av inntektene til hele befolkningen i samme alder.

Av overføringene ser vi at sosialhjelp utgjør 11 prosent i 2016, mens bostøtte og kvalifiseringsstønad står for 5 prosent hver. Til sammen står disse sosiale stønadene for én av fem inntektskroner, mot én av fire året før. Familierelaterte stønader som barnetrygd, kontantstøtte, engangsstønad ved fødsel og stønader til enslige forsørgere står for 7 prosent av samlet husholdningsinntekt i 2016, det samme som utdanningsstipend utgjør.

Figur 5.8 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Bosatte

¹ Alder i 2015.

² Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

5.5. Inntekter for dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015

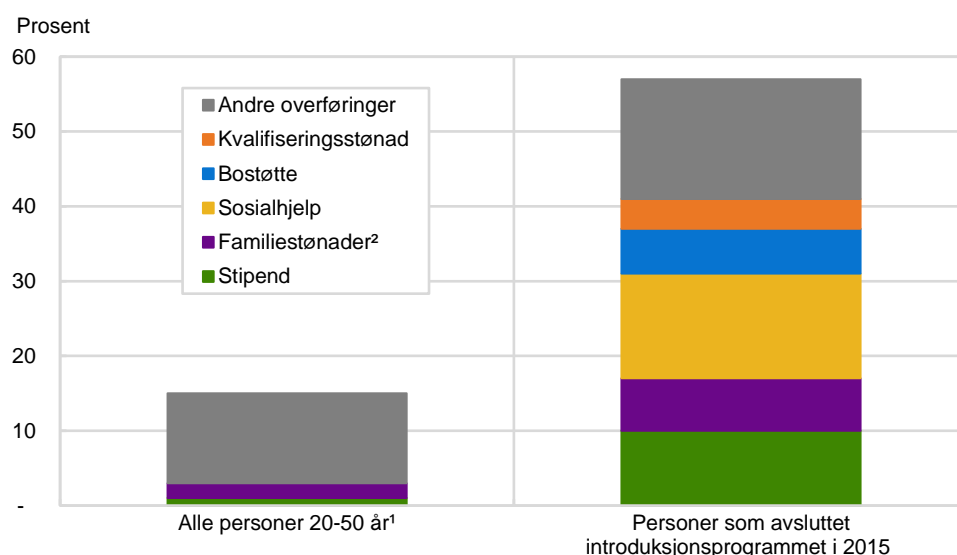
For dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 utgjorde yrkesinntekt 43 prosent av samlet inntekt ett år etter endt program (se figur 5.9). Dette er en mindre andel enn årskullene 2011-2013, men omtrent på samme nivå som for dem som gikk ut i 2014.

Figur 5.9 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Andel av samlet inntekt. Bosatte

¹ Alder i 2016.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn halvparten (57 prosent) av inntektene til dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 kommer fra ulike overføringer ett år etter endt program (se figur 5.10 og vedleggstabell D5). Om lag hver fjerde inntektskrone (24 prosent) kommer fra sosiale stønader som sosialhjelp, bostøtte og kvalifiseringsstønad, der sosialhjelp står for 14 prosent. Mange tidligere deltakere har barn, og følgelig mottar de en del familierelaterte stønader som barnetrygd, kontantstøtte og ulike stønader til enslige forsørgere. Dette utgjør 7 prosent i 2016 for dem som avsluttet programmet i 2015. Figur 5.10 viser at studiestipend utgjorde 10 prosent av samlet inntekt i 2016.

Figur 5.10 Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Bosatte

¹ Alder i 2016.

² Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslige forsørgere som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

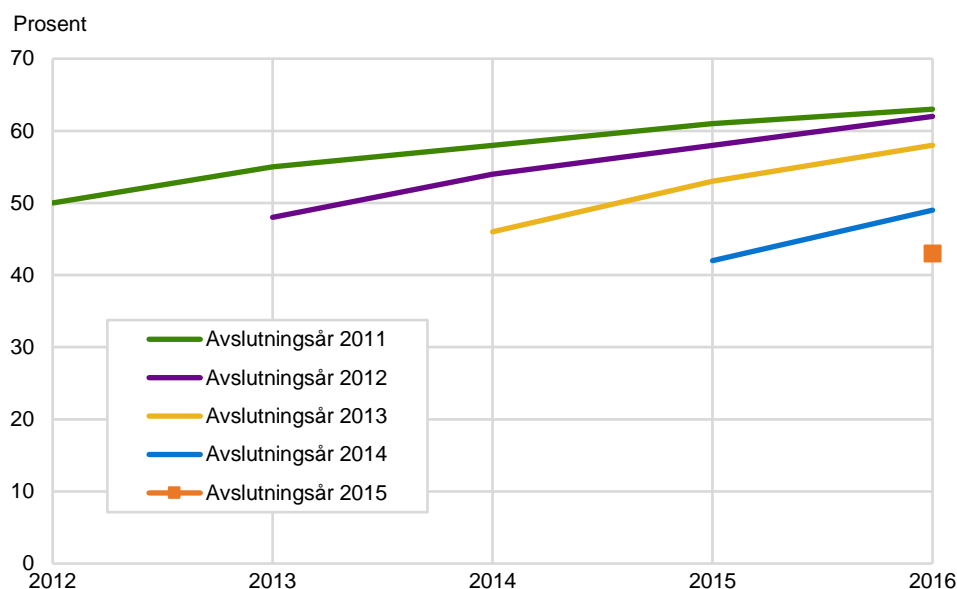
Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

5.6. Oppsummering

I dette kapittelet har vi sett på husholdningsinntekter i årene 2012-2016 for deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i perioden 2011 til 2015.

Det er noe variasjon i resultatene til de ulike årskullene, men dette er ikke så uventet ut fra at både sammensetningen av personer som går ut av programmet hvert år, samt at strukturelle forhold på arbeidsmarkedet kan endre seg fra år til år. Hvis vi bare ser på situasjonen ett år etter avsluttet program, har yrkesinntekten som andel av samlet inntekt blitt mindre for hvert årskull i løpet av perioden. Mens 2011-årskullet fikk halvparten av samlet inntekt fra yrkesinntekt, var det tilsvarende tallet for 2014- og 2015-årskullene på henholdsvis 42 og 43 prosent ett år etter programmet. Overføringer fra staten har dermed utgjort den største delen av inntekten det første året etter avsluttet program for alle årskull etter 2011, og andelen har jevnt over økt.

Figur 5.11 Andel yrkesinntekt av samlet husholdningsinntekt for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011-2015, ett til fem år etter avsluttet introduksjonsprogram. Bosatte

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Andel yrkesinntekt av samlet husholdningsinntekt øker de første årene etter endt program. For alle kullene av tidligere deltakere vi har sett på her, med unntak av 2014-kullet, utgjør yrkesinntekt mer enn halvparten av husholdningens samlede inntekt to år etter endt introduksjonsprogram. Tre år etter avsluttet deltakelse utgjør yrkesinntekten nær 60 prosent av inntekten for kullene som avsluttet i 2011, 2012 og 2013.

Husholdningsinntektene er satt sammen av ulike inntektskilder, som vi kan dele i tre hovedkategorier: yrkesinntekt, kapitalinntekt og overføringer. Andelen yrkesinntekt av samlet inntekt gir en indikasjon på grad av tilhørighet til arbeidslivet og sier noe om hvorvidt husholdningene klarer å underholde seg selv.

Blant dem som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2011 utgjorde yrkesinntekt 63 prosent av samlet husholdningsinntekt fem år etter programslutt. For det neste årskullet var det tilsvarende tallet 62 prosent fire etter avslutning. Kapitalinntektene er forsvinnende små for tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet. Overføringer derimot, utgjør en betydelig inntektskilde.

Mottak av sosiale stønader som sosialhjelp, bostøtte og kvalifiseringsstønad, går noe ned i årene etter endt introduksjonsprogram, men denne nedgangen oppveies til en viss grad av økt andel andre overføringer som dagpenger, uførepensjon, grunn- og hjelpestønad med videre.

For de siste avgangskullene har andelen sosialhjelp av samlet husholdningsinntekt ligget på rundt 14-15 prosent det første året, men vi ser at andelen går svakt ned de neste årene. Tendensen samsvarer med flere tidligere studier, som viser at sosialhjelp utgjør en stadig mindre andel i takt med botid i Norge (Dahl og Lien 2006; Enes og Kalcic 2010; Hirsch 2010; Enes 2013).

Også når det gjelder bostøtte og kvalifiseringsstønad er det en ganske lik andel for alle årskull, og vi ser en svak nedgang i andel disse stønadene utgjør av samlet inntekt i årene etter avsluttet program.

Familierelaterte stønader utgjør en relativt lik andel av samlet inntekt for alle årskullene, og andelen går noe ned (2-3 prosentpoeng) i årene etter endt introduksjonsprogram. De vil naturlig nok være en del av inntektsgrunnlaget for familier med barn i mange år framover, i og med at barnetrygd inngår her. Kontantstøtte og overgangsstønad til enslige forsørgere er derimot stønader man mister retten til etterhvert som barna blir eldre.

Studiestipend utgjør noe mer av samlet husholdningsinntekt for de to siste årgangene vi har sett på (9-10 prosent), enn for tidligere årganger (2-7 prosent). Generelt utgjør stipend mer av samlet inntekt de første par årene etter avsluttet program, deretter går stipendandelen noe ned. Nedgangen i andel studiestipend kan muligens være en antydning om at tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet tar korte utdanningsløp eller ikke fullfører utdanningen de har startet på. Type og varighet av utdanning har vi ikke gått inn på her, men er noe det vil være interessant å belyse ved en senere studie.

Referanser

- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD), 2016. Rundskriv til introduksjonsloven.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/g012016/id2511944/>
- Blom, Svein og Anette Walstad Enes (2015): Introduksjonsordningen – en resultatstudie. Rapporter 2015/36. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/introduksjonsordningen-en-resultatstudie>
- Dahl, G. og Lien, S (2006): Uførepensjon og sosialhjelp/introduksjonsstønad blant innvandrere. Rapporter 2006/24, Statistisk sentralbyrå
http://www.ssb.no/emner/03/04/rapp_200624/
- Dalgard, Anne Berit. (2015): Sambruk i kommunale og statlige ytelser. En analyse av samtidig bruk av ulike velferdsytelser. Rapporter 2015/55. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/sambruk-i-kommunale-og-statlige-ytelser>
- Djuve, Anne Britt, Hedda Haakestad og Erika Braanen Sterri (2014): Rett til utdanning? Grunnskoleopplæring og videregående opplæring som tiltak i introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere. Fafo-rapport 2014:34.
http://www.fafo.no/index.php/nb/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/rett-til-utdanning?category_id=24
- Djuve, Anne Britt, Hanne C. Kavli og Anniken Hagelund (2011): Kvinner i kvalifisering. Introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger med liten utdanning og store omsorgsoppgaver. Fafo-rapport 2011:02
<http://www.fafo.no/pub/rapp/20193/index.html>
- Djuve, Anne Britt (2011): Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere. Et integreringspolitisk paradigmeskifte? Doktoravhandling. Fafo-rapport 2011:19
<http://www.fafo.no/pub/rapp/20210/index.html>
- Enes Anette Walstad og Kari Kraakenes (2011): Monitor for introduksjonsordningen 2010. Rapporter 2011/10. Statistisk sentralbyrå
http://www.ssb.no/emner/04/02/50/rapp_monitor_introduksjon/rapp_201110/
- Enes, Anette Walstad og Kristin Henriksen (2012): Monitor for introduksjonsordningen 2011. Rapporter 2012/01. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/monitor-for-introduksjonsordningen-2011>
- Enes, A.W. og Kalcic, M.: ”Inntekt” i Henriksen, K, L. Østby og D. Ellingsen (red) (2010): *Innvandring og innvandrere 2010*. Statistiske analyser 119. Statistisk sentralbyrå
http://www.ssb.no/vis/emner/02/sa_innvand/sa119/main.html
- Enes, Anette Walstad (2014): Tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet 2007-2011. Arbeid, utdanning og inntekt. Rapporter 2014/15. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/tidligere-deltakere-i-introduksjonsprogrammet-2007-2011>
- Enes, Anette Walstad, Kjersti Stabell Wiggen (2016): Tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet 2009-2013. Arbeid, utdanning og inntekt. Rapporter 2016/24. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/tidligere-deltakere-i-introduksjonsordningen-2009-2013>

- Henriksen, Kristin og Kari Kraakenes (2010): Monitor for introduksjonsordningen 2009. Rapporter 7/2010. Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/04/02/50/rapp_monitor_introduksjon/rapp_201007/
- Henriksen, Kristin, Lars Østby og Dag Ellingsen (red) (2010): Innvandring og innvandrere 2010. Statistiske analyser 119. Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/emner/02/sa_innvand/sa119/main.html
- Hirsch, A.A. (2010): Sosialhjelpsmottakere blant innvandrere 1999-2002, og 2005-2008. Rapporter 35/2010. Statistisk sentralbyrå
http://www.ssb.no/03/04/rapp_201035/rapp_201035.pdf
- Introduksjonsloven. Lov 4. juli 2003 nr. 80.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2003-07-04-80>
- Kavli, Hanne, Anniken Hagelund og Magne Bråthen (2007): Med rett til å lære og plikt til å delta. En evaluering av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere. Fafo-rapport 2007:34.
<http://www.fafo.no/index.php/nb/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/med-rett-til-a-laere-og-plikt-til-a-delta>
- Lillegård, Magnar og Ane Seierstad (2013): Introduksjonsordningen i kommunene. En sammenligning av kommunenes resultater. Rapporter 2013/55. Statistisk sentralbyrå.
- Mathisen, B. (2007): Monitor for introduksjonsordningen 2007. Rapporter 2007/43. Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/04/02/50/rapp_monitor_introduksjon/rapp_200743/
- Mathisen, B. (2008): Monitor for introduksjonsordningen 2008. Rapporter 2008/52. Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/emner/04/02/50/rapp_monitor_introduksjon/rapp_200852/
- Nerland, Sølve Mikal, Per Svein Aurdal og Erik Herstad Horgen (2011): System for persondata - versjon 9. Dokumentasjon av årgangene 2008-2009. Notater 2001/47. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/system-for-persondata-versjon-9>
- NOU 2010/07 Mangfold og mestring. Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/NOU-2010-7/id606151/>
- Olsen, Bjørn (2014): Flyktninger og arbeidsmarkedet 4. kvartal 2012, Rapporter 2014/06, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/flyktninger-og-arbeidsmarkedet-4.kvartal-2012>
- Rambøll (2011): Analyse av resultatoppnåelse i introduksjonsordningen.
<http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Ramb%c3%b8ll%20FoU%20intro.pdf>
- Skutlaberg, Linn Synnøve, Kari Anne K. Drangslund og Asle Høgestøl (2014): Evaluering av introduksjonsprogrammene i storbyene. Ideas2evidence-rapport 09:2014, Bergen 2014.
- Statistisk Sentralbyrå 2013. Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere. Årlig, deltakere. <http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/introinnv/>
- Statistisk Sentralbyrå 2014 Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere. Årlig, deltakere. <http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/introinnv/>
- Statistisk Sentralbyrå 2015a. Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere. Årlig, tidligere deltakere.
<http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/introinnv/aar-tidligere-deltakere>

- Statistisk Sentralbyrå 2015b. Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere. Årlig, deltakere. <http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/introinnv/aar-deltakere>
- Statistisk sentralbyrå 2017a. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/flest-i-arbeid-og-utdanning-blant-flyktninger-fra-etioopia-og-eritrea>
- Statistisk sentralbyrå 2017b. <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/flere-innvandrere-i-arbeid-eller-utdanning-etter-introduksjonsprogram>
- Statistisk sentralbyrå 2015c. Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger. <http://www.ssb.no/ifhus>
- Statistisk sentralbyrå 2016a. Norskopplæring for voksne innvandrere. <http://www.ssb.no/utdanning/statistikker/nopplinnv>
- Statistisk sentralbyrå 2016b. KOSTRA – KOmune-STat-RApportering. <http://www.ssb.no/offentlig-sektor/statistikker/kostrahoved>
- Statistisk sentralbyrå 2016c. Sysselsetting, registerbasert. <http://www.ssb.no/regsys>
- Statistisk sentralbyrå 2016d. Befolkningens utdanningsnivå. <http://www.ssb.no/utniv>
- Statistisk sentralbyrå 2016e. Innvandrere etter innvandringsgrunn. <http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvgrunn>
- Stortingsmelding nr. 16 (2015–2016) «Fra utenforskap til ny sjanse — Samordnet innsats for voksnes læring». Kunnskapsdepartementet, 2016. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20152016/id2476199/>
- Villund, Ole (2014): Overkvalifisering blant innvandrere 2007-2012. Rapporter 2014/28, Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/overkvalifisering-blant-innvandrere-2007-2012>
- Wold, Marit Getz og Håland, Inger (2016): Hver fjerde innvanderer er overkvalifisert i jobben? Artikkel, Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/hver-fjerde-innvanderer-overkvalifisert-i-jobben>
- Østby, Lars (2015): Flyktninger i Norge. Artikkel, Statistisk sentralbyrå. <http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/flyktninger-i-norge>

Vedlegg A: Mer om KOSTRA og NIR

SSBs statistikk over deltakere i introduksjonsordningen var fram til og med 2016 basert på registrering av deltakere i introduksjonsordningen i KOSTRA-skjema 11B. Fra og med tall for 2017 er statistikken basert på data fra Nasjonalt Introduksjonsregister (NIR) hos Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Mer informasjon om NIR: <https://www.imdi.no/nir-og-bosetting/nir/>.

I tillegg er opplysninger om kommunenes innrapportering av utbetaling av introduksjonsstønad innhentet fra A-ordningen (<https://www.altinn.no/a-ordningen/>). Dette benyttes for tall om utbetalt introduksjonsstønad og mottakere av denne.

Filene med informasjon om deltakerne i introduksjonsordningen hvert år er koblet til befolkningsfiler av 31.12. i rapporteringsåret.

Statistikken har fulltelling, det vil si at alle de kommuner som har deltakere i ordningen skal rapportere til NIR.

Tidligere deltakere

SSBs statistikk over tidligere deltakere baseres på KOSTRA-informasjon for alle årganger fram til og med de som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2016. Deretter vil også denne statistikken være basert på data fra NIR.

Vedlegg B: Vedleggstabeller kapittel 2

Tabell B 1 Registrerte husholdningsinntekter for befolkningen der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2014. Gjennomsnitt og prosent

	Alle husholdningstyper	Aleneboende	Par uten barn	Par med barn 0-17 år	Enslig forsørger	Andre husholdningstyper
Befolkningen 18-50 år¹						
Yrkesinntekt ekskl. sykepenger og foreldrepenger (NAV)	82	82	88	83	68	76
Kapitalinntekter	4	3	3	4	3	3
Sum overføringer inkl. foreldre- og sykepenger (NAV)	14	15	9	13	29	21
Introduksjonsstønad	0	0	0	0	0	0
Familiestønader ²	2	0	0	2	9	1
Sosialhjelp	0	1	0	0	2	0
Bostøtte	0	0	0	0	1	0
Kvalifiseringsstønad	0	0	0	0	0	0
Studiestipend fra Lånekassen	1	1	1	0	1	1
Husholdningens samlede inntekt	100	100	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	718 400	358 600	808 700	1 121 500	509 600	848 500
Inntekt etter skatt	536 000	271 200	601 400	820 400	409 100	648 500
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	328 200	271 200	400 900	384 400	273 400	330 600
Antall personer i husholdningen	2,4	1,0	2,0	4,0	2,6	2,8
Antall observasjoner	1 328 100	505 900	140 000	429 500	108 000	144 600
Husholdninger med minst én deltaker i introduksjonsprogrammet i 2014³						
Yrkesinntekt ekskl. sykepenger og foreldrepenger (NAV)	22	17	44	27	8	20
Kapitalinntekter	0	0	1	0	0	0
Sum overføringer inkl. foreldre- og sykepenger (NAV)	78	83	55	73	92	80
Introduksjonsstønad	42	58	34	35	34	47
Familiestønader	7	0	1	9	24	3
Sosialhjelp	13	11	6	13	18	12
Bostøtte	7	9	4	5	10	6
Kvalifiseringsstønad	1	1	1	1	1	1
Studiestipend fra Lånekassen	3	2	3	3	3	3
Husholdningens samlede inntekt	100	100	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	319 000	189 800	415 500	472 100	323 900	402 700
Inntekt etter skatt	282 600	166 100	346 100	417 600	304 900	355 700
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	178 900	166 100	230 700	182 200	184 400	188 300
Antall personer i husholdningen	2,5	1,0	2,0	4,6	3,1	2,9
Antall observasjoner	12 100	5 300	700	3 400	1 700	1 000

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år.

² Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslig forsørger, som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

³ Husholdninger som har en eller flere deltakere i introduksjonsprogrammet, uavhengig av hovedinntektstakers alder.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B 2 Registrerte husholdningsinntekter for befolkningen der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2015. Gjennomsnitt og prosent

	Alle husholdningstyper	Aleneboende	Par uten barn	Par med barn 0-17 år	Enslig forsørger	Andre husholdningstyper
Befolkningen 18-50 år¹						
Yrkesinntekt ekskl. sykepenger og foreldrepenger (NAV)	80	81	87	82	67	74
Kapitalinntekter	5	3	4	6	4	4
Sum overføringer inkl. foreldre- og sykepenger (NAV)	15	16	9	13	29	21
Introduksjonsstønad						
Familiestønader ²	2	0	0	2	7	1
Sosialhjelp	0	1	0	0	2	0
Bostøtte	0	0	0	0	1	0
Kvalifiseringsstønad	0	0	0	0	0	0
Studiestipend fra Lånekassen	1	1	1	0	1	1
Husholdningens samlede inntekt	100	100	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	747 500	367 700	834 500	1 161 400	527 000	895 300
Inntekt etter skatt	555 500	276 900	619 400	847 700	420 600	679 900
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	338 900	276 900	413 000	397 400	280 900	344 900
Antall personer i husholdningen	2,4	1,0	2,0	4,0	2,6	2,8
Antall observasjoner	1 323 200	500 700	145 900	431 800	101 900	143 000
Husholdninger med minst én deltaker i introduksjonsprogrammet i 2015³						
Yrkesinntekt ekskl. sykepenger og foreldrepenger (NAV)	21	16	42	25	5	21
Kapitalinntekter	0	0	0	0	0	0
Sum overføringer inkl. foreldre- og sykepenger (NAV)	79	84	58	74	95	79
Introduksjonsstønad						
Familiestønader	7	0	1	9	21	3
Sosialhjelp	13	11	7	14	17	13
Bostøtte	7	9	4	5	9	6
Kvalifiseringsstønad	1	0	1	1	1	1
Studiestipend fra Lånekassen	3	3	3	3	3	4
Husholdningens samlede inntekt	100	100	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	316 900	186 900	404 700	472 700	334 100	387 300
Inntekt etter skatt	281 500	164 400	339 600	420 600	312 500	343 200
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	177 900	164 400	226 400	182 600	188 700	182 400
Antall personer i husholdningen	2,5	1,0	2,0	4,7	3,1	2,9
Antall observasjoner	14 300	6 300	900	4 000	1 700	1 400

1 Husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år.

2 Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslig forsørger, som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

3 Husholdninger som har en eller flere deltakere i introduksjonsprogrammet, uavhengig av hovedinntektstakers alder.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B 3 Andel personer med ulike typer husholdningsinntekter. Alle husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2014

	Sosialhjelp	Bostøtte	Antall personer
Hele befolkningen 18-50 år¹			
Alle husholdninger	7	7	3 192 375
Aleneboende	8	9	505 927
Par med barn 0-17 år ²	4	3	1 726 325
Enslige forsørgere med barn 0-17 år	14	20	277 227
Par uten barn ²	5	4	280 048
Andre husholdningstyper	8	5	402 848
Deltakere i introduksjonsprogrammet 2014			
Alle husholdninger	75	82	30 594
Aleneboende	62	84	5 303
Par med barn 0-17 år ²	78	81	15 876
Enslige forsørgere med barn 0-17 år	84	94	5 071
Par uten barn ²	60	68	1 468
Andre husholdningstyper	75	75	2 876

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år.

² Ektepar, samboerpar og registrerte partnere.

³ Husholdninger som har en eller flere deltakere i introduksjonsprogrammet, uavhengig av hovedinntektstakers alder.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell B 4 Andel personer som mottar ulike typer husholdningsinntekter. Alle husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2015

	Sosialhjelp	Bostøtte	Antall personer
Hele befolkningen 18-50 år¹			
Alle husholdninger	7	7	3 194 506
Aleneboende	8	9	500 671
Par med barn 0-17 år ²	4	3	1 733 413
Enslige forsørgere med barn 0-17 år	14	20	262 108
Par uten barn ²	5	4	291 890
Andre husholdningstyper	8	6	406 424
Deltakere i introduksjonsprogrammet 2015			
Alle husholdninger	74	83	36 007
Aleneboende	60	83	6 343
Par med barn 0-17 år ²	78	82	18 619
Enslige forsørgere med barn 0-17 år	80	95	5 163
Par uten barn ²	59	70	1 728
Andre husholdningstyper	75	75	4 154

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år.

² Ektepar, samboerpar og registrerte partnere.

³ Husholdninger som har en eller flere deltakere i introduksjonsprogrammet, uavhengig av hovedinntektstakers alder.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg C: Vedleggstabeller kapittel 3

Tabell C 1 Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for hele befolkningen i alderen 20-50 år

	Antall			Prosent		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	2 286 226	1 195 002	1 091 224	100	100	100
Sysselsatt / under utdanning	1 907 732	1 012 173	895 559	83	85	82
Sysselsatt	1 581 220	867 731	713 489	69	73	65
Sysselsatt og under utdanning	195 040	80 721	114 319	9	7	10
Under utdanning	131 472	63 721	67 751	6	5	6
Registrert ledig / på tiltak	67 132	39 621	27 511	3	3	3
Registrert helt ledige	54 191	32 515	21 676	2	3	2
Andre arbeidssøkende	12 941	7 106	5 835	1	1	1
Annen eller ukjent status	311 362	143 208	168 154	14	12	15
Nedsatt arbeidsevne, på tiltak	24 479	11 845	12 634	1	1	1
Arbeidsavklaringspenger	49 346	20 543	28 803	2	2	3
Andre helserelevante ytelser	75 751	35 152	40 599	3	3	4
Kontantstøtte / overgangsstønning	6 201	269	5 932	0	0	1
Sosialhjelp	15 314	9143	6 171	1	1	1
Andre grupper (inkl deltakere på intro)	5 412	2 190	3 222	0	0	0
Ukjent status	134 859	64 066	70 793	6	5	6

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 2 Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014

	Antall			Prosent		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	3 716	1 907	1 809	100	100	100
Sysselsatt / under utdanning	2 150	1 265	885	58	66	49
Sysselsatt	1 108	734	374	30	38	21
Sysselsatt og under utdanning	479	268	211	13	14	12
Under utdanning	563	263	300	15	14	17
Registrert ledig / på tiltak	418	235	183	11	12	10
Registrert helt ledige	267	149	118	7	8	7
Andre arbeidssøkende	151	86	65	4	5	4
Annen eller ukjent status	1 148	407	741	31	21	41
Nedsatt arbeidsevne, på tiltak	121	52	69	3	3	4
Arbeidsavklaringspenger	83	40	43	2	2	2
Andre helserelevante ytelser	14	7	7	0	0	0
Kontantstøtte / overgangsstønning	90	2	88	2	0	5
Sosialhjelp	359	153	206	10	8	11
Andre grupper (inkl deltakere på intro)	105	43	62	3	2	3
Ukjent status	376	110	266	10	6	15

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 3 Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for hele befolkningen i alderen 20-50 år

	Antall			Prosent		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	2 294 757	1 200 269	1 094 488	100	100	100
Sysselsatt / under utdanning	1 916 343	1 018 423	897 920	84	85	82
Sysselsatt	1 579 732	868 756	710 976	69	72	65
Sysselsatt og under utdanning	199 686	81 559	118 127	9	7	11
Under utdanning	136 925	68 108	68 817	6	6	6
Registrert ledig / på tiltak	64 107	37 502	26 605	3	3	2
Registrert helt ledige	48 599	29 221	19 378	2	2	2
Andre arbeidssøkende	15 508	8 281	7 227	1	1	1
Annen eller ukjent status	314 307	144 344	169 963	14	12	16
Nedsatt arbeidsevne, på tiltak	24 115	11 646	12 469	1	1	1
Arbeidsavklaringspenger	49 221	20 676	28 545	2	2	3
Andre helserelevante ytelser	78 941	36 269	42 672	3	3	4
Kontantstøtte / overgangsstønad	5 503	223	5 280	0	0	0
Sosialhjelp	15 648	9 238	6 410	1	1	1
Andre grupper (inkl deltakere på intro)	5 469	2 158	3 311	0	0	0
Ukjent status	135 410	64 134	71 276	6	5	7

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 4 Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015

	Antall			Prosent		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	4 132	2 219	1 913	100	100	100
Sysselsatt / under utdanning	2 502	1 571	931	61	71	49
Sysselsatt	1 315	896	419	32	40	22
Sysselsatt og under utdanning	517	322	195	13	15	10
Under utdanning	670	353	317	16	16	17
Registrert ledig / på tiltak	457	211	246	11	10	13
Registrert helt ledige	265	132	133	6	6	7
Andre arbeidssøkende	192	79	113	5	4	6
Annen eller ukjent status	1 173	437	736	28	20	38
Nedsatt arbeidsevne, på tiltak	147	72	75	4	3	4
Arbeidsavklaringspenger	85	45	40	2	2	2
Andre helserelevante ytelser	20	11	9	0	0	0
Kontantstøtte / overgangsstønad	82	2	80	2	0	4
Sosialhjelp	369	139	230	9	6	12
Andre grupper (inkl deltakere på intro)	92	36	56	2	2	3
Ukjent status	378	132	246	9	6	13

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 5 Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014. Prosent

	I alt	Somalia	Eritrea	Afghanistan	Etiopia	Iran	Sudan
I alt							
Sysselsatt / under utdanning	58	46	68	58	71	62	56
Registrert arbeidsledig / på tiltak	11	12	10	9	9	10	15
Annen eller ukjent status	31	42	22	33	20	27	29
Menn							
Sysselsatt / under utdanning	66	58	74	78	75	64	58
Registrert arbeidsledig / på tiltak	12	13	10	8	12	10	19
Annen eller ukjent status	21	28	16	14	13	25	24
Kvinner							
Sysselsatt / under utdanning	49	30	62	41	68	60	54
Registrert arbeidsledig / på tiltak	10	10	9	9	7	10	9
Annen eller ukjent status	41	60	29	49	26	30	36

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 6 Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015. Prosent

	I alt	Somalia	Eritrea	Syria	Afghanistan	Sudan	Iran
I alt							
Sysselsatt / under utdanning	61	49	70	60	57	69	67
Registrert arbeidsledig / på tiltak	11	13	10	12	9	10	9
Annen eller ukjent status	28	38	20	28	35	22	24
Menn							
Sysselsatt / under utdanning	71	64	79	66	78	74	72
Registrert arbeidsledig / på tiltak	10	10	8	12	4	10	10
Annen eller ukjent status	20	25	13	21	18	17	18
Kvinner							
Sysselsatt / under utdanning	49	31	60	41	41	54	62
Registrert arbeidsledig / på tiltak	13	16	12	13	12	10	9
Annen eller ukjent status	38	53	28	47	47	36	29

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 7 Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, etter kurs/tiltak i programperioden. Prosent

	Antall	Norsk med samf.	Språkpraksis	Godkj. av utd.	Arbeid	Arbeidsspraksis	Yrkeprøving	Kurs i regi av komm./stat	Grunnskole	Videregående	Annet kurs
Antall		177	416	1 191	106	1 598	1 017	193	2 377	100	
I alt	3 716	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Sysselsatt / under utdanning	2 150	57	56	69	76	63	55	60	68	84	59
Herav:											
Sysselsatt	1 108	30	35	38	55	39	43	32	24	22	30
Sysselsatt og under utdanning	479	12	10	16	13	14	7	12	20	30	13
Under utdanning	563	15	12	15	8	10	5	16	25	33	15
Registrert ledig / på tiltak	418	11	13	11	9	12	11	13	8	6	11
Annen eller ukjent status	1 148	31	30	19	14	25	34	28	24	9	30

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 8 Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, etter kurs/tiltak i programperioden. Prosent

	Antall	Norsk med samf.	Språkpraksis	Godkj. av utd.	Arbeid	Arbeidsspraksis	Yrkeprøving	Kurs i regi av komm./stat	Grunnskole	Videregående	Annet kurs
Antall		3 892	1 803	166	482	1 081	90	1 609	974	204	2 428
I alt	4 132	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Sysselsatt / under utdanning	2 502	60	59	72	79	67	71	60	67	86	59
Herav:											
Sysselsatt	1 315	33	35	31	53	42	38	32	20	21	31
Sysselsatt og under utdanning	517	12	10	23	16	15	17	12	17	34	12
Under utdanning	670	16	14	19	10	10	16	16	30	31	16
Registrert ledig / på tiltak	457	11	13	13	8	11	9	12	7	3	11
Annen eller ukjent status	1 173	29	28	14	12	22	21	28	26	11	30

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 9 Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, etter sluttårsak. Prosent

	Avsluttet pga. endt program	Avbrutt pga. lønnet arbeid	Avbrutt pga. overgang til utdanning	Avbrutt pga. flytting	Avbrutt pga. uteblivelse	Fravær pga. permisjon og deretter ikke deltatt i programmet	Fravær pga. sykdom og deretter deltatt i programmet	Avbrutt pga. andre årsaker
Antall	2 745	279	358	74	59	70	44	87
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Sysselsatt / under utdanning	55	84	84	45	29	47	11	34
Herav:								
Sysselsatt	29	74	11	27	27	4	7	16
Sysselsatt og under utdanning	12	8	34	3	-	6	2	5
Under utdanning	13	1	39	15	2	37	2	14
Registrert ledig / på tiltak	12	10	6	11	10	9	2	14
Annen eller ukjent status	33	6	11	45	61	44	86	52

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 10 Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, etter sluttårsak. Prosent

	Avsluttet pga endt program	Avbrutt pga lønnet arbeid	Avbrutt pga overgang til utdanning	Avbrutt pga flytting	Avbrutt pga uteblivelse	Fravær pga permisjon og deretter ikke deltatt i programmet	Fravær pga sykdom og deretter ikke deltatt i programmet	Avbrutt pga andre årsaker
Antall	3 011	326	436	81	48	93	35	75
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Sysselsatt / under utdanning	57	86	86	42	31	51	6	29
Herav:								
Sysselsatt	32	73	14	26	17	17	3	20
Sysselsatt og under utdanning	11	10	32	7	-	2	-	4
Under utdanning	16	4	40	9	15	31	3	5
Registrert ledig / på tiltak	13	7	3	12	15	8	3	8
Annen eller ukjent status	30	6	11	46	54	42	91	63

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell C 11 Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Andel av de sysselsatte og andel totalt med avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer per uke i november 2015.

	Andel av sysselsatte deltakere			Andel av alle deltakere		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Alle land	46	53	32	18	26	10
Somalia	49	53	31	14	23	4
Eritrea	42	51	29	21	28	13
Afghanistan	52	54	45	21	33	10
Etiopia	36	47	26	20	27	15
Iran	42	42	42	17	19	14
Sudan	37	42	27	13	17	8
Irak	53	66	38	19	29	11
Andre land	51	68	34	18	31	10

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Tabell C 12 Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Andel av de sysselsatte og andel totalt med avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer per uke i november 2016

	Andel av sysselsatte deltakere			Andel av alle deltakere		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Alle land	53	63	35	23	33	11
Somalia	58	68	23	19	31	4
Eritrea	46	57	32	24	33	14
Syria	71	73	57	33	38	16
Afghanistan	36	33	55	19	35	7
Iran	52	58	43	22	30	15
Etiopia	61	64	52	26	41	12
Irak	63	69	50	22	35	11
Andre land	49	64	39	21	28	16

Kilde: System for persondata og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Vedlegg D: Vedleggstabeller kapittel 5

Tabell D 1 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt

	2012	2013	2014	2015	2016
Befolkningen 20-50 år¹					
Yrkesinntekt	82	82	82	80	81
Kapitalinntekter	3	4	4	5	4
Overføringer	15	14	14	14	15
Stipend	1	1	1	0	0
Familiestønader ³	2	2	2	2	2
Sosialhjelp	0	0	0	0	0
Bostøtte	0	0	0	0	0
Kvalifiseringsstønad	0	0	0	0	0
Samlet inntekt (andel)	100	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	675 300	728 100	766 300	817 700	837 300
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	307 900	328 000	345 300	363 500	371 000
Antall personer i husholdningen	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
Antall observasjoner	1 245 767	1 248 744	1 271 400	1 279 842	1 291 353
Husholdninger med minst én deltaker i introduksjonsprogrammet i 2011²					
Yrkesinntekt	50	55	58	61	63
Kapitalinntekter	0	0	0	0	0
Overføringer	50	45	42	39	37
Stipend	5	4	3	2	2
Familiestønader ³	7	7	7	5	5
Sosialhjelp	13	10	9	8	7
Bostøtte	5	4	4	3	3
Kvalifiseringsstønad	5	5	3	2	2
Samlet inntekt (andel)	100	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	324 800	363 600	389 400	420 600	446 400
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	190 600	203 900	212 400	223 000	230 500
Antall personer i husholdningen	2,3	2,5	2,5	2,6	2,6
Antall observasjoner	2 325	2 373	2 406	2 356	2 313

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 20-50 år i 2012.

² Husholdningen som personer med introduksjonsstønad til enhver tid tilhører

³ Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslig forsørger, som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Tabell D 2 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt

	2013	2014	2015	2016
Befolkningen 20-50 år¹				
Yrkesinntekt	82	82	80	81
Kapitalinntekter	3	4	5	4
Overføringer	14	14	15	15
Stipend	1	1	0	0
Familiestønader ³	2	2	2	2
Sosialhjelp	0	0	0	0
Bostøtte	0	0	0	0
Kvalifiseringsstønad	0	0	0	0
Samlet inntekt (andel)	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	708 600	746 200	796 700	818 200
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	321 400	338 500	356 400	364 700
Antall personer i husholdningen	2,4	2,5	2,5	2,5
Antall observasjoner	1 235 909	1 261 995	1 272 768	1 285 474
Husholdninger med minst én deltaker i introduksjonsprogrammet i 2012²				
Yrkesinntekt	48	54	58	62
Kapitalinntekter	0	0	0	0
Overføringer	52	46	42	38
Stipend	7	6	4	3
Familiestønader ³	7	7	5	5
Sosialhjelp	14	11	9	8
Bostøtte	5	4	4	3
Kvalifiseringsstønad	4	4	3	2
Samlet inntekt (andel)	100	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	322 200	355 100	389 300	421 200
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	194 000	208 600	219 900	231 600
Antall personer i husholdningen	2,2	2,3	2,4	2,5
Antall observasjoner	2 617	2 722	2 748	2 712

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 20-50 år i 2013.

² Husholdningen som personer med introduksjonsstønad til enhver tid tilhører.

³ Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslig forsørger, som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Tabell D 3 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt

	2014	2015	2016
Befolkningen 20-50 år¹			
Yrkesinntekt	82	80	81
Kapitalinntekter	4	5	4
Overføringer	14	15	15
Stipend	1	1	0
Familiestønader ³	2	2	2
Sosialhjelp	0	0	0
Bostøtte	0	0	0
Kvalifiseringsstønad	0	0	0
Samlet inntekt (andel)	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	725 800	775 200	797 800
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	331 500	349 100	357 800
Antall personer i husholdningen	2,4	2,5	2,5
Antall observasjoner	1 246 716	1 260 532	1 275 624
Husholdninger med minst én deltaker i introduksjonsprogrammet i 2013²			
Yrkesinntekt	46	53	58
Kapitalinntekter	0	0	0
Overføringer	54	47	42
Stipend	8	7	5
Familiestønader ³	8	6	6
Sosialhjelp	14	11	9
Bostøtte	5	5	4
Kvalifiseringsstønad	4	4	4
Samlet inntekt (andel)	100	100	100
Husholdningens samlede inntekt	324 100	361 000	394 400
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	197 200	212 100	224 100
Antall personer i husholdningen	2,3	2,3	2,4
Antall observasjoner	2 679	2 713	2 753

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 20-50 år i 2014.

² Husholdningen som personer med introduksjonsstønad til enhver tid tilhører.

³ Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslig forsørger, som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Tabell D 4 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt

	2015	2016
Befolkningen 20-50 år¹		
Antall observasjoner	2 504	2 591
Yrkesinntekt	80	81
Kapitalinntekter	5	4
Overføringer	15	15
Stipend	1	1
Familiestønader ³	2	2
Sosialhjelp	0	0
Bostøtte	0	0
Kvalifiseringsstønad	0	0
Samlet inntekt (andel)	100	100
Husholdningens samlede inntekt	753 700	776 400
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	341 800	350 500
Antall personer i husholdningen	2,4	2,5
Antall observasjoner	1 243 883	1 262 373
Husholdninger med minst én deltaker i introduksjonsprogrammet i 2014²		
Yrkesinntekt	42	49
Kapitalinntekter	0	0
Overføringer	58	51
Stipend	9	7
Familiestønader ³	7	7
Sosialhjelp	15	11
Bostøtte	6	5
Kvalifiseringsstønad	4	5
Samlet inntekt (andel)	100	100
Husholdningens samlede inntekt	336 400	380 600
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	198 500	216 200
Antall personer i husholdningen	2,4	2,5

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 20-50 år i 2015.

² Husholdningen som personer med introduksjonsstønad til enhver tid tilhører.

³ Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslig forsørger, som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Tabell D 5 Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt

	2016
Befolkningen 20-50 år¹	
Yrkesinntekt	81
Kapitalinntekter	4
Overføringer	15
Stipend	1
Familiestønader ³	2
Sosialhjelp	0
Bostøtte	0
Kvalifiseringsstønad	0
Samlet inntekt (andel)	100
Husholdningens samlede inntekt	754 400
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	343 000
Antall personer i husholdningen	2,4
Antall observasjoner	1 245 038
Husholdninger med minst én deltaker i introduksjonsprogrammet i 2015²	
Yrkesinntekt	43
Kapitalinntekter	0
Overføringer	57
Stipend	10
Familiestønader ³	7
Sosialhjelp	14
Bostøtte	6
Kvalifiseringsstønad	4
Samlet inntekt (andel)	100
Husholdningens samlede inntekt	345 100
Inntekt etter skatt per forbruksenhet, EU-skala	206 200
Antall personer i husholdningen	2,4
Antall observasjoner	2 878

¹ Husholdninger der hovedinntektstaker er 20-50 år i 2016.

² Husholdningen som personer med introduksjonsstønad til enhver tid tilhører.

³ Barnetrygd, kontantstøtte og engangsstønad ved fødsel, samt stønader til enslig forsørger, som overgangsstønad, stønad til barnetilsyn og utdanningsstønad.

Kilde: Inntektsstatistikk for husholdninger og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Figurregister

Figur 2.1	Deltakere i introduksjonsprogrammet fordelt på husholdningstyper. 2014 og 2015.....	17
Figur 2.2	Inntekt per forbruksenhet i alle husholdninger der hovedinntektstakeren er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. 2014.....	18
Figur 2.3	Inntekt per forbruksenhet i alle husholdninger der hovedinntektstakeren er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. 2015.....	18
Figur 2.4	Sammensetning av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015	19
Figur 2.5	Sammensetning av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet 2014 og 2015. Etter husholdningstyper	20
Figur 2.6	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for hele befolkningen der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. 2014 og 2015. Prosent	21
Figur 2.7	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Husholdningstyper. 2014	21
Figur 2.8	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Gjennomsnitt for husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Husholdningstyper. 2015	22
Figur 3.1	Landbakgrunn for deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 .	25
Figur 3.2	Landbakgrunn til deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015...	25
Figur 3.3	Antall personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014. Programkommuner med mer enn 30 deltakere som avsluttet dette året	26
Figur 3.4	Antall personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015. Programkommuner med mer enn 30 deltakere som avsluttet dette året	26
Figur 3.5	Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, antall måneder med introduksjonsstønad og antall måneder i programmet totalt, etter kjønn	28
Figur 3.6	Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, antall måneder med introduksjonsstønad og antall måneder i programmet totalt, etter kjønn	29
Figur 3.7	Status på arbeidsmarkedet i november 2015. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. I alt og etter kjønn	30
Figur 3.8	Status på arbeidsmarkedet i november 2016. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. I alt og etter kjønn	31
Figur 3.9	Andel sysselsatte /under utdanning i november 2015, etter alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 og befolkningen 20-50 år ...	32
Figur 3.10	Andel sysselsatte /under utdanning i november 2016, etter alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 og befolkningen 20-50 år ...	33
Figur 3.11	Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter kjønn og alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014	33
Figur 3.12	Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter kjønn og alder. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015	34
Figur 3.13	Andel i arbeid eller under utdanning i november 2015, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014.....	35
Figur 3.14	Andel i arbeid eller under utdanning i november 2016, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015.....	35
Figur 3.15	Høyeste utdanningsnivå. Befolkningen i alderen 20-50 år (høyeste utdanningsnivå i oktober 2014), personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014 (høyeste utdanningsnivå i oktober 2015) og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015 (høyeste utdanningsnivå i oktober 2014).....	36
Figur 3.16	Andel i arbeid/under utdanning i november 2015, etter utdanningsnivå. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014.....	37
Figur 3.17	Andel i arbeid/under utdanning i november 2016, etter utdanningsnivå. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015.....	38

Figur 3.18	Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter kurs/tiltak i programperioden. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014.....	38
Figur 3.19	Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter kurs/tiltak i programperioden. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015.....	39
Figur 3.20	Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter oppgitt sluttårsak. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014	40
Figur 3.21	Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter oppgitt sluttårsak. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015	40
Figur 3.22	Andel sysselsatte/under utdanning i november 2015, etter programfylke. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014. Prosent	41
Figur 3.23	Andel sysselsatte/under utdanning i november 2016, etter programfylke. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015	42
Figur 3.24	Igangværende utdanning. Befolkningen 20-50 år og tidligere deltakere av introduksjonsprogrammet	45
Figur 3.25	Andel i hver yrkesgruppe i november 2015. Lønnstakere i befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014.....	48
Figur 3.26.	Andel i hver yrkesgruppe i november 2016. Lønnstakere i befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015.....	48
Figur 3.27	Lønnstakere med universitets- eller høyskoleutdanning. Andel i høyere eller lavere yrkesgrupper november 2015. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014.....	49
Figur 3.28	Lønnstakere med universitets- eller høyskoleutdanning. Andel i høyere eller lavere yrkesgrupper i november 2016. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015.....	50
Figur 3.29	Sysselsatte pr. november 2015, etter avtalt arbeidstid pr. uke og kjønn. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014.....	51
Figur 3.30	Sysselsatte pr. november 2016, etter avtalt arbeidstid pr. uke og kjønn. Hele befolkningen 20-50 år og deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015.....	52
Figur 3.31	Andel med avtalt arbeidstid 30 timer eller mer per uke pr. november 2015. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, etter kjønn.....	52
Figur 3.32	Andel med avtalt arbeidstid 30 timer eller mer per uke pr. november 2016. Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, etter kjønn.....	53
Figur 4.1	Status på arbeidsmarkedet, november 2012-2016. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011	56
Figur 4.2	Andel i arbeid eller utdanning, november 2012-2016, etter kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011	56
Figur 4.3	Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter landbakgrunn og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011	57
Figur 4.4	Status på arbeidsmarkedet, november 2013-2016. Befolkningen i alderen 20-50 år* og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012	57
Figur 4.5	Andel i arbeid eller utdanning, november 2013-2016, etter kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012.....	58
Figur 4.6	Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter landbakgrunn og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Prosent.....	59
Figur 4.7	Status på arbeidsmarkedet, november 2014-2016. Befolkningen i alderen 20-50 år* og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013. Prosent	59
Figur 4.8	Andel i arbeid eller utdanning, november 2014-2016, etter kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013.....	60
Figur 4.9	Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter landbakgrunn og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013	61
Figur 5.1	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011. Andel av samlet inntekt. Bosatte	64
Figur 5.2	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011. Bosatte.....	65
Figur 5.3	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Andel av samlet inntekt. Bosatte	66

Figur 5.4	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Bosatte.....	66
Figur 5.5	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013. Andel av samlet inntekt. Bosatte	67
Figur 5.6	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013. Bosatte.....	68
Figur 5.7	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Andel av samlet inntekt. Bosatt	68
Figur 5.8	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Bosatte.....	69
Figur 5.9	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Andel av samlet inntekt. Bosatte	70
Figur 5.10	Ulike overføringer som andel av husholdningens samlede inntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Bosatte.....	70
Figur 5.11	Andel yrkesinntekt av samlet husholdningsinntekt for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011-2015, ett til fem år etter avsluttet introduksjonsprogram. Bosatte	71

Tabellregister

Tabell 3.1	Aldersfordeling for deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014 og i 2015. Prosent.....	24
Tabell 3.2	Antall måneder med introduksjonsstønad og antall måneder i programmet totalt. Gjennomsnitt og median, etter kjønn.	28
Tabell 3.3	Andel sysselsatte/under utdanning i november 2015, etter programkommune og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014.....	43
Tabell 3.4	Andel sysselsatte/ under utdanning i november 2016, etter programkommune og kjønn. Personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015.....	44
Tabell 3.5	Sysselsatte i november 2015, etter næring og kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Prosent	46
Tabell 3.6	Sysselsatte i november 2016, etter næring og kjønn. Befolkningen i alderen 20-50 år og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Prosent	47
Tabell 4.1	Andel i arbeid eller utdanning, etter kjønn og år for avsluttet introduksjonsprogram. Status pr. november 2012-2016	62
Tabell B 1	Registrerte husholdningsinntekter for befolkningen der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2014. Gjennomsnitt og prosent.....	77
Tabell B 2	Registrerte husholdningsinntekter for befolkningen der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2015. Gjennomsnitt og prosent.....	78
Tabell B 3	Andel personer med ulike typer husholdningsinntekter. Alle husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2014	79
Tabell B 4	Andel personer som mottar ulike typer husholdningsinntekter. Alle husholdninger der hovedinntektstaker er 18-50 år og husholdninger med deltakere i introduksjonsprogrammet. Etter husholdningstype. 2015.....	79
Tabell C 1	Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for hele befolkningen i alderen 20-50 år.....	80
Tabell C 2	Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014.....	80
Tabell C 3	Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for hele befolkningen i alderen 20-50 år.....	81
Tabell C 4	Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015.....	81
Tabell C 5	Status på arbeidsmarkedet i november 2015, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2014. Prosent	81
Tabell C 6	Status på arbeidsmarkedet i november 2016, etter kjønn og landbakgrunn. Personer som gikk ut av introduksjonsprogrammet i 2015. Prosent	82
Tabell C 7	Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, etter kurs/tiltak i programperioden. Prosent	82
Tabell C 8	Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, etter kurs/tiltak i programperioden. Prosent	82
Tabell C 9	Status på arbeidsmarkedet i november 2015 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014, etter sluttårsak. Prosent	82
Tabell C 10	Status på arbeidsmarkedet i november 2016 for personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015, etter sluttårsak. Prosent	83
Tabell C 11	Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Andel av de sysselsatte og andel totalt med avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer per uke i november 2015.	83
Tabell C 12	Deltakere som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Andel av de sysselsatte og andel totalt med avtalt arbeidstid på 30 timer eller mer per uke i november 2016	83
Tabell D 1	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2011. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt	84

Tabell D 2	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2012. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt	85
Tabell D 3	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2013. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt	85
Tabell D 4	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2014. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt	86
Tabell D 5	Sammensetning av samlet husholdningsinntekt. Hele befolkningen og personer som avsluttet introduksjonsprogrammet i 2015. Gjennomsnitt og andel av samlet inntekt	86

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 2633 St. Hanshaugen
NO-0131 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9846-2
ISBN 978-82-537-9847-9
ISSN 0806-2056

